



BUTLLETÍ OFICIAL DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

XII legislatura · cinquè període · número 659 · dimarts 28 de juliol de 2020

TAULA DE CONTINGUT

1. Tramitacions closes amb text aprovat o closes en la formulació

1.10. Acords i resolucions

Resolució 894/XII del Parlament de Catalunya, per la qual s'aprova el dictamen de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya

261-00003/12

Adopció

3

1.20. Interpel·lacions

Interpel·lació al Govern sobre el confinament de Lleida i el baix Segrià

300-00282/12

Substanciació

59

Interpel·lació al Govern sobre la gestió econòmica

300-00283/12

Substanciació

59

Interpel·lació al Govern sobre la política industrial

300-00284/12

Substanciació

59

Interpel·lació al Govern sobre les polítiques de foment i desplegament de les infraestructures de comunicacions electròniques

300-00285/12

Substanciació

59

Interpel·lació al Govern sobre els actius de Catalunya en l'economia productiva vinculada a les ciències de la vida

300-00286/12

Substanciació

60

Interpel·lació al Govern sobre l'espionatge a representants polítics

300-00287/12

Substanciació

60

Interpel·lació al Govern sobre la política pressupostària de la Generalitat

300-00288/12

Substanciació

60

Interpel·lació al Govern sobre la desinformació i la manca de transparència en l'actuació de la Generalitat a l'exterior

300-00289/12

Substanciació

60

Interpel·lació al Govern sobre el balanç de la política general del Govern

300-00290/12

Substanciació

60

3. Tramitacions en curs

3.01. Projectes i proposicions de llei i altres propostes de norma

3.01.01. Projectes de llei

Projecte de llei de restabliment del complement de productivitat variable del personal estatutari de l'Institut Català de la Salut

200-00008/12

Tramitació en seu legislativa plena en la Comissió de Salut

61

3.01.02. Proposicions de llei

Proposició de llei de modificació de la Llei 1/2003, d'universitats de Catalunya 202-00035/12

Debat de totalitat	61
Tramesa a la Comissió	61
Termini per a proposar compareixences	61

Proposició de llei del servei d'atenció pública a la salut bucodental i de creació del Programa d'atenció dental infantil a Catalunya

202-00040/12	
Tramitació en seu legislativa plena en la Comissió de Salut	61

Proposició de llei per a suprimir de manera efectiva la càrrega fiscal al turisme davant la Covid-19

202-00073/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes a la totalitat	61

Proposició de llei de mesures urgents en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge

202-00080/12	
Sol·licitud de dictamen al Consell de Garanties Estatutàries	62

4. Informació

4.53. Sessions informatives, compareixences i audiències

4.53.15. Sessions informatives i compareixences d'autoritats, de funcionaris i d'altres persones

Compareixença de Sara Bujalance Arguijo, directora general de l'Associació contra l'Anorèxia i la Bulímia, davant la Comissió de Polítiques de Joventut per a informar sobre les línies bàsiques d'actuació de l'Associació respecte als joves

357-00658/12	
Substanciació	63

Compareixença d'una representació de l'Institut Químic de Sarrià davant la Comissió d'Estudi de la Seguretat del Sector de la Petroquímica

357-00859/12	
Acord de tenir la sessió de compareixença	63

4.67. Comunicacions dels grups parlamentaris i dels diputats

Sol·licitud de dictamen al Consell de Garanties Estatutàries

Presentació: GP Cs, SP PPC	63
----------------------------	----

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

Els documents publicats en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* (BOPC) són una reproducció fidel dels documents originals presentats al Registre General del Parlament.

La numeració del BOPC no està necessàriament vinculada a una sola data.

Imprès al Parlament

ISSN: 0213-7798

DL: B-20.066-1980

www.parlament.cat

1. Tramitacions closes amb text aprovat o closes en la formulació

1.10. Acords i resolucions

Resolució 894/XII del Parlament de Catalunya, per la qual s'aprova el dictamen de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya

261-00003/12

ADOPCIÓ

Ple del Parlament, sessió 58, 21.07.2020, DSPC-P 103

El Ple del Parlament, en la sessió tinguda el 21 de juliol de 2020, ha conegut el dictamen de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya, i ha debatut les conclusions presentades per la dita comissió.

Finalment, d'acord amb l'article 67.6 del Reglament, ha adoptat la següent

Resolució

Tal com consta a la placa de la plaça de l'U d'Octubre de 2017 de Girona, en paraules sàvies del filòsof Xavier Antich, «només hi ha una cosa pitjor que l'oblit: no saber que s'oblida».

Aquestes conclusions tenen per objectiu donar a conèixer els danys del 155 perquè ningú no pugui dir un dia que no sabia que ho oblidava.

1. Un context de repressió, amb el Govern empresonat o a l'exili, i en ple judici als presos polítics

1.1. El Ple del Parlament de Catalunya el 4 de juliol de 2018 va aprovar la creació d'una comissió d'investigació sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya, amb l'objectiu d'analitzar el context polític en què es va aprovar, la seva legalitat i constitucionalitat i els danys que va produir al conjunt de la societat catalana i, concretament, sobre els diversos actors polítics, econòmics i socials.

1.2. Les conclusions a les quals es pot arribar sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola són el resultat de l'anàlisi de les múltiples compareixences en seu parlamentària de testimonis i experts, que per mitjà de llurs consideracions han permès posar negre sobre blanc aquest capítol de la història recent de Catalunya.

1.3. La creació de la comissió d'investigació va comptar amb el suport del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya i del Grup Parlamentari Republicà, a més dels vots del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem i el Subgrup Parlamentari de la CUP - Crida Constituent. La votació va rebre els vots en contra dels grups parlamentaris de Ciutadans i dels Socialistes i Units per Avançar, i del subgrup del Partit Popular de Catalunya. En total, setanta-cinc vots a favor i cinquanta-set en contra.

1.4. Durant el desenvolupament de les sessions de la comissió, les compareixences han comptat amb la participació activa del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, del Grup Parlamentari Republicà, del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem i del Subgrup Parlamentari de la CUP - Crida Constituent. Per contra, no hi han participat el Grup Parlamentari de Ciutadans, el Grup Parlamentari dels Socialistes i Units per Avançar ni el Grup Parlamentari del Partit Popular. El Grup Parlamentari dels Socialistes i Units per Avançar, curiosament, només ha assistit a una sessió de la comissió, la de la compareixença de l'expresident i senador José Montilla –del seu partit–, i el Grup Parlamentari de Ciutadans només ha assistit a la compareixença del vicepresident Oriol Junqueras. Aquests tres grups, doncs, han

menystingut els treballs de la comissió d'investigació i han desaprofitat l'oportunitat d'acreditar llurs posicionaments i desmentir els danys que s'han acreditat.

1.5. El transcurs de les sessions de la comissió s'ha produït en un context marcat per la repressió, en què el Govern de la Generalitat que va organitzar el referèndum de l'1 d'octubre de 2017 es trobava empresonat o a l'exili.

1.6. Durant el desenvolupament de la comissió s'ha produït el judici i la sentència del Tribunal Suprem, i s'està duent a terme el judici a la cúpula dels Mossos d'Esquadra, a més d'altres múltiples procediments judicials.

1.7. Per tant, el desenvolupament de la comissió no es pot deslligar del context polític i judicial de repressió, i aquest fet ha incidit en la llibertat d'expressió dels compareixents o ha interferit en les compareixences, com és el cas de la negativa del Tribunal Suprem a la compareixença dels presos polítics abans i durant el judici.

1.8. Per això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que els treballs de la comissió s'han dut a terme en un context polític i judicial de repressió, no només marcat pel judici i la sentència del Tribunal Suprem i l'empresonament de líders independentistes, sinó també pels múltiples procediments judicials i prejudicials que s'han anat obrint i han incidit en el desenvolupament normal dels treballs i en la llibertat d'expressió dels compareixents.

b) Constata que hi ha hagut una actuació impune de l'Estat contra l'independentisme.

c) Reprova l'actitud dels grups parlamentaris que no han participat en els treballs de la comissió, i que van ésser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola, perquè és un menyspreu a les institucions de Catalunya afectades per l'aplicació de l'article 155, que ha comportat una regressió de l'autogovern de Catalunya sense precedents en democràcia.

2. Els ideòlegs del 155 es neguen a comparèixer

2.1. Durant el transcurs de la comissió s'han dut a terme 41 compareixences de les aprovades inicialment en el pla de treball. D'entre els compareixents citats que s'han negat a comparèixer, s'hi poden comptar diverses personalitats de la política de l'Estat espanyol que van tenir un paper rellevant en l'aprovació i el desplegament de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya:

- Mariano Rajoy, expresident del Govern espanyol.
- Soraya Sáenz de Santamaría, exvicepresidenta del Govern espanyol.
- María Dolores de Cospedal, exministra de Defensa.
- Juan Ignacio Zoido, exministre de l'Interior.
- Enric Millo, exdelegat del Govern espanyol a Catalunya.
- Jorge Moragas, excap de gabinet del president del Govern espanyol.
- Roberto Bermúdez de Castro, exsecretari d'Administracions Territorials.
- Juan Antonio Puigserver, exsecretari general tècnic del Ministeri de l'Interior.
- Jaime Alfonsín, cap de la Casa Reial.
- Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona.
- Ignacio Cosidó, senador portaveu del Partit Popular.
- Pío García Escudero, expresident del Senat.
- Pedro Sánchez, actual president del Govern espanyol.
- Carmen Calvo, actual vicepresidenta del Govern espanyol.

2.2. El fet que no hagin comparegut és un exercici de menyspreu a les institucions catalanes i, concretament, al Parlament de Catalunya. Aquest fet, a més, ha limitat els treballs de la comissió.

2.3. La no compareixença d'aquestes persones en la comissió d'investigació del Parlament de Catalunya s'ha emparat en un informe del Consell d'Estat que els n'ha eximit. Una de les compareixents citades que s'han negat a comparèixer, Soraya Sáenz de Santamaría, és alhora membre del Consell d'Estat, la qual cosa posa de manifest la manca d'independència dels poders de l'Estat i demostra una coordina-

ció per a limitar i dificultar la investigació dels efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola.

2.4. En primer terme, les diverses incompareixences han estat motiu d'una nova citació, mentre que la segona incompareixença ha estat notificada al Ministeri Fiscal a l'efecte de substanciar les responsabilitats penals que puguin correspondre a les persones que han declinat comparèixer al Parlament de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 59.3 del Reglament del Parlament: «Si la persona convocada desatén, voluntàriament, el requeriment de comparèixer davant una comissió d'investigació, la Mesa del Parlament n'ha de donar compte al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que hi pugui correspondre. En la notificació inicial, se l'ha d'advertir d'aquesta possible responsabilitat penal». La Fiscalia va arxivar la investigació sobre la incompareixença en la comissió de l'ex-president Rajoy i altres excàrrecs, com ara Soraya Sáenz de Santamaría, Dolores de Cospedal, Juan Ignacio Zoido, Enric Millo i Jorge Moragas.

2.5. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata una actitud obstruccionista dels treballs de la comissió per part del Consell d'Estat, que ha justificat i avalat la incompareixença de testimonis que han estat peces clau en la decisió i l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola.

b) Reprova Mariano Rajoy, els membres del seu Govern i el delegat del Govern de l'Estat a Catalunya, Enric Millo, que van ésser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola i es van negar a comparèixer davant la comissió d'investigació, en un exercici de menyspreu a les institucions catalanes i, concretament, al Parlament de Catalunya.

c) Reprova el líder del PSOE i actual president del Govern espanyol, Pedro Sánchez, que va ésser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola i es va negar a comparèixer davant la comissió d'investigació en un exercici de menyspreu a les institucions catalanes i, concretament, al Parlament de Catalunya.

d) Reprova el líder de Ciutadans, Albert Rivera, que va ésser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola.

3. Negativa històrica del Govern espanyol a l'exercici del dret d'autodeterminació de Catalunya

3.1. La intervenció de l'article 155 de la Constitució espanyola no s'entén sense un exercici de context de les relacions entre la Generalitat de Catalunya i el Govern espanyol, tensades al llarg de diversos anys per la negativa per part del Govern de l'Estat de permetre la convocatòria d'un referèndum d'autodeterminació a Catalunya i el convenciment de les autoritats catalanes que la solució al conflicte polític entre Catalunya i l'Estat espanyol passa per a l'exercici d'aquest dret.

3.2. Des de l'any 2012, amb les diverses manifestacions independentistes planificades des de la societat civil organitzada i, d'una manera destacada, per l'Assemblea Nacional Catalana i Òmnium Cultural, les més multitudinàries de la història de Catalunya, la relació entre el Govern de Catalunya i el Govern espanyol ha passat per l'intent d'articular un pacte fiscal semblant al del País Basc; la sol·licitud del traspàs de competències per a celebrar un referèndum al Congrés dels Diputats (els diputats Jordi Turull, Marta Rovira i Joan Herrera van ésser els encarregats de comparèixer al Congrés dels Diputats el 8 d'abril de 2014, per a sol·licitar el traspàs de la competència per a convocar un referèndum a Catalunya); l'aprovació de la Llei de consultes populars no referendàries i altres formes de participació ciutadana; i, davant la constant negativa de l'Estat de negociar aquestes propostes, la celebració d'una consulta ciutadana sobre la independència (la consulta sobre el futur polític de Catalunya del 9 de novembre de 2014), precursora del referèndum d'autodeterminació que es va celebrar l'1 d'octubre de 2017, després de la negativa del Govern espanyol de Mariano Rajoy, una vegada més, a negociar un referèndum pactat.

3.3. El referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre de 2017 (que es va veure alterat per l'ús de la força i la violència per part dels cossos i les forces de seguretat de l'Estat) va tenir un resultat final a favor de la independència de Catalunya, amb un 90,18% dels vots, davant d'un 7,83% de vots en contra. El referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre és un mandat polític vigent.

3.4. El Govern del president Carles Puigdemont va decidir suspendre la declaració d'independència per afavorir el diàleg polític entre els dos governs, fins a arribar a declarar-la finalment el 27 d'octubre de 2017, davant la manca de garanties del Govern espanyol de no aplicar l'article 155 de la Constitució, alhora que el Senat espanyol l'aprovava.

3.5. El context polític i la conjuntura social de repressió van significar un punt d'inflexió el 20 de setembre de 2017, pocs dies abans de la celebració del referèndum, quan el jutge titular del jutjat número 13 de Barcelona, Juan Antonio Ramírez Sunyer, va ordenar l'escorcoll de les seus dels departaments de Vicepresidència, Economia i Hisenda, Governació i Administració Pública i Habitatge, Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència, i Treball, Afers Socials i Famílies, a més de les seus de l'Agència Tributària de Catalunya, el Consorci d'Administració Oberta de Catalunya, la Fundació PuntCat, l'Institut Català de Finances i el Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació. A més d'aquests escorcolls, es van practicar catorze detencions.

3.6. La resposta ciutadana va ésser la mobilització pacífica immediata davant les seus escorcollades, i el president Carles Puigdemont i el seu Govern van titllar l'operació de la Policia Nacional i la Guàrdia Civil, anomenada Anubis, d'«estat d'excepció *de facto*».

3.7. La resposta de l'Estat va consistir, per una banda, a controlar la despesa de la Generalitat de Catalunya, intervenint les finances i posant-les sota el control del Ministeri d'Hisenda, i, per una altra banda, a interposar una querrela per sedició contra els presidents de l'Assemblea Nacional Catalana i d'Òmnium Cultural, Jordi Sánchez i Jordi Cuixart.

3.8. El 16 d'octubre de 2017, al cap de dues setmanes del referèndum de l'1 d'octubre, la jutgessa de l'Audiència Nacional Carmen Lamela decretava presó provisional sense fiança per a Jordi Sánchez i Jordi Cuixart.

3.9. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata l'existència d'un conflicte polític entre Catalunya i l'Estat espanyol que és conseqüència de la negativa de l'Estat a reconèixer el dret d'autodeterminació de Catalunya.

b) Constata que l'Estat espanyol està obligat pel dret internacional a reconèixer el dret d'autodeterminació.

c) Manifesta que les institucions catalanes han reclamat i impulsat fórmules d'acord amb l'Estat espanyol per a millorar l'autogovern i per a poder exercir el dret a l'autodeterminació, i que han estat sempre rebutjades i menystingudes.

d) Manifesta que les consultes del 9 de novembre de 2014 i de l'1 d'octubre de 2017 han estat fruit de la voluntat del poble de Catalunya d'expressar-se lliurement com a resposta a la intransigència de l'Estat espanyol.

e) Reivindica la vigència del mandat polític que deriva del referèndum de d'autodeterminació de l'1 d'octubre de 2017.

4. La decisió d'intervenir Catalunya amb l'article 155 de la Constitució espanyola estava presa: convocar eleccions o no declarar la independència no n'haurien aturat l'aplicació

4.1. S'ha fet responsable el president Puigdemont i el seu Govern de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola, tot i que en realitat era una decisió presa, com es detallarà a continuació.

4.2. La no declaració d'independència del Parlament de Catalunya o la convocatòria d'eleccions del president Puigdemont no haurien evitat l'aplicació de l'article 155 de la Constitució. Era una decisió política presa, i la interpellació al diàleg era enganyosa, falsa.

4.3. El desenvolupament de les sessions de la comissió d'investigació ha estat acompanyat per les incompareixences del president Rajoy o la vicepresidenta Soraya Sáenz de Santamaría o el seu còmplice, el president Sánchez. Tot i això, han aparegut informacions, com el mateix llibre del president Rajoy o altres declaracions, que, conjuntament amb la compareixença del president Puigdemont i la resta del Govern legítim de Catalunya, permeten afirmar que si el president Puigdemont hagués convocat eleccions autonòmiques també s'hauria aplicat l'article 155 de la Constitució. És a dir, la declaració d'independència per part del Parlament de Catalunya no comportava la paralització de la maquinària politicojurídica (Mateo, J. J.; *El País*, 2-9-2015: «El PSOE impulsa un frente contra la reforma constitucional del PP») que s'havia coordinat per a «descabezar el independentismo», de la qual cosa es vantava Soraya Sáenz de Santamaría (*La Vanguardia*, 16-12-2017: «Sáenz de Santamaría presume de haber «descabezado» a ERC y a Junts per Catalunya».).

4.4. Aquesta maquinària s'havia iniciat amb la modificació de la Llei orgànica 2/1979, del 3 d'octubre, del Tribunal Constitucional, per mitjà de la Llei orgànica 15/2015, del 16 d'octubre. La modificació li atorgava poders d'execució de sentències, unes potestats que van ésser criticades pel mateix PSOE, que fins i tot s'havia compromès a derogar la reforma, però finalment no va fer-ho. Aquestes potestats d'execució de sentències han estat clau per a judicialitzar la política i limitar els debats parlamentaris en el Parlament de Catalunya, o en la mateixa execució de l'article 155, en les investidures fallides o en les propostes de resolució que ha aprovat el Parlament de Catalunya i que han estat motiu de requeriment per part del Tribunal Constitucional. En aquests termes, la doctrina constitucionalista va criticar la reforma, i són un *rara avis* amb relació al dret constitucional comparat, per exemple el Bundesverfassungsgericht.

4.5. En aquest sentit, el professor de dret constitucional i exlletat del Tribunal Constitucional Joaquín Urías afirma, en la seva compareixença, que el requeriment en què s'instava el president Puigdemont i el Govern de la Generalitat a aclarir el sentit de la declaració d'independència no és vàlid perquè no dona l'oportunitat política a Catalunya de saber el compromís del Govern espanyol en no aplicar-lo: «El requerimiento que se hizo, no sé si lo recuerdan ustedes, fue una pregunta al Gobierno de la Generalitat diciéndole: «Aclárenos el sentido de la declaración de independencia, de neutralidad». Eso no es un requerimiento [...]: no lo es materialmente, porque no se le da la oportunidad de decir «si usted hace esto no aplicamos el 155», que es lo que tendría que haber hecho el requerimiento. Y, en vez de eso, se plantea como una discrepancia política —«acláreme»— y un juegucito político, que, evidentemente, deja de ser excepcional.» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164). Aquest posicionament també va ésser explícitament argumentat per la compareixença de Francesc Esteve, director del Gabinet Jurídic de la Generalitat (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164).

4.6. Per tant, cap compromís politicojurídic de no aplicar l'article 155 amb la convocatòria d'unes eleccions. En el seu llibre *Una España mejor*, Mariano Rajoy afirma: «no veía ninguna razón para dejar en suspenso una decisión que no era fruto de ningún arrebató, sino consecuencias de semanas de estudio y de muy sólidos argumentos jurídicos y políticos. Antes de llegar a aplicar aquel precepto constitucional nos habíamos cargado de razones y estas no desaparecían por el hecho de que Puigdemont convocara elecciones; la independencia seguía declarada», amb la qual cosa deixa clar la concepció, per part del règim del 1978, dels poders de l'estat

del 155 com el braç jurídic per a aturar l'independentisme (*El Nacional*, 30-11-2019: «Rajoy revela que iba a aplicar el 155 aunque Puigdemont convocara elecciones»).

4.7. Com destacava Esteve en la seva compareixença, l'article 155 és «l'última ràtio respecte del protagonisme principal i prevalent que ha de tenir el diàleg i el pacte polític institucional en la resolució de l'eventual crisi constitucional. Per tant, es configura l'aplicació del 155 com a última ràtio; en primer terme ha de prevaldre el diàleg, el pacte polític i institucional» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164).

4.8. En la resposta del president Puigdemont davant aquest requeriment previ a l'aplicació de l'article 155, la paraula *diàleg* apareixia sis vegades; la paraula *negociació*, dues vegades; i la paraula *acord*, quatre vegades. En canvi, l'escrit del president Rajoy contenia conceptes indeterminats, com ara «liquidar la concordia cívica, imponer un proyecto radical y empobrecedor, grave deterioro de la convivencia, recuperación de la normalidad institucional, fractura e incertidumbre económica».

4.9. Aquesta qüestió no és menor, perquè no es tracta d'un requeriment formal. Era –i és– molt més que un simple tràmit, perquè inicia el procediment d'aplicació de l'article 155, i el que si de cas hauria d'haver estat un instrument per a l'inici del diàleg i, després sí, l'aplicació del 155, no ho va ésser. Es va aplicar l'article 155 sense proporcionalitat ni ponderació, com ho demostra el fet de destituir un govern i dissoldre un parlament, amb convocatòria d'eleccions inclosa. El president Puigdemont va afirmar: «Vaig prendre la decisió de convocar eleccions anticipades si l'Estat acceptava de retirar el 155, de retornar a casa seva els milers de policies enviats per reprimir catalans, si cessava la repressió que havia comportat l'empresonament de Jordi Sánchez i Jordi Cuixart, i si s'aixecava la intervenció a les finances de la Generalitat». Però, pel que fa a les garanties que el president Puigdemont sol·licitava, no consta informació que acredités que es produïssin. El que sí que és públic és el que va afirmar Xavier Garcia Albiol, alcalde de Badalona: «el artículo 155 ya se ha puesto en marcha y no se puede frenar. Más allá de lo que diga o lo que pueda dejar de decir el presidente Puigdemont» (*Europa Press*, 23-10-2017: «Albiol dice que el 155 ya no se puede frenar»).

4.10. Aquesta situació de crisi política democràtica no es pot entendre sense el suport explícit prestat al llavors president espanyol, Mariano Rajoy, per qui més endavant l'havia de succeir en el càrrec, Pedro Sánchez, que el va instar a aplicar el 155. Sánchez, segons explica ell mateix en el seu llibre *Manual de resistencia*, i segons recullen diversos mitjans, es va oferir a Rajoy en els termes següents: «Yo le decía: «Oye, aquí está el PSOE». Le invitaba a utilizarnos si lo necesitaba» (*La Vanguardia*, 21-2-2019: «El octubre catalán en 20 fragmentos del libro de Pedro Sánchez»).

4.11. A més, cal sumar-hi altres actors que van participar en negociacions i que no han comparegut davant la Comissió, dels quals s'ignora el paper que hi van tenir, com és el cas del *lehendakari* Iñigo Urkullu o el diputat socialista Miquel Iceta. Sí que consta, arran de la intervenció del president del comitè d'empresa de SEAT, Matías Carnero, que en l'acte de besamans de la Casa Reial del 12 d'octubre de 2017, es comentava què faria SEAT amb la seva seu social a Catalunya: «¿En SEAT qué pasa?» (CIACE, sessió 16, 17 de desembre de 2019).

4.12. Davant la comissió d'investigació, doncs, no han quedat acreditats la voluntat i el compromís reals de diàleg els dies previs a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució, per a resoldre políticament el conflicte democràtic existent.

4.13. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 de la Constitució estava predeterminada molt abans del referèndum de l'1 d'octubre de 2017, i que el Govern espanyol no tenia cap voluntat de no aplicar-lo en el cas que el president Puigdemont hagués convocat eleccions.

b) Constata que els dies previs a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució l'Estat espanyol no va tenir cap voluntat de negociació, diàleg i acord.

5. L'aprovació d'urgència al Senat de l'article 155 de la Constitució: un procés irregular, sense garanties i amb vulneració de drets

5.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya es va dur a terme amb manca de lleialtat institucional, amb manca de neutralitat i amb vulneració del procediment legalment previst, perquè va comportar una usurpació dels poders de la Generalitat. Amb aquesta intervenció, el Govern espanyol va dur a terme polítiques que anaven en contra dels interessos de la ciutadania de Catalunya, quan el partit del Govern espanyol tenia una representació de només 11 diputats dels 135 del Parlament de Catalunya, i havia obtingut només el 8,49% dels vots en les darreres eleccions.

5.2. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució va provocar una completa indefensió de la Generalitat de Catalunya davant els tribunals, ja que la tramitació de l'article 155 al Senat no es va dur a terme segons el procediment establert, sinó amb arbitrarietats i defectes procedimentals.

5.3. El dia 24 d'octubre de 2017 –tres dies abans que el Senat aprovés l'aplicació a Catalunya de l'article 155 de la Constitució–, el Govern de la Generalitat havia pres l'acord de recórrer contra l'eventual aplicació d'aquest precepte i de sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries.

5.4. El procediment d'aprovació de les mesures sol·licitades pel Govern espanyol al Senat va estar marcat per la vulneració del dret de participació política, que fa que l'aplicació de l'article 155 a Catalunya sigui del tot irregular, tal com han afirmat en les seves compareixences davant la Comissió (CIACE, sessió 17, 21 de gener de 2020) tant Josep Lluís Cleries com Mirella Cortés, senadors tots dos per designació del Parlament de Catalunya.

5.5. D'acord amb llurs testimoniatges, la Mesa del Senat va prendre l'acord de tramitar l'aplicació del 155 sense haver convocat la Junta de Portaveus i, per tant, sense escoltar els grups minoritaris representants dels interessos dels ciutadans de Catalunya, malgrat que el Partit Popular i el Partit Socialista tenien una amplíssima majoria que assegurava l'acord de tramitació.

5.6. Davant d'això, el grup d'Esquerra Republicana al Senat va sol·licitar una reconsideració de l'acord de la Mesa, que no es va resoldre quan es va constituir la Comissió Conjunta de Comunitats Autònomes i Constitucional. En aquesta comissió conjunta no s'hi va deixar participar els senadors designats pel Parlament de Catalunya que no en fossin membres, i tampoc no s'hi va deixar participar Ferran Mascarell, en aquell moment delegat del Govern de la Generalitat de Catalunya a Madrid, malgrat que l'article 189.3 del Reglament del Senat estableix que el president de la comunitat autònoma afectada per la tramitació de l'article 155 pot designar un representant. No s'hi va deixar intervenir el delegat del Govern de la Generalitat, doncs, malgrat que ho van sol·licitar els senadors Cleries, del Partit Demòcrata; Estradé, d'Esquerra Republicana; Guardingo, de Podem, i Bildarratz, del Partit Nacionalista Basc.

5.7. El debat del ple del Senat del dia 27 d'octubre (*Diario de Sesiones del Senado*, núm. 45) es va iniciar sense haver resolt encara la reconsideració presentada pel grup d'Esquerra Republicana, i quan ho va manifestar la portaveu del grup, la senadora Cortés, el president del Senat li va ordenar de seure sense atendre la petició de suspendre el ple perquè els grups poguessin analitzar l'escrit de reconsideració. Així mateix, es va desatendre la sol·licitud de la senadora Cortés de deixar-ne constància en el diari de sessions.

5.8. El mateix dia 27 d'octubre de 2017, quan el debat al Senat sobre l'article 155 encara no s'havia acabat, i per tant encara no s'havia adoptat l'acord, el Gabinet Jurídic de la Generalitat va presentar un recurs davant el Tribunal Constitucional,

a les 14.30 h, perquè el registre del Tribunal Constitucional tancava a les 15.00 h i no tornava a obrir fins el dilluns següent, quan era previst que el Govern de la Generalitat ja hauria estat destituït. Aquest recurs fou inadmès el 31 d'octubre, per extemporani, amb la qual cosa es causava una evident indefensió a la Generalitat, de manera deliberada (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164).

5.9. Un cop aprovat l'article 155, en la mateixa línia d'indefensió provocada a la Generalitat de Catalunya, el Tribunal Constitucional va incórrer en denegació de justícia en negar-se a entrar a valorar la constitucionalitat de l'article 155 durant el període d'aplicació, malgrat que s'hi havia interposat dos recursos d'inconstitucionalitat: el recurs interposat pel Grup Parlamentari de Podem al Congrés dels Diputats i el recurs presentat pel mateix Parlament de Catalunya.

5.10. Però el Senat no solament va tenir aquest paper durant el procés de tramitació de l'aplicació de l'article 155, sinó que, a més, la cambra alta va renunciar a exercir una tasca de control durant l'aplicació. El catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona Joan Vintó va definir en la seva compareixença davant la Comissió d'Investigació el paper exercit pel Senat com una «funció purament certificadora» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144).

5.11. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 ha comportat un ús abusiu i arbitrari de la llei i de la Constitució per part de l'Estat espanyol envers Catalunya i les seves institucions.

b) Constata que l'ús abusiu i arbitrari de la llei va significar una permanent indefensió de les institucions catalanes, perquè se'ls impedia l'accés als tribunals de justícia per defensar els interessos de la Generalitat de Catalunya, amb vulneració dels principis democràtics més bàsics i de l'estat de dret.

c) Reprova l'actitud de Felip VI en tot el procés, des del discurs del 3 d'octubre de 2017, i especialment en l'impuls, l'aprovació i l'aplicació de l'article 155 de la Constitució.

6. Una dissolució del Parlament i una destitució del Govern il·legals per a privar els líders polítics independentistes d'un judici just

6.1. L'article 155 de la Constitució espanyola tenia una funció política: la destitució del Govern i la dissolució del Parlament, que va permetre empresonar la presidenta del Parlament i consellers del Govern i forçar l'exili del president de la Generalitat i d'altres consellers.

6.2. La tramitació de l'article 155, mancada de garanties, i la desproporcionalitat de l'aplicació en tota l'estructura de la Generalitat i el Parlament de Catalunya, no més s'expliquen per la voluntat explícita de retirar la immunitat als consellers i als diputats, perquè fossin competents per a jutjar-los a l'Audiència Nacional i el Tribunal Suprem.

6.3. L'article 55 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que el Parlament de Catalunya és inviolable, i l'article 57 estableix que els diputats són inviolables pels vots i les opinions que emetin en exercici del càrrec. Per altra banda, l'Estatut també disposa, a l'article 66, les causes de finiment de la legislatura i, per tant, del mandat dels membres del Parlament. Aquestes causes són l'expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions, la dissolució anticipada del Parlament per decisió del president o presidenta de la Generalitat o el fet que no tingui lloc la investidura en el termini establert. L'Estatut no estableix cap altra causa de finiment de la legislatura i, per tant, de dissolució del Parlament.

6.4. Per altra banda, l'article 67.7 de l'Estatut recull les possibles causes de cessament en el càrrec del president o presidenta de la Generalitat: per renovació del Parlament a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura

o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics. Així mateix, l'article 68.4 estableix que el Govern cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat.

6.5. L'Estatut, la norma central per mitjà de la qual Catalunya exerceix l'autogovern i s'organitza, en el marc del dret a l'autonomia reconegut per l'article 2 de la Constitució espanyola, no conté cap article que permeti la dissolució del Parlament de Catalunya o la destitució del president o presidenta i els membres del seu Govern en aplicació de l'article 155 per decisió del Senat.

6.6. La dissolució il·legal del Parlament de Catalunya i la destitució del Govern són inconstitucionals, ja que vulneren l'article 23 de la Constitució espanyola, que garanteix el dret a la participació política de la ciutadania, directament o per mitjà de representants. Aquesta vulneració dels drets fonamentals dels catalans fou descrita pel senador Josep Lluís Cleries en la seva compareixença davant la comissió d'investigació (CIACE, sessió 17, 21 de gener de 2020) com una usurpació de la voluntat democràtica de Catalunya, en el sentit que l'article 2.4 de l'Estatut estableix que els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya, i qualsevol altra forma d'organització política que no sigui aquesta és il·legal i il·legítima. També en aquest sentit, el catedràtic Joan Vintó (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144) va considerar, en la seva compareixença, que la dissolució del Parlament per part del Govern espanyol trenca la lògica del sistema autonòmic tal com està configurat per la Constitució, que no conté cap determinació expressa en aquest sentit.

6.7. La consideració jurídica d'il·legal de la dissolució del Parlament de Catalunya i la destitució del Govern, en tant que excedeixen el marc de la Constitució, fa també que la convocatòria de les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de desembre de 2017 sigui il·legal, ja que només el president de la Generalitat pot signar el decret de convocatòria d'unes eleccions al Parlament, sigui quina sigui, d'entre les esmentades anteriorment, la causa de finiment de la legislatura.

6.8. Cal fer esment també que, arran de l'empresonament de part del Govern de la Generalitat i de la presidenta del Parlament el 2 de novembre de 2017, i de l'exili forçat d'una altra part del Govern i del president Carles Puigdemont, la campanya electoral d'aquestes eleccions es va dur a terme amb candidats de les llistes electorals de Junts per Catalunya i Esquerra Republicana empresonats i a l'exili (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144), i que les llistes electorals no foren impugnades. La repressió exercida per l'Estat espanyol va provocar que candidats que havien estat escollits diputats al Parlament de Catalunya no poguessin exercir llurs tasques com a membres del Parlament, de manera que es van vulnerar una vegada més llurs drets fonamentals i el dret a la participació política dels ciutadans que els van atorgar el vot.

6.9. Es pot afirmar, doncs, que la dissolució del Parlament i la destitució del Govern mitjançant l'article 155 és inconstitucional (tal com ho raona el comunicat conjunt subscrit el 29 d'octubre de 2017 pel Collectiu Praga, l'associació Drets, l'associació Servidors Públics de Catalunya i la Societat Catalana d'Estudis Jurídics), i que la motivació rau en la voluntat de retirar la immunitat i l'aforament al president de la Generalitat i als membres del Govern, per poder jutjar-los pels delictes de què se'ls acusava i poder fer al Tribunal Suprem i no pas, tal com estableix l'Estatut, al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

6.10. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que la dissolució del Parlament de Catalunya, la destitució del Govern i la convocatòria d'eleccions foren actuacions totalment desproporcionades, inconstitucionals i il·legals, malgrat la cobertura del Senat i del Tribunal Constitu-

cional, com ho han reconegut prestigiosos juristes en les compareixences davant la Comissió d'Investigació.

b) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 ha significat una usurpació il·legítima de la voluntat popular i democràtica a Catalunya i del principi que els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya.

c) Constata que els resultats de les eleccions del 21 de desembre van suposar, en una mostra d'exercici de sobirania, la legitimació del poble de Catalunya al president de la Generalitat i als membres del Govern destituïts.

d) Constata que el fet que el president Puigdemont i la resta de candidats empresonats o exiliats no poguessin exercir llur tasca com a membres del Parlament va constituir una vulneració dels drets fonamentals de què gaudien com a electes i del dret a la participació política dels ciutadans que els van atorgar el vot.

e) Constata que la voluntat de retirar la immunitat i els aforaments al president de la Generalitat, als membres del Govern, a la presidenta del Parlament i a la Mesa del Parlament, per poder jutjar-los pels delictes de què se'ls acusava i poder fer-ho al Tribunal Suprem i no pas, tal com estableix l'Estatut, al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, fou el motiu pel qual es va dissoldre el Parlament i es va destituir el Govern mitjançant l'article 155.

7. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola va ésser inconstitucional

7.1. L'Estat espanyol és, constitucionalment, un estat descentralitzat, construït al voltant del principi d'autonomia que reconeix l'article 2 de la Constitució. La intervenció de l'article 155 de la manera que fou aplicat contravé a aquest article, ja que no es va aplicar com un article excepcional i s'ha mantingut durant un temps de més de set mesos, de manera que s'ha convertit en normal el que hauria de ser excepcional i s'ha vulnerat aquest principi d'autonomia, tal com va afirmar davant la Comissió el compareixent Joaquín Urías (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164).

7.2. El professor Urías també afirma que l'aplicació de l'article 155 a Catalunya, a la pràctica, converteix el principi d'unitat de la nació espanyola en un principi prevalent per davant dels altres, com el principi d'autonomia.

7.3. La constitucionalitat de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució des de la perspectiva formal també presenta seriosos dubtes. El primer apartat de l'article 155 estableix el requisit de requeriment previ al president de la comunitat autònoma si aquesta incompleix les obligacions que imposen la Constitució i les lleis o actua d'una manera que atempti greument contra l'interès general d'Espanya. Aquest requeriment, doncs, ha de referir-se necessàriament a una obligació de fer o de no fer, però el requeriment enviat pel president espanyol Mariano Rajoy al president Carles Puigdemont demana un aclariment sobre el sentit de la declaració d'independència formulada al Parlament de Catalunya el dia 10 d'octubre de 2017. Al president de la Generalitat li hauria estat impossible de respondre el requeriment de manera que el Govern espanyol no decidís procedir a demanar l'aprovació de l'article 155 al Senat, ja que el requeriment no imposava cap obligació.

7.4. Segons que va expressar Joan Vintó en la seva compareixença davant la comissió d'investigació, el requeriment presentat «tenia una dimensió material molt limitada» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144) i, a més, presentava importants incoherències entre l'exposició de motius i el text del requeriment. Mentre que l'exposició de motius presentava una llista de suposades illegalitats perpetrades pel Govern de Catalunya, i dels efectes que havien tingut, per crear una justificació que motivés la necessitat extrema de l'aplicació de l'article 155, el requeriment es limitava a demanar un aclariment sobre la declaració d'independència verbal del 10 d'octubre de 2017 al Parlament de Catalunya. El

compareixent Vintró considerava en la seva compareixença que hi havia una manca de coherència en aquest sentit.

7.5. Aquest acte suposa per a la Generalitat de Catalunya una situació de greu indefensió.

7.6. Sobre la pertinència o no del 155 a Catalunya, l'aplicació d'aquest article és del tot impertinent si es comparen les finalitats recollides a l'article 2 del Reial decret 944/2017, del 27 d'octubre, pel qual es designen òrgans i autoritats encarregats de donar compliment a les mesures dirigides al Govern i a l'Administració de la Generalitat de Catalunya (BOE núm. 261, del 28 d'octubre de 2017), i els resultats obtinguts. L'aplicació a Catalunya de l'article 155 de la Constitució no va garantir el funcionament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, dels organismes i ens que en depenen i de les entitats del sector públic empresarial que hi és vinculat, i de cap manera no es va aplicar amb subjecció als principis de necessitat, proporcionalitat i adequació i amb ple respecte a l'autonomia de Catalunya, ans al contrari.

7.7. Val a dir que l'aplicació de l'article 155 no s'ajusta a la voluntat del constituent durant el tràmit d'elaboració de la Constitució espanyola. Com explica Joan Vintró en un article (*Revista Catalana de Dret Públic*, 2019, número especial: «L'article 155 de la Constitució: configuració jurídica general i aplicació a Catalunya»), el debat a la ponència constitucional versava entorn de la possibilitat de dissolució dels òrgans autonòmics arran d'una esmena presentada per Aliança Popular i una altra de presentada per Unió de Centre Democràtic en aquesta línia, en el cas que aquests «atemptessin contra els interessos d'Espanya». El rebuig d'aquestes esmenes i l'acceptació d'altres esmenes que establien la majoria absoluta al Senat i el requeriment previ com a requisits per a l'aplicació de l'article 155 deixen palesa la voluntat del constituent de no atorgar plens poders a l'Estat per a intervenir les comunitats autònomes. Vintró considera que «la *voluntas legislatoris* expressament manifestada no permet connectar la interpretació de l'article 155 de la Constitució espanyola gaire més enllà de la de l'article 37 de la Llei fonamental de la República Federal d'Alemanya, que, com s'ha assenyalat anteriorment, no estableix la dissolució de les institucions superiors dels estats federats».

7.8. Vintró, en la seva compareixença davant la comissió, va identificar tres conclusions sobre l'aplicació de l'article 155: que no es va respectar el procediment determinat constitucionalment, ni tampoc el procediment regulat pel Reglament del Senat; que les contundents mesures aprovades no estan expressament determinades constitucionalment, i que és incorrecte l'abast universal de les mesures (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144).

7.9. Pel que fa a aquesta tercera conclusió, Vintró considera que, si bé alguna de les mesures aprovades sí que entrarien dins el que estableix el text constitucional, com la intervenció de l'Administració de la Generalitat i la substitució dels òrgans autonòmics per altres d'estatals, el fet que l'aplicació de l'article 155 fos universal i abastés tots els departaments de la Generalitat és desproporcionat, i manifesta, en la seva compareixença davant la comissió d'investigació, que considera que el caràcter omnicomprensiu de les mesures no s'ajusta als principis de proporcionalitat, necessitat i adequació.

7.10. Es pot afirmar, doncs, que l'aplicació de l'article 155 és inconstitucional també des d'una perspectiva formal.

7.11. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 és també inconstitucional des d'una perspectiva formal, en no respectar el procediment determinat constitucionalment ni tampoc el procediment regulat pel Reglament del Senat.

b) Manifesta que el caràcter omnicomprensiu de les mesures de l'article 155 no s'ajusta als principis de proporcionalitat, necessitat i adequació.

8. Els poders de l'Estat s'uneixen per aturar el procés independentista

8.1. Un altre aspecte controvertit, que només podrà observar-se de suma gravetat des de la perspectiva històrica, va ésser el fet de no respectar els resultats electorals de les eleccions del 21 de desembre de 2017.

8.2. L'aplicació de l'article 155 formava part d'una estratègia entre els poders de l'Estat per a aturar el moviment independentista a Catalunya. Amb la convocatòria de les eleccions del 21 de desembre –com ja s'ha acreditat, de dubtosa legalitat i legitimitat–, amb el govern legítim a la presó, i amb líders de l'ANC i d'Òmnium Cultural a la presó, es pretenia paraitzar aquest moviment i canviar el lideratge polític de les institucions de Catalunya, especialment el Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya.

8.3. La Resolució de la Presidència del Senat del 27 d'octubre de 2017, per la qual es publica l'Acord del Ple del Senat, pel qual s'aproven les mesures requerides pel Govern, a l'empara de l'article 155 de la Constitució (BOE núm. 260, del 27 de octubre de 2017, pàg. 103527 a 103528), estableix expressament en el punt E.9 que les mesures vinculades a l'aplicació de l'article 155 «seran d'aplicació fins a la presa de possessió del nou Govern de la Generalitat, resultant de la celebració de les corresponents eleccions al Parlament de Catalunya». No obstant això, la victòria de l'independentisme a les eleccions del 21 de desembre i la proposta del Parlament de Catalunya a la presidència de la Generalitat de Catalunya, el president Carles Puigdemont i Casamajó, trencava amb el que s'havien proposat els poders executiu, legislatiu i judicial de l'Estat: aturar el procés independentista.

8.4. Així, doncs, es va seguir la tramitació parlamentària que va conduir la proposta a la presidència de la Generalitat de Catalunya del president Puigdemont.

8.5. Aquesta proposta a la seva investidura, i la convocatòria d'un ple per a investir-lo, van comportar la irrupció del Tribunal Constitucional, amb l'adopció d'una interlocutòria. Cal recordar que el mateix Consell d'Estat va resoldre –es tracta d'un dictamen preceptiu però no vinculant– que no hi havia fonament per a la impugnació de la proposta de candidat a la presidència del president Puigdemont. És inaudít que el Consell d'Estat emetés un informe contradiient les posicions del Govern espanyol. Però també cal advertir, perquè es va acreditar, que el Govern espanyol «va traslladar la seva preocupació a diferents membres del tribunal pel trencament que patiria l'Estat si això passava». «Los ministros, y el propio Rajoy, en primera línea, según fuentes del Ejecutivo, transmitieron a quienes tenían que tomar la decisión la grave situación.» (Resolució de la Presidència del Senat del 27 d'octubre de 2017, per la qual es publica l'Acord del Ple del Senat, pel qual s'aproven les mesures requerides pel Govern, a l'empara de l'article 155 de la Constitució (BOE núm. 260, del 27 d'octubre de 2017, pàg. 103527 a 103528)).

8.6. El segon intent d'investidura es va produir el 12 de març de 2018. El Parlament de Catalunya va proposar com a candidat a la presidència de la Generalitat, de manera solemne, el llavors diputat Jordi Sànchez Picanyol. En aquest cas, el jutge Llàrena va impedir-ne l'assistència presencial, amb la consegüent vulneració del seu dret fonamental a la representació política, perquè en aquell moment no s'havia dictat interlocutòria de processament i, per tant, els drets polítics estaven intactes.

8.7. El tercer intent d'investidura té lloc el 22 de març. El ple d'investidura viu el primer debat d'investidura de Jordi Turull i Negre, conseller legítim i diputat al Parlament Catalunya. Amb caràcter previ, però, quan es coneix la seva candidatura interfereix un altre cop el Tribunal Suprem per mitjà del jutge Llàrena, que cita d'ofici els encausats per a la revisió de les mesures cautelars, que estaven complint escrupolosament. En la compareixença, el conseller Turull exposava que el president Rajoy deia als mitjans de comunicació, de manera recurrent: «no puede ser presidente de la Generalitat nadie que haya sido miembro del Gobierno Puigdemont», i recordava que ni la Fiscalia ni VOX no havien demanat que tornessin a la presó. El seu empresonament es va produir enmig d'una sessió d'investidura, quan el candidat, igual

que altres membres del Govern i la presidenta Forcadell, va acudir al Tribunal per revisar les mesures cautelars, que s'havien complert estrictament, la qual cosa afectava només els polítics independentistes que no havien renunciat a la política activa.

8.8. Això permet tenir dubtes raonables, i més encara davant la incompareixença dels representants del Govern espanyol –com ara la vicepresidenta Soraya Sáenz de Santamaría, amb l'informe previ del Consell d'Estat, del qual forma part–, que no han donat resposta a les preguntes que planteja aquesta situació arbitrària i que va incidir en la possibilitat que el conseller Turull pogués esdevenir el 131è president de la Generalitat de Catalunya.

8.9. El dia 23 de març de 2018, el Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides insta l'Estat espanyol a fer el que calgui per a garantir els drets polítics del diputat Jordi Sánchez, número 2 de Junts per Catalunya i excandidat a la investidura. La resolució de les Nacions Unides respon a una demanda presentada per la defensa de Sánchez, i se li va demanar a l'estat membre que prengués totes les mesures necessàries perquè Jordi Sánchez pogués exercir els seus drets polítics d'acord amb l'article 25 del Conveni. El Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides, d'acord amb l'article 92 de les seves normes de funcionament, va demanar «mesures cautelars» a Espanya, mecanisme previst per les Nacions Unides per a evitar «danys irreparables». L'Estat espanyol no va donar resposta a la Declaració del Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides.

8.10. Un cop investit president de la Generalitat Quim Torra, el Govern de Mariano Rajoy va censurar la composició del Govern de la Generalitat de Catalunya, de tal manera que el DOGC, que estava intervingut pel Govern espanyol per la vigència de l'article 155, no va publicar el decret de nomenament dels consellers Jordi Turull, Josep Rull, Toni Comín i Lluís Puig. Això va ésser declarat inconstitucional a la Sentència 89/2019 del TC (BOE núm. 192, del 12 d'agost de 2019), que resolvia els recursos del Parlament de Catalunya i de Podem contra l'article 155, i establia: «la reacción, sin embargo, ante tal eventual publicación no autorizada o prohibida no puede ser, sin daño a la seguridad jurídica (art. 9.3 CE), la de tener por ineficaz la publicación. La publicidad de las normas está expresamente garantizada por el art. 9.3 CE y resulta inseparable de la seguridad jurídica que el propio precepto constitucional preserva».

8.11. Estava més present que mai allò d'allunyar de les institucions de la Generalitat de Catalunya tots els que n'havien format part abans de l'1 d'octubre i que eren els legítims consellers perquè els resultats electorals del 21 de desembre els havia permès de tornar-hi.

8.12. Tota aquesta interferència, censura i alteració dels resultats democràtics no hauria estat possible sense la coordinació del poder judicial i el Govern espanyol amb la cobertura dels efectes de l'aplicació de l'article 155.

8.13. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que no es van respectar els resultats electorals de les eleccions del 21 de desembre de 2017, i que amb interferències governamentals i judicials es va impedir successives investidures de candidats electes, amb la vulneració de llurs drets i dels drets dels electors.

b) Constata que l'Estat espanyol ha fet cas omís del Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides en no permetre la investidura de Jordi Sánchez.

9. Desmantellament de l'estructura política de l'Administració de la Generalitat

9.1. L'article 155 va suprimir l'estructura política el Govern de la Generalitat i de l'Administració de la Generalitat. L'efecte més greu d'aquesta supressió és el cessament del president de la Generalitat, Carles Puigdemont, i dels consellers del seu Govern. Aquest cessament va comportar, a més, la seva substitució per altres persones designades pel Govern espanyol en virtut dels poders que es va autoatorgar

mitjançant el Reial decret 942/2017, del 27 d'octubre (BOE núm. 261, del 28 d'octubre de 2017).

9.2. A més del cessament del president de la Generalitat i el Govern, es van produir altres cessaments que han estat comptabilitzats pel Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern del Departament de la Presidència, Pau Villòria, en el seu informe «155 CE: els efectes de la intervenció de l'Administració general de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155 CE a la Generalitat de Catalunya». El còmput total de persones cessades en aplicació de l'article 155 ascendeix a 234, entre les quals hi havia 33 alts càrrecs, 139 eventuais, 11 laborals d'alta direcció, 50 personal laboral i 1 persona funcionària.

9.3. El còmput dut a terme pel Comissionat, tal com recull el mateix informe, inclou els cessaments a tots els departaments del Govern, el personal del Diplocat i el de les delegacions de la Generalitat de Catalunya a l'estranger.

9.4. A més del cessament de càrrecs del Govern de Catalunya, l'aplicació de l'article 155 va suposar la supressió de determinats òrgans o unitats administratives. Segons recull l'informe del Comissionat, els òrgans que es van suprimir tenien a veure amb la difusió externa, la repercussió internacional, el suport al president i al vicepresident o d'altres relacionats amb el desenvolupament de l'autogovern de Catalunya (Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern. Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya (2018): «155 CE: els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155 CE a la Generalitat de Catalunya»).

9.5. Destaca la supressió del Diplocat, que es detalla a l'apartat de danys en l'esfera exterior, i de les delegacions de la Generalitat a l'exterior. A més d'aquestes, però, van ésser suprimides les oficines del president i del vicepresident de la Generalitat, la Secretaria per al Desenvolupament de l'Autogovern, el Consell Assessor per a la Transició Nacional i la Comissió especial sobre la violació dels drets fonamentals.

9.6. L'informe elaborat pel Comissionat també recull la dificultat que va suposar el fet que alguns organismes, entitats i òrgans col·legiats estiguessin presidits per membres del Govern, titulars dels departaments. Els responsables de convocar les reunions d'aquests organismes estaven cessats, i això va comportar una paralització de llur activitat. És el cas del consell d'administració d'Acció, del consell rector de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, de l'Assemblea Urbana de Catalunya, dels consells de direcció del CatSalut, de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra la Violència Masclista o del Consell Social de la Llengua Catalana, entre altres.

9.7. Des de l'aspecte de la governança es poden acreditar aquests danys en les polítiques públiques de la Generalitat, que en el cas del Govern i del Parlament suposen també una violació del dret a la participació política que és protegit per la Constitució espanyola i l'Estatut d'autonomia de Catalunya, però també es van produir danys des de la perspectiva de la representació institucional. El cessament dels membres del Govern va provocar que es perdés el paper de representació de la institució de la Generalitat que exerceixen els consellers.

9.8. La Generalitat de Catalunya no va poder participar en diverses reunions, com la del Patronat del Mobile World Congress, tot i haver sol·licitat al Govern espanyol que hi assistís el secretari general del Departament d'Empresa i Coneixement com a representant, segons s'acredita a l'informe del Comissionat. El Ministeri va denegar-ho al·legant que la seva assistència ja assumia tant el rol de l'Administració general de l'Estat com el de la Generalitat. Aquest dany en la representació institucional es va repetir davant la impossibilitat d'assistir a altres reunions, com les del consell interterritorial del Servei Nacional de Salut, a la qual va assistir la ministra de Sanitat, o les missions empresarials exteriors que estaven previstes a països com Ghana o el Marroc.

9.9. Altres danys produïts per l'aplicació de l'article 155 en l'àmbit de la governança i la representació institucional queden recollits a l'informe del Comissionat.

9.10. L'informe del 2018 «Inventari de danys de ServidorsCAT», organització sense ànim de lucre que té com a finalitat contribuir a l'enfortiment i al bon govern de les institucions públiques de Catalunya, defensar els drets i les llibertats de les persones en llurs relacions amb les institucions públiques i promoure les iniciatives necessàries per a l'aprofundiment de l'estat de dret, democràtic i social a Catalunya, també recull els danys provocats per l'aplicació de l'article 155 en aquest àmbit i en la resta.

9.11. És important destacar el paper dels càrrecs del Govern que no van ésser cessats durant l'aplicació de l'article 155, ja que van ésser fonamentals en la continuïtat de la institució de la Generalitat i van actuar de mur contra la intromissió il·legítima i il·legal de l'Administració general de l'Estat dins la institució. Cadascú d'ells sap el paper que va jugar perquè la intervenció de la Generalitat mitjançant l'article 155 no provoqués danys irreparables que amenacessin la continuïtat d'una institució centenària, i perquè l'aplicació de l'article 155 no causés danys encara més grans a la ciutadania. És de justícia un reconeixement de país a la seva tasca impagable.

9.12. Els treballadors públics també van ésser essencials en la garantia dels serveis públics malgrat la intervenció de l'Administració de la Generalitat. També és obligatori fer-los un reconeixement pel paper que van tenir assegurant la continuïtat de la institució de la Generalitat i defensant la legitimitat del Govern del president Carles Puigdemont, organitzant-se al voltant de les associacions en defensa de les institucions catalanes per a canalitzar llurs reivindicacions i fer-se'n ressò.

9.13. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 va ocasionar danys i perjudicis a l'activitat del Govern de la Generalitat i les polítiques públiques que estava executant, més enllà de la seva destitució, amb el cessament de càrrecs, la supressió de determinats òrgans o unitats administratives i la restricció, com a conseqüència, de la representació política i institucional en múltiples àmbits.

b) Manifesta l'agraïment i el reconeixement a la labor dels càrrecs del Govern que no van ésser cessats durant l'aplicació de l'article 155, i que van ésser fonamentals en la continuïtat de la institució de la Generalitat actuant de mur contra la intromissió il·legítima i il·legal de l'Administració general de l'Estat dins la institució.

c) Manifesta l'agraïment i el reconeixement a la labor dels treballadors públics, que van ésser essencials en la garantia dels serveis públics malgrat la intervenció de l'Administració de la Generalitat, assegurant la continuïtat de la institució de la Generalitat.»

10. La Generalitat es queda sense capacitat per a defensar-se als tribunals

10.1. Les mesures aplicades pel Govern espanyol sobre la Generalitat de Catalunya en virtut de l'acord del Senat pel qual s'aprova l'aplicació de l'article 155 van comportar que la Generalitat quedés mancada de la possibilitat de defensar els seus interessos davant els tribunals. Amb l'entrada en vigor del Reial decret 944/2017, del 27 d'octubre, el Gabinet Jurídic de la Generalitat va passar a dependre del Ministeri de Justícia.

10.2. La primera –i més important– manca de capacitat de defensa dels interessos jurídics de la Generalitat és la impossibilitat d'impugnar l'acord del Senat del 27 d'octubre de 2017, pel qual s'aprovava l'aplicació de l'article 155. El 24 d'octubre de 2017 el Govern de la Generalitat havia pres l'acord de recórrer la seva eventual aplicació, i els advocats de la Generalitat havien preparat el recurs d'inconstitucionalitat. El recurs es va presentar el 27 d'octubre, amb anterioritat a l'aprovació de l'acord del Senat, preveient que el dilluns següent el Govern estaria destituït i no hi hauria opció de presentar-lo, com va assegurar el director del Gabinet Jurídic de la Gene-

ralitat, Francesc Esteve, en la seva compareixença davant la comissió d'investigació (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164). El recurs d'inconstitucionalitat va ésser inadmissibles per extemporani.

10.3. En el cas del litigi per les obres d'art del monestir de Sixena, la Generalitat no va poder interposar accions judicials per aturar l'execució de la sentència que l'obligava a retornar les obres. Tampoc no va poder comparèixer en defensa dels exconsellers Santi Vila i Lluís Puig, ni va poder aturar l'entrada d'agents de la Guàrdia Civil al Museu de Lleida, que van acabar emportant-se les obres d'art en litigi.

10.4. La Generalitat no va poder comparèixer en defensa del dret a la imatge dels docents de l'Institut El Palau, de Sant Andreu de la Barca, acusats d'un delictes d'injúries contra les forces de seguretat de l'Estat, que havien aparegut en diversos mitjans de comunicació juntament amb llurs dades personals.

10.5. El Govern espanyol també va aprofitar la intervenció de la Generalitat mitjançant l'aplicació de l'article 155 perquè la institució formulés una demanda de reintegrament contra el president Artur Mas, la vicepresidenta Joana Ortega i els consellers Irene Rigau i Francesc Homs, per la consulta del 9 de novembre de 2014. Això es va fer tot i que el Gabinet Jurídic de la Generalitat va elaborar un informe en contra, considerant la improcedència de formular la demanda.

10.6. El dany produït per la manca de capacitat de defensa de la Generalitat davant els tribunals queda acreditat a l'informe del Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern (Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern. Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya (2018): «155 CE: els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155 CE a la Generalitat de Catalunya»).

10.7. Per tot això, el Parlament de Catalunya manifesta que l'aplicació de l'article 155 va produir una manca de capacitat de defensa de la Generalitat davant els tribunals, no només davant l'aprovació mateixa de l'aplicació de l'article 155, sinó en altres casos, com el del litigi per les obres d'art del monestir de Sixena o el dels docents de l'Institut El Palau, de Sant Andreu de la Barca, amb la consegüent vulneració d'un dret fonamental com és el dret de defensa.

11. Sota vigilància financera i sense poder de decisió sobre el pressupost

11.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució sobre l'Administració de la Generalitat també va ocasionar danys de naturalesa diversa, que es poden acreditar amb el recull que se'n va fer a l'informe del Comissionat.

11.2. Per una banda, i amb anterioritat a l'aprovació de les mesures de l'article 155, el Govern espanyol ja havia iniciat algunes mesures que consistien en el control financer de l'Administració de la Generalitat. La intervenció financera va començar amb l'Ordre PRA/686/2017, del 21 de juliol, mitjançant la qual l'estat exigia setmanalment l'elaboració de certificacions als interventors dels departaments i altres responsables que declararessin que no s'estava fent cap despesa relacionada amb la celebració del referèndum de l'1 d'octubre de 2017. Posteriorment, en una segona ordre ministerial, l'Ordre HFP/878/2017, del 15 de setembre, s'imposa una altra obligació que va més enllà de la gestió dels pagaments, amb la introducció de l'obligatorietat d'emetre declaracions responsables a les entitats a les quals no es feia una fiscalització prèvia.

11.3. El 20 de setembre de 2017, el mateix dia que mitjançant l'operació Anubis la Policia Nacional i la Guàrdia Civil van escorcollar diversos departaments del Govern i van detenir diverses persones, es bloqueja la disponibilitat de tots els crèdits pressupostaris que no tinguessin un compromís de despesa acordat prèviament, per mitjà de l'Ordre HFP/886/2017.

11.4. Finalment, el 22 de desembre de 2017, aquesta sí directament derivada de la resolució del Senat que autoritzava el Govern espanyol a desenvolupar les mesures

en què consistia l'aplicació de l'article 155, es va dictar una última ordre ministerial, l'Ordre HFP/1281/2017. Aquesta afegia, a més de les obligacions recollides a les ordres dictades amb caràcter previ, que l'interventor general de la Generalitat comuniqués mensualment al Ministeri d'Hisenda les propostes de pagament a creditors amb els quals la Generalitat tingués obligacions de pagament pendents.

11.5. La imposició d'aquestes obligacions va comportar que tota la gestió econòmica de la Generalitat estigués sotmesa a la decisió del Consell de Ministres, el bloqueig dels comptes bancaris de la Generalitat i de tot el seu sector públic i la retenció de la bestreta de recursos propis de la Generalitat, amb el consegüent pagament de totes les factures per part del Ministeri d'Hisenda.

11.6. El dany produït per l'aplicació de l'article 155 en l'àmbit de la gestió de la Generalitat també té un component de productivitat. Es va produir un augment molt gran de la burocràcia a causa de les obligacions imposades pel Govern espanyol per a tramitar qualsevol assumpte que requerís l'aprovació en el Consell de Ministres.

11.7. Amb tot això, es pot acreditar el dany que comporta la laminació de la capacitat de la Generalitat de decisió sobre l'execució del seu pressupost, i també un dany en termes de productivitat pel compliment de totes les obligacions que imposava el Govern espanyol. La quantificació dels danys produïts a cada departament es troba detallada en l'informe del Comissionat.

11.8. L'impacte econòmic de l'aplicació de l'article 155 en la Generalitat es pot mesurar analitzant els recursos que es van haver de destinar de la mateixa Generalitat per a cobrir les despeses relacionades amb les mesures que recollia l'acord de tramitació de l'article 155. Això és a causa de l'assumpció del pagament d'indemnitzacions per acomiadaments, cancel·lació de contractes de lloguer, hores extraordinàries, adaptació dels sistemes informàtics de la Generalitat als de l'Estat i altres despeses assumides. En total, el Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern ha quantificat en el seu informe el dany econòmic produït per la intervenció de la Generalitat en cent trenta milions d'euros, però es tracta solament de la part del dany econòmic que és possible de comptabilitzar per mitjà de documents comptables.

11.9. Per tot això, el Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155, amb la intervenció financera de la Generalitat de Catalunya, ha comportat a la Generalitat danys econòmics i li ha limitat la capacitat de decisió sobre l'execució del seu pressupost. Alhora, també li ha comportat danys en termes de productivitat, pel compliment de totes les obligacions que imposava el Govern espanyol.

12. Frenada en sec de projectes clau per al futur de la salut pública a Catalunya

12.1. Els danys provocats per la intervenció de l'Estat mitjançant l'article 155 en l'àmbit de la salut es pot abordar des de diferents perspectives.

12.2. Pel que fa a la paralització normativa, el Tribunal Constitucional va admetre a tràmit el recurs d'inconstitucionalitat presentat pel Govern espanyol contra la Llei 9/2017, del 27 de juny, d'universalització de l'assistència sanitària amb càrrec a fons públics per mitjà del Servei Català de la Salut. Amb l'antecedent que el Tribunal Constitucional ja havia declarat inconstitucional el decret llei de regulació de l'atenció sanitària a ciutadans estrangers en situació irregular aprovat per la Generalitat Valenciana (Decret llei 2/2015, del 24 de juliol, del Consell, pel qual es regula l'accés universal a l'atenció sanitària a la Comunitat Valenciana), el Govern va demanar al Tribunal Constitucional la suspensió de la norma catalana.

12.3. En aquest tràmit, el Tribunal Constitucional va suspendre el termini per a presentar alegacions per part de la Generalitat mentre fos vigent la intervenció de l'article 155, de manera que la Llei va estar suspesa del 28 d'abril al 6 de setembre de 2018. S'estima que la suspensió d'aquesta llei, que regulava l'accés a la sanitat universal per a totes les persones de Catalunya, va afectar 115.000 persones. Fou una suspensió contrària als criteris de l'Organització Mundial de la Salut, segons

les declaracions de Josep Vilaplana, president del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya, al diari *El País* (Bouzo Quintans, J.; *El País*, 3-5-2018: «La suspensió de la llei de sanitat universal amenaça 115.000 persones»).

12.4. La intervenció de l'article 155 també va impactar en el decaïment de dues iniciatives legislatives clau per al futur de la salut pública a Catalunya. Per una banda, va decaure la tramitació en lectura única al Parlament de la Llei de creació de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, que s'havia aprovat tot just el dia abans de la intervenció de les institucions catalanes. Aquesta llei era cabdal per al millorament de les polítiques públiques en l'àmbit de la salut, ja que havia de promoure la integració de la perspectiva de gènere, l'equitat i l'abordatge transversal dels determinants de la salut, especialment pel que fa al disseny, la implantació i l'avaluació del Pla interdepartamental i intersectorial de salut pública, amb implicació de tots els departaments del Govern en la promoció de la salut i la prevenció de les malalties. Aquesta llei era necessària i la intervenció de l'article 155 en va posposar més d'un any l'aprovació, amb la pèrdua de temps i oportunitats que això comporta i que ha pogut causar un important impacte negatiu en situacions d'emergència sanitària com la causada per la Covid-19.

12.5. D'altra banda, també va decaure la tramitació de la Llei de creació de l'Agència Catalana de Medicaments i Productes Sanitaris, que ja estava en fase de debat parlamentari d'esmenes a la totalitat. Aquesta llei tenia com a objectiu crear una agència adscrita al Departament de Salut per a vehicular les competències de la Generalitat en assegurar la producció de medicaments i productes sanitaris sota criteris d'eficàcia, qualitat, seguretat clínica, interès públic i estímul de coneixement.

12.6. La intervenció de l'article 155 també va tenir una afectació en la despesa sanitària. Mitjançant l'Ordre HFP/878/2017, del 15 de setembre, es va paraitzar el conveni entre el Departament de Salut, la Generalitat, el Consorci Sanitari de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i l'Agència de Salut Pública de Barcelona, que tenia com a finalitat assegurar el finançament dels serveis de salut pública de Barcelona per al període 2017-2020, amb l'autorització d'una despesa de cinquanta-un milions d'euros.

12.7. També mitjançant aquesta ordre es va paraitzar el Pla integral d'urgències de Catalunya, amb una dotació pressupostària de setze milions d'euros, destinats a dotar de recursos les urgències, sobretot les hospitalàries, per al període d'hivern. Aquest pla preveia la creació d'una nova línia d'atenció de la salut mental vint-i-quatre hores els tres-cents seixanta-cinc dies de l'any, la construcció de nous centres d'urgències d'atenció primària (CUAP) i el desenvolupament de projectes d'atenció telemàtica, entre altres.

12.8. La intervenció de les finances de la Generalitat va provocar la paraització d'expedients que afectaven col·lectius especialment vulnerables, com recull l'informe del Comissionat, destinats a subvencionar la prevenció de patologies en toxicòmans, destinats a la vigilància epidèmica de les infeccions respiratòries agudes, el xarampió, la rubèola i altres, la provisió de tractaments de malalties infeccioses o la prevenció i el control de la tuberculosi. Aquesta paraització va fer perdre els crèdits destinats a l'any 2017, amb un dany irreparable d'aquests col·lectius especialment vulnerables.

12.9. Es pot acreditar el dany que la intervenció de l'article 155 va causar en l'àmbit de la salut, ja que les xifres representen l'afectació negativa directament en les necessitats de les persones. Es tracta de danys greus, sobretot tenint en compte que es tracta de col·lectius especialment vulnerables.

12.10. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 va provocar danys en les polítiques públiques de salut en diversos àmbits, tant legislatius, com en l'afectació de polítiques de salut previstes o en curs.

b) Constata que la intervenció de l'article 155 va causar danys directes en les necessitats de les persones i, especialment, dels col·lectius vulnerables.

13. L'article 155 empresarial: objectiu, desestabilitzar l'economia catalana

13.1. La intervenció de l'Estat a Catalunya després de l'1 d'octubre no només va provocar danys per l'aplicació directa de l'article 155. Abans d'aprovar la tramitació de l'article 155 l'Estat va dur a terme altres maniobres per provocar un impacte social a Catalunya que creés un clima generalitzat de catàstrofe econòmica, i així obligar les grans empreses a traslladar llur seu social a altres punts del territori de l'Estat.

13.2. L'instrument legal que va utilitzar el Govern espanyol per a poder-ho fer va ésser el Reial decret llei 15/2017, del 6 d'octubre, de mesures econòmiques urgents en matèria de mobilitat d'operadors econòmics dins del territori nacional (BOE núm. 242, del 7 d'octubre de 2017, pag. 97565 a 97567). Aquesta norma fonamenta la seva extraordinària i urgent necessitat a «garantir la plena vigència del principi de llibertat d'empresa consagrat a l'article 38 de la Constitució i respectar la prohibició d'adoptar mesures que obstaculitzin l'establiment d'operadors econòmics prevista a l'article 139 de la Constitució». El text del Reial decret llei permet a les societats que es regeixen pel Reial decret legislatiu 1/2010, del 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de societats de capital, poder fer un trasllat de la seva seu social si així ho acorda el seu òrgan d'administració, salvant la necessitat que ho faci un acord de la junta general d'accionistes.

13.3. Aquest canvi legislatiu, aprovat al cap de cinc dies de la celebració del referèndum de l'1 d'octubre de 2017, i al cap de dos dies de la vaga general del 3 d'octubre, volia fomentar i facilitar la fuga de seus socials d'empreses del territori de Catalunya.

13.4. Abans de l'aprovació del Reial decret llei ja havia traslladat la seu social el Banc de Sabadell, que podia fer-ho ja que la seva normativa interna li ho permetia. Després de l'entrada en vigor del Reial decret llei van fer-ho també altres grans empreses, com CaixaBank i la resta del seu grup empresarial: La Caixa, Criteria, Aigües de Barcelona i Cellnex. També van fer-ho altres grans empreses, com Abertis, Banco Mediolanum, Colonial, Grupo Planeta, Catalana Occident, Axa, Cordor-niu, Hotusa o Fichet, entre altres.

13.5. Diversos mitjans de comunicació afirmen que es van produir pressions, a causa del gran interès a l'aparell de l'Estat per la reacció de les grans empreses catalanes al resultat del referèndum i a la vaga general, perquè es produïssin els trasllats de seus socials fora de Catalunya. S'apunta fins i tot a la persona del rei d'Espanya com a protagonista de diverses trucades per a traslladar aquesta pressió a les empreses. Les pressions que es van dur a terme en els dies posteriors a la celebració del referèndum es poden acreditar amb el testimoni de Matías Carnero, president del comitè d'empresa de SEAT. Segons el que Carnero afirma a la seva compareixença davant la comissió d'investigació, durant l'acte del besamans del rei, en la celebració del 12 d'octubre a Madrid, es comentava i es preguntava quina era la posició de SEAT respecte al procés d'independència de Catalunya i si traslladaria la seva seu o no: «¿En SEAT, qué pasa?».

13.6. Segons afirma Carnero, aquestes pressions es van traslladar a una reunió del comitè de crisi de SEAT que se celebrava a Barcelona a través d'una trucada de telèfon d'una persona que havia estat convidada a l'acte de la Casa Reial, i apunta el nom de Josep Piqué, exministre del Govern de José María Aznar.

13.7. SEAT no va traslladar la seva seu fora del territori català, però van fer-ho moltes altres empreses. Les pressions exercides per a aconseguir l'objectiu de desestabilitzar l'economia catalana i obligar les empreses catalanes a marxar de Catalunya també es van materialitzar amb una important fuga de dipòsits dels bancs

catalans per part de l'Administració general de l'Estat i el seu sector públic empresarial, com RENFE, ADIF, Ports de l'Estat o Ràdio Televisió Espanyola. Aquesta xifra ascendeix a 35.000 milions d'euros, que els diversos representants d'entitats bancàries que han comparegut davant la comissió d'investigació, com Josep Oliu o Isidre Fainé, no han volgut confirmar emparant-se en el secret bancari.

13.8. El dany provocat al teixit empresarial català i que l'han debilitat deliberadament es va produir per aquest efecte «bola de neu» que es va provocar (Àlex Font, Natàlia Vila i Albert Martín; *Diari Ara*, 6-10-2018: «Així va fer l'Estat la guerra econòmica contra Catalunya»). Malgrat això, en cap moment els interessats en provocar el caos empresarial a Catalunya van aconseguir que les empreses que van traslladar la seva seu traslladessin algun dels seus centres de producció. Això és per la tasca duta a terme per l'equip del Departament d'Empresa i Coneixement en tranquil·litzar els empresaris, assegurant-se que l'impacte de la fuga d'empreses no generés un dany també en forma de pèrdua de llocs de treball que hagués generat un impacte molt negatiu en el territori.

13.9. Aquesta normativa encara és vigent.

13.10. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Reprova l'actuació del Govern espanyol del Partit Popular encapçalat per Mariano Rajoy per la voluntat de perjudicar l'economia catalana mitjançant l'aprovació del Reial decret llei 15/2017 per facilitar la fugida d'empreses de Catalunya i perjudicar l'economia catalana.

b) Reprova l'actitud de Felip VI per les actuacions que presumiblement va dur a terme perquè importants empreses desplaressin llurs seus fora de Catalunya.

c) Manifesta l'agraïment a la gran majoria d'empresaris i teixit productiu a Catalunya que, malgrat les pressions, van mantenir la confiança en Catalunya.

14. Els més vulnerables, al descobert

14.1. En l'àmbit de la protecció social, com en l'àmbit de la salut, el dany causat per la intervenció del 155 és ben palpable i es tradueix en un impacte negatiu directe en la vida dels ciutadans i llurs necessitats.

14.2. Una de les qüestions que generen un dany més gran és l'aturada del Pla de millora de la qualitat i sostenibilitat de les residències de gent gran, que havia de permetre la implantació dels concerts socials per a l'any 2018. La intervenció de l'article 155 va paralitzar l'aplicació d'aquest pla.

14.3. La intervenció de les finances de la Generalitat també va tenir un gran impacte en el sistema de protecció social, en l'àmbit del benestar de la ciutadania. Fou molt greu el dany causat pel bloqueig dels fons disponibles al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies per als equipaments de serveis socials i d'acció cívica i comunitària per al pagament de les despeses en efectiu. La quantitat va ser d'uns vuit-cents mil euros, i en moltes ocasions els equipaments d'acció cívica i comunitària, les residències d'atenció a la infància i les residències de gent gran i amb discapacitat es van trobar sense diners.

14.4. A més, també per la intervenció financera de la Generalitat i l'increment de la burocràcia que va comportar, es va ampliar el termini de tramitació dels documents comptables i en alguns casos les persones vulnerables beneficiàries de la prestació de la renda garantida de ciutadania van trigar més a cobrar-la. Fins i tot, en alguns casos, la percepció no es va fer efectiva fins al mes següent.

14.5. Així com el control financer va provocar danys en l'àmbit de la protecció social, també ho va fer la complexa tramitació que establia la nova relació entre l'Administració de la Generalitat i l'Administració general de l'Estat, que va fer bloquejar els crèdits d'algunes partides pressupostàries i va fer impossible l'aprovació d'actuacions pendents.

14.6. Pel que fa a l'àmbit del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, això va provocar l'endarreriment en 395 expedients de contractació i 585 pròrro-

gues de contractes. Algunes de les contractacions afectades van ésser els contractes i convenis amb les entitats acreditades com a institucions col·laboradores d'integració amiliar, els contractes i convenis amb entitats proveïdores de la xarxa pública de serveis socials, els contractes de neteja d'equipaments cívics o la paralització del contracte programa de benestar social 2016-2019 entre la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona per valor de 52,3 milions d'euros, d'especial rellevància.

14.7. La intervenció del 155 també va tenir un impacte en l'activitat subvencionadora de la Generalitat, i molt especialment en l'àmbit de la protecció social. En aquest àmbit, la paralització de l'acció subvencionadora de l'administració pública és especialment greu i genera un dany irreparable, ja que moltes entitats del tercer sector social depenen completament de les subvencions per a dur a terme llur tasca. Això, en un país com Catalunya, amb un tercer sector social tradicionalment actiu i imprescindible, va provocar danys de gran transcendència.

14.8. Aquest dany es va fer notar especialment en l'àmbit de la joventut i de l'acció cívica i comunitària. Determinades línies de subvencions directament no es van poder ni convocar. Unes altres sí, però van patir retards importants. El resultat és que hi va haver gairebé dotze milions d'euros que van quedar sense poder-se executar.

14.9. Per tot això, el Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155 va provocar danys en les polítiques socials en diversos àmbits, la qual cosa va afectar polítiques socials previstes o en curs, especialment les dirigides a col·lectius més vulnerables, com el tercer sector o les residències de gent gran.

15. Desballestament de la política exterior

15.1. El 155 va representar el cessament de 234 treballadors públics, entre alts càrrecs (33), personal eventual (139), personal laboral d'alta direcció (11), personal laboral (50) i funcionaris (1). En aquestes xifres hi ha inclòs el personal de les delegacions del Govern a l'exterior i el personal del Diplocat, a part de la resta de personal dels departaments.

15.2. Una de les primeres actuacions de la intervenció de l'Estat fou la supressió dels organismes, unitats administratives i òrgans col·legiats més rellevants relacionats amb tot el que tingués difusió externa, repercussió internacional, de suport al president i al vicepresident del Govern, o estigués relacionat amb el desenvolupament de l'autogovern.

15.3. Pel que fa als efectes de la intervenció de l'Administració general de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155 a la Generalitat de Catalunya, va tenir una especial rellevància la supressió del Diplocat: els treballadors foren acomiadats i indemnitzats i se'n van desmantellar les instal·lacions. El resultat fou que aquest consorci publicoprivat, amb la participació de trenta-nou patrons, va deixar de promoure la imatge i la reputació de Catalunya a l'exterior.

15.4. Amb la restitució del Govern de la Generalitat es va reiniciar l'activitat del Diplocat. El 25 de juliol de 2018 es va convocar el seu patronat i es van acordar les actuacions que calia dur a terme per a restituir-lo.

15.5. Una altra conseqüència immediata del 155 fou la supressió de totes les delegacions de la Generalitat a l'exterior, que va comportar la pèrdua dels serveis i efectes promocionals que oferien i el desmantellament d'un equip amb experiència i coneixements.

15.6. Amb les dades de què avui disposem, el cost del tancament de les delegacions exteriors supera l'1,3 milions d'euros.

15.7. També es va aturar el Pla de missions empresarials exteriors previst per al 2017, fet que va impedir de subscriure acords per a potenciar relacions comercials de les empreses catalanes a diversos països.

15.8. La destitució del Govern de la Generalitat va tenir conseqüències pel que fa a la representació institucional en diversos organismes, com ara en les reunions

del Patronat i comissions del Mobile World Congress, en què no fou permesa l'assistència dels secretaris generals malgrat haver manifestat l'interès a participar-hi.

15.9. En paral·lel a les destitucions i els acomiadaments de personal derivades de l'acció de l'Estat al departament –inclòs el cessament del representant permanent davant la Unió Europea, Amadeu Altafaj–, també es va aturar la concessió de subvencions a les comunitats catalanes a l'exterior.

15.10. En l'àmbit de la memòria històrica, també a càrrec d'Exteriors, el 155 va aturar el programa d'actuacions en fosses de desapareguts de la Guerra Civil i el franquisme i va suspendre els pagaments d'indemnitzacions als ex-presos polítics d'aquella època.

15.11. A partir de febrer del 2018, el Govern va impulsar la recuperació dels organismes institucionals escapçats per l'aplicació de l'article 155. Es va reactivar immediatament una part de les delegacions a l'estranger que van ésser desmantellades pel Govern espanyol des del moment en què es va aprovar al Senat la intervenció de l'autonomia.

15.12. La idea inicial del Govern, no seguida en tots els casos, era la continuïtat al capdavant de les oficines de representació de la Generalitat. Per aquest motiu, en la «majoria» dels casos els delegats cessats pel Govern espanyol van recuperar la feina.

15.13. Les delegacions que van tancar en virtut del 155 foren les de París, Londres, Berlín, Viena, Washington, Roma, Lisboa i Copenhaguen, i també les obertes en una segona fase. Les sis primeres existien de feia temps, mentre que el Govern havia aprovar al juny de 2015 crear-ne tres de noves, a Lisboa, Rabat i la Ciutat del Vaticà, per bé que solament s'havia impulsat la portuguesa, fins al moment de la intervenció de la Generalitat.

15.14. Així mateix, el conseller d'Afers Exteriors, Raül Romeva –ara empresonat a Lledoners–, va anunciar un any més tard que, a més d'aquestes tres, projectava set delegacions més que s'obririen abans del juny del 2017, tot i que ho condicionava a l'aprovació dels pressupostos del 2016, finalment tombats arran de la manca d'entesa amb la CUP.

15.15. Aquestes noves seus eren a Dinamarca, Polònia, Suïssa, Croàcia, Corea del Sud, Mèxic i l'Argentina. Com que els comptes van caure, el Govern va crear per decret solament les quatre primeres delegacions, a Copenhaguen, Varsòvia, Ginebra i Zagreb, que estaven ja en marxa a finals d'aquella legislatura.

15.16. El Govern defensava, i defensa, tal com va expressar el conseller Romeva en la compareixença davant de la Comissió, que la jurisprudència del Tribunal Constitucional fa que la Generalitat disposi de capacitat de fer política exterior dins les competències autonòmiques. Fins i tot el primer executiu de Pedro Sánchez, que tenia Josep Borrell a la cartera d'Exteriors, va admetre que les delegacions catalanes «no es poden qüestionar» si no superen la Constitució.

15.17. El Govern, en tot cas, tenia previst obrir vuit delegacions més de les que finalment es van inaugurar, cinc de les quals fins i tot havien estat aprovades en el Consell Executiu. Reobrir les dotze delegacions tancades i reprendre les tasques per a obrir les vuit delegacions pendents va esdevenir, per tant, un dels punts de l'acord de legislatura que van perfilar Junts per Catalunya i Esquerra Republicana de Catalunya.

15.18. Per tot això, el Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155 va tenir especial incidència en l'acció exterior de la Generalitat de Catalunya amb el cessament de càrrecs i la supressió del Diplocat i de les delegacions de la Generalitat a l'exterior, atesa la fixació especial del Govern espanyol en aquesta àrea d'actuació de la Generalitat de Catalunya.

16. Danys socials sense possibilitat de reparació

16.1. Hi ha una sèrie de danys causats per la intervenció del 155 que tenen unes característiques determinades que fan que no tinguin possibilitat de reparació. Aquests danys irreparables han estat recollits a l'informe del Comissionat. Alguns dels danys tenen un impacte negatiu molt greu, ja que no només són irreparables, sinó que en aquell moment van tenir una afectació directa en les necessitats de determinats col·lectius especialment vulnerables.

16.2. Aquest és el cas del dany causat a la contractació anual de monitors de suport als alumnes amb necessitats educatives especials que tenen a veure amb l'autonomia personal i la regulació de la conducta. A causa de l'alentiment de la burocràcia relacionada amb la contractació no es va poder executar el pressupost destinat a la contractació de més monitors, amb un impacte econòmic de 76.153 €. És una xifra baixa comparada amb la magnitud del pressupost de la Generalitat, però el resultat són les mancances que van patir alguns alumnes que requerien aquesta atenció durant el curs 2017-2018.

16.3. També és un dany sense possibilitat de reparació l'aturada de la convocatòria de divuit beques per a estades a les comunitats catalanes a l'exterior. Les comunitats depenen d'aquestes beques per a tenir un reforç amb tasques administratives i organitzatives. L'aturada de la convocatòria els va manllevar aquest reforç; i als joves, la possibilitat de dur a terme aquestes estades.

16.4. En l'activitat subvencionadora de la Generalitat també hi va haver danys que són irreparables. Destaquen tres subvencions concretes que no es van poder fer efectives per la paralització. Es tracta de les subvencions per al 2018 del Programa de Memòria Democràtica; les subvencions a ens locals de l'Institut Català de les Dones del 2017, i les subvencions a treballs de recerca sobre administració pública del 2017, amb un import de 420.000 euros, 500.000 euros i 70.000 euros, respectivament.

16.5. Finalment, la paralització de la signatura d'acords de col·laboració va afectar l'acord entre el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies amb el 012 per la prestació de serveis d'atenció telefònica sobre la renda garantida de ciutadania.

16.6. Per tot això, el Parlament de Catalunya constata que molts dels danys són difícilment reparables i que molts són intangibles i de difícil quantificació.

17. Repressió política per mitjà dels tribunals i sota el comandament de la monarquia

17.1. Amb l'aplicació del 155, el mateix Estat he fet una esmena a la totalitat dels principis que orientaven l'estat de les autonomies, en convertir el Tribunal Constitucional en l'instrument d'acció política més devastador de les bases que estructuraven l'arquitectura competencial de l'estat autonòmic, amb la invalidació de lleis, decrets, etc. Moltes d'aquestes normes aprovades per àmplies majories del Parlament de Catalunya i amb informes favorables del Consell de Garanties Estatutàries.

17.2. El Tribunal Constitucional ha quedat totalment deslegitimada com a defensor del marc competencial del mateix estat autonòmic. Paradoxalment, es converteix en un tribunal que va contra els fonaments de la Constitució que teòricament ha de defensar.

17.3. Aquesta indefensió dels òrgans polítics de Catalunya davant la supèrbia del poder de l'Estat instrumentalitzant el poder judicial, sota el comandament de la monarquia, posa punt i final, de manera definitiva, a la lògica de l'estat autonòmic. Aquesta situació només pot ésser superada des d'una confrontació política permanent o des del reconeixement de les mútues sobirania per a obrir una negociació que cerqui de manera franca vies de solució a un conflicte polític.

17.4. Aquesta situació ha generat unes conseqüències polítiques intangibles, però molt nocives per al funcionament del país en general i de l'Administració catalana en particular, com ara la desprotecció dels òrgans polítics de Catalunya i la instau-

ració en l'imaginari col·lectiu d'una doble autoritat política: la del poder de l'Estat envers la dels poders democràtics de Catalunya. Amb aquesta intenció es vol dividir la societat catalana i dificultar processos d'inclusió social.

17.5. També en el marc de les conseqüències polítiques intangibles, es troba l'efecte de la por provocada per la repressió davant qui no obeeix els preceptes que dictamina l'autoritat de l'Estat. Continuem tenint presos polítics, represaliats i exiliats, i el Tribunal Suprem repeteix una vegada i una altra que els presos no poden gaudir de llur dret de permís penitenciari perquè hi ha perill que reiterin. Reiterar què? La defensa de llurs idees polítiques de manera pacífica i democràtica? Doncs sí, aquest és un fet claríssim de la voluntat política de mantenir viva la repressió per a generar por als ciutadans i fer que siguin obedients a les pautes de l'Estat.

17.6. Aquestes també han estat conseqüències polítiques de fons que ha comportat l'aplicació del 155.

17.7. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que amb l'aplicació de l'article 155 i la seva validació per part del Tribunal Constitucional, aquest ha quedat totalment deslegitimant com a defensor del marc competencial del mateix estat autonòmic.

b) Constata una manifesta indefensió del òrgans polítics de Catalunya davant del poder de l'Estat, que instrumentalitza el poder judicial des de les més altes instàncies del Tribunal Constitucional, el Tribunal Suprem, l'Audiència Nacional i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, i des del control de la Fiscalia.

c) Manifesta que l'estat autonòmic ha fracassat i s'ha posat el punt i final definitiu al règim del 78 i a l'estat autonòmic. Aquesta situació només pot ésser superada des d'una confrontació política permanent o des del reconeixement de les mútues sobiranes per a obrir una negociació que cerqui d'una manera franca vies de solució a un conflicte polític.

18. Un cop d'estat dels poders de l'Estat espanyol

18.1. L'aplicació del 155 representa un abans i un després pel que fa a les relacions entre Catalunya i Espanya durant aquest període de vigència del marc constitucional actual. L'aplicació d'aquest article constitucional ha vulnerat l'esperit de la mateixa constitució, tal com han reconegut catedràtics constitucionalistes il·lustres de sensibilitats ideològiques diverses.

18.2. El Govern del president Rajoy, després de negar les peticions de diàleg, activa l'aplicació del 155 i destitueix el president de la Generalitat i els consellers del Govern de la Generalitat, dissol el Parlament i activa el poder judicial en contra dels legítims representants del poble de Catalunya, elegits democràticament. Aquests són posteriorment jutjats per rebel·lió i condemnats per sedició, juntament amb els representants de la societat civil de l'ANC i d'Òmnium Cultural.

18.3. D'aquesta manera, l'aplicació del 155 passa a ésser una acció política perfectament assimilable a un cop d'estat executat des dels mateixos aparells de l'Estat.

18.4. La pregunta que ens hem de fer és per què l'Estat espanyol no va reaccionar respectuosament amb les formes democràtiques pròpies de la política a un conflicte polític entre Catalunya i Espanya i, en canvi, decideix vulnerar la seva Constitució i fer ús del poder judicial amb una voluntat clara de càstig i repressió?

18.5. En la resposta a aquesta pregunta es troba la conclusió més monstruosa de tot l'afer del 155 i posa en relleu el motiu pel qual aquest fet marca un abans i un després en la política espanyola: els aparells de l'Estat no volen reconèixer llur realitat d'estat plurinacional i estan disposats a reprimir per la via de la força qualsevol expressió democràtica de les nacions que la componen. Aquesta és la qüestió.

18.6. L'Estat espanyol no ha abandonat la lluita contra la pròpia identitat plurinacional. Al contrari, està decidit a combatre-la anul·lant els drets legítims de la nació catalana. El 155 ha estat l'inici d'una estratègia política que es manté viva, amb

presos polítics i exiliats, i amb accions recentralitzadores, com s'ha posat en relleu amb el model de gestió de la crisi de la Covid-19.

18.7. Malgrat això, mai no es podrà asfixiar la veu de la majoria dels ciutadans disposats a defensar els drets i les llibertats des de la convicció que Catalunya és una nació que es vol sobirana i en forma de república.

18.8. És per això que el 155 ens demostra que aquesta voluntat s'ha de defensar davant d'un estat que considera els defensors d'una nació catalana lliure i sobirana com els seus enemics.

18.9. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 fou una acció política perfectament assimilable a un cop d'estat executat des dels mateixos aparells de l'Estat.

b) Constata que els aparells de l'Estat no volen reconèixer llur realitat d'estat plurinacional i estan disposats a reprimir per la via de la força qualsevol expressió democràtica de les nacions que la componen.

19. Més enllà del 155: estat de dret *versus* estat que tira pel dret

El Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 va ser l'instrument jurídic previst en la Constitució que van pactar els poders de l'Estat i que el president Rajoy va executar, amb el suport del rei Felip VI del 3 d'octubre, i la complicitat del PSOE i de Ciutadans, partit que va néixer a Catalunya per a lluitar contra la immersió lingüística i per a frenar l'independentisme.

b) Constata que l'aplicació de l'article 155 ha estat un instrument al servei d'una causa política: posar fi al procés d'independència, posar fi a l'anhel majoritari a Catalunya d'exercir el dret a l'autodeterminació. Malauradament, la consecució d'aquest objectiu també ha comportat un nou empobriment de la qualitat democràtica de l'Estat.

c) Considera que l'aplicació de l'article 155 esdevé un reflex de la manca de voluntat política de l'Estat espanyol d'assumir la realitat catalana i el repte democràtic que la societat catalana va començar a teixir després de la sentència contra l'Estatut. És una mostra, doncs, de la incapacitat de l'Estat de resoldre amb eines polítiques un conflicte que és, essencialment, polític.

d) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la contradicció d'un Tribunal Constitucional que retalla el text de l'Estatut aprovat pel Parlament i votat en referèndum pel poble de Catalunya, però que sí que empara la dissolució d'aquest Parlament i la destitució del Govern, i s'extralimita en les prerrogatives expressament establertes per la Constitució, sense cap prisma de proporcionalitat o ponderació. Les limitacions de drets sempre són interpretades extensivament i l'atorgament de drets ho és restrictivament, quan afecta els drets nacionals de Catalunya i el repte democràtic que hem plantejat com a societat democràtica adulta.

e) Constata que l'aplicació de l'article 155 és la síntesi d'un sistema judicial criticat per la manca d'independència i el mirall de la injustícia que esdevé justícia quan traspasa les fronteres espanyoles.

f) Considera que l'aplicació de l'article 155 és la constatació que la recentralització de competències no es tradueix en una gestió eficaç i eficient de les polítiques públiques de la Generalitat de Catalunya, especialment de les polítiques de caràcter social. Aquesta resposta a l'emparedament de l'article 155, com hem vist, va provocar uns greus danys a tots els ciutadans. Des de la salut fins a les polítiques públiques d'ocupació o empresa o al tercer sector; aquests danys, fruit de la manca de neutralitat del Govern espanyol a l'hora d'aplicar-los, no van fer diferències entre ciutadans, a qui es va causar un dany col·lectiu irreparable. De manera concreta, va tenir una afectació punyent en els col·lectius més vulnerables, causant danys d'especial rellevància i importància a les polítiques socials. La centralització de les competències suposa una ineficàcia i una ineficiència en la presa de les decisions polítiques.

g) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 constitueix la resposta política de l'Estat a la voluntat de votar en referèndum i a la incapacitat d'acceptar els resultats democràtics d'uns comicis que, en aquest cas, van facilitar una majoria independentista al Parlament, el qual debat i aprova propostes, amb tota la legitimitat política, que van més enllà de la unitat d'Espanya i de la monarquia espanyola corruptes.

h) Constata que l'aplicació de l'article 155 ha intentat, inútilment, esdevenir el mecanisme per a destruir els lideratges civils i polítics de l'independentisme amb mesures de presó i forçant l'exili. Aquesta voluntat de destruir persisteix quan la Fiscalia s'oposa a la sortida de la presó de Jordi Sànchez perquè «no hi ha una veritable assumpció delictiva» o del conseller Joaquim Forn perquè «*persiste en su ideario independentista*».

i) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la constatació d'un estat caduc, en fallida democràtica, sense capacitat de convèncer, en què l'única proposta és reprimir abans que votar: la repressió com a instrument per a paralitzar l'ànsia de llibertat d'una majoria de catalans i el compromís del dret a l'autodeterminació d'una majoria de la societat catalana. Un estat, en definitiva, que considera que el seu projecte polític està per sobre dels principis democràtics essencials.

j) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la resposta política a l'únic model d'estat possible a Espanya: l'estat centralitzat en què la unitat d'Espanya està per sobre dels drets a un procés just i a les garanties d'independència d'un poder judicial, en què el Tribunal Suprem o el Tribunal Constitucional demostren la seva politització davant el procés judicial de l'1 d'octubre. Un poder judicial que persisteix a limitar i retallar el poder executiu i legislatiu catalans.

k) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 fou el mecanisme per a coaccionar les elits econòmiques de Catalunya, i per extensió –i amb un èxit nul– el conjunt del teixit productiu català, perquè traslladessin les seues fora de Catalunya amb una normativa aprovada expressament per a facilitar-ho.

l) Considera que l'aplicació de l'article 155 no té cobertura jurídica fora d'Espanya, perquè no s'ha atorgat cap de les extradicions sol·licitades i és la constatació de la manca de respecte als principis democràtics i als resultats electorals. Una manca de respecte que, més enllà de les fronteres de l'Estat, com s'ha vist en les darreres eleccions europees, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea no ha emparat, precisament, per a protegir els drets polítics de tots i cadascun dels catalans com a ciutadans i electors europeus.

m) Constata que l'aplicació de l'article 155 ens presenta la resposta que ara i sempre donarà l'Estat espanyol davant l'exercici del dret l'autodeterminació, un dret conegut i reconegut en la legislació internacional. És la constatació que sense voluntat política i sense respecte a la democràcia no existeix una via diàleg entre Catalunya i Espanya.

n) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és una constatació de la tradició atàvica de l'Estat espanyol de considerar el diàleg com una feblesa i la persecució política com a raó d'Estat. És la mostra fefaent que les crides al diàleg són fermes i determinades des de Catalunya, i falses i inconcretes des dels successius governs de l'Estat.

o) Manifesta que Catalunya no només s'ha d'alliberar d'un estat que li va en contra, sinó que cal bastir una república de drets habitada per dones i homes lliures perquè llurs drets individuals i col·lectius són el fonament principal de l'estat i la mateixa raó d'ésser. En definitiva, un estat que fa de la veu dels votants a les urnes la brúixola principal de la seua acció política.

20. Una falsa normalitat: l'excepcionalitat i la repressió continuen

20.1. Després de l'aixecament formal de l'aplicació de l'article 155 a Catalunya, els poders de l'Estat, amb la col·laboració dels partits antiindependentistes de Cata-

lunya, han intentat imposar un fals relat de normalització de la vida política i social a Catalunya.

20.2. La realitat, però, és molt diferent. Sense que l'article 155 hagi estat vigent, s'han continuat vivint episodis que evidencien que la situació d'excepcionalitat política, social i de drets a Catalunya es manté:

20.2.1. Hi ha hagut una condemna al Govern de Catalunya, processat pel referèndum de l'1 d'octubre de 2017, que vulnera drets i se sosté en raons purament polítiques.

20.2.2. Els polítics catalans exiliats continuen perseguits activament pels poders de l'Estat espanyol.

20.2.3. Desenes de servidors públics estan encausats en diferents instàncies judicials en un intent de continuar criminalitzant el referèndum de l'1 d'octubre.

20.2.4. Les ingerències en la sobirania del Parlament continuen alterant-ne el funcionament. Sense anar més lluny, el president de la Generalitat ha estat inhabilitat com a president a partir de l'actuació d'un òrgan administratiu com és la Junta Electoral Central.

20.2.5. El president de la Generalitat pot ésser inhabilitat pel Tribunal Suprem per una qüestió de dret d'expressió, també a instàncies de denúncies de partits polítics a la Junta Electoral Central.

20.2.6. Els policies i els guàrdies civils que van participar en la repressió dels ciutadans que van anar a votar l'1 d'octubre de 2017 continuen rebent condecoracions i gratificacions.

20.3. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que l'article 155 ha continuat en aplicació *de facto* després del seu aixecament formal, amb atacs reiterats als drets dels catalans i a les institucions de Catalunya i amb el manteniment de persones empresonades.

b) Constata que l'exili ha posat en evidència l'actuació impune de l'Estat espanyol i ha permès la defensa dels drets fonamentals dels exiliats amb majors garanties democràtiques.

c) Constata que la lluita pels drets i les llibertats en el marc d'una Catalunya independent continua tan vigent com necessària.

21. El 155 en el context de la causa general contra l'independentisme

21.1. El Parlament de Catalunya ha denunciat en repetides ocasions l'existència d'una causa general contra l'independentisme, que té com a objectiu desarticular-lo com a moviment civil i polític mitjançant l'aplicació del *lawfare* i el dret penal de l'enemic. Aquesta causa es tradueix en l'acció concertada de múltiples poders de l'Estat: les altes esferes de la judicatura, els principals empresaris dependents i influents en la regulació estatal, els principals mitjans de comunicació i les forces i cossos de seguretat de l'Estat, amb la participació activa dels governs de Mariano Rajoy i de Pedro Sánchez i de les principals forces polítiques estatals.

21.2. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola és un tentacle més d'aquesta causa general, en què, en una acció concertada, els principals partits dinàstics del règim del 78, el Tribunal Constitucional, el Tribunal Suprem, el cap de l'Estat, el president del Govern i els principals actors econòmics van modificar unilateralment el pacte territorial que era implícit en el restabliment de la Generalitat de Catalunya l'any 1977, amb el retorn del president de la Generalitat a l'exili, Josep Tarradellas, i van situar l'activitat política de la Generalitat de Catalunya sota una tutela permanent de l'Estat, sense cap recança per l'impacte en els drets civils i polítics de la ciutadania que aquesta tutela pugui tenir. L'aplicació del 155 va requerir una conjura entre els principals poders de l'Estat: l'executiu ho va proposar i el Senat, que ho va ratificar, es va inhibir de la seva funció fiscalitzadora, funció que tampoc no va exercir el poder judicial. Una acció concertada i més que presumiblement, atenent la concepció, el desenvolupament i el resultat final, preconcebuda.

21.3. El 155 polític va més enllà de la mera aplicació administrativa d'un precepte constitucional: constitueix una reformulació unilateral de les relacions entre l'Estat i Catalunya, que culmina una deriva recentralitzadora i nacionalista iniciada primerencament durant la majoria absoluta socialista al Govern espanyol encapçalat per Felipe González i per la seva mà dreta, Alfonso Guerra –que dècades després es va encarregar de passar el «ribot» a l'Estatut emanat del Parlament de Catalunya–, amb la promulgació de la LOHPA, la Llei orgànica d'harmonització del procés autonòmic, la, el 30 de juny de 1982, com a resultat de la involució democràtica patida per l'Estat arran del cop d'estat civil, militar i institucional del 23 de febrer de 1981; té la seva continuïtat en els governs de José María Aznar, i que s'estén, tant temporalment com sectorialment, fins als nostres dies. L'impacte del 155 es fa sentir encara avui dia, amb la interferència constant d'òrgans judicials, executius i administratius de l'Estat en les principals institucions de la Generalitat de Catalunya: el Govern i el Parlament. L'impacte sectorial es produeix directament en l'administració i els departaments de la Generalitat, principalment pel que fa a la gestió de la seguretat i del cos de mossos d'esquadra, però també hi ha un impacte econòmic substancial, el que resulta de l'estratègia de guerra bruta econòmica del Govern de l'Estat durant l'octubre del 2017, i finalment cal destacar el que probablement és el més important de tots, l'impacte en el lliure exercici dels drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya.

21.4. El precedent creat amb l'aplicació del 155 també ha impactat en la gestió de l'estat d'alarma, amb una sèrie de mecanismes que en comptes de reflectir el consens territorial del règim del 78 són més propis del projecte autonòmic d'estat unitari *de facto* impulsat durant el mandat de José María Aznar. Així doncs, s'ha primat una concentració jeràrquica, del tot inconstitucional, en tant que no pretenia establir jerarquies, sinó sobiranies compartides, per damunt de la col·laboració horitzontal, absorbint les competències de sanitat de les comunitats autònomes. S'ha primat una gestió militaritzada, en què l'ordre públic es converteix en una excusa per a coartar els drets i les llibertats de la ciutadania, en comptes de buscar l'estratègia per a compatibilitzar l'exercici dels drets i les llibertats amb el compliment de les mesures sanitàries. Fins i tot l'intent de retornar a la província com a unitat central del procés de desconfinament revela una concepció de l'Estat que ja no és que sigui allunyada de models federalitzants, sinó que és aliena al funcionament mateix del denominat «estat de les autonomies». Aquells qui, des de l'afinitat o la discrepància amb l'independentisme, partidaris o no del dret a l'autodeterminació, van mostrar llur temor pel retrocés de les llibertats individuals i col·lectives que suposava l'aplicació de l'article 155, han pogut constatar que per l'Estat espanyol qualsevol pretext és bo per a justificar la involució en aquest àmbit.

22. Irregularitats en el procediment d'aplicació de l'article 155

22.1. Per a l'aplicació de l'article 155 s'ha de seguir un procediment regulat per la Constitució i per l'article 189 del Reglament del Senat. Es tracta d'un procediment específic amb requisits materials que ha de complir l'acord, pel que fa a la formulació, la tramitació parlamentària, l'adopció i l'aplicació.

22.2. Tal com estableix l'article 155 CE, l'Estat, per a poder aplicar-lo, ha de fer un requeriment al president de la comunitat autònoma i, si el requeriment no és atès, es poden adoptar, amb l'aprovació de la majoria absoluta del Senat, les mesures necessàries per a obligar aquella comunitat autònoma al compliment forçós de les obligacions constitucionals per a protegir l'interès general.

22.3. Sobre el concepte del requeriment, el professor de dret constitucional Joaquín Pablo Urías, exlletrat del Tribunal Constitucional, remarca que ha d'ésser una crida a les autoritats autonòmiques que exposi en què han desobeït l'ordenament jurídic estatal o com han creat un perjudici cap a l'interès general de l'Estat; és a dir que ha de fer expressa referència al punt que s'incompleix. Certament, en contrastar

el que va succeir en aquell període històric, i atesa la comunicació adreçada pel Govern espanyol, cal entendre que no hi va haver el requeriment com a tal en la tramitació del 155, cosa que comporta un vici en el procediment d'aplicació de l'article.

22.4. El Govern de l'Estat va efectuar el requeriment al president de Catalunya, que en la resposta al requeriment va demanar una reunió que permetés de resoldre la situació política i de repressió en què es trobava Catalunya; l'Estat va decidir que la resposta no havia estat prou clara pel que fa a la no proclamació de la independència i va demanar que es negués clarament aquest fet; el president, vist aquest nou requeriment, va entendre que l'Estat volia persistir en la repressió i que no estava disposat a dialogar per resoldre el conflicte. Posteriorment, la tramitació de l'aplicació de l'article va seguir endavant i el Consell de Ministres va establir per acord un seguit de mesures que s'havien de sotmetre a l'aprovació del Senat.

22.5. L'execució de l'article només és procedent si es fonamenta en la constatació indubtable que el pressupòsit habilitant exigint per a aplicar-lo s'ha complert efectivament. Tal com determina el Consell de Garanties Estatutàries, no és suficient una presumpció o una interpretació dels escrits de resposta del president, la literalitat i el contingut dels quals no acrediten una realitat substantiva inqüestionable.

22.6. El fet que el Senat aprovés les mesures proposades pel Govern de l'Estat, de caràcter general i indefinit, va comportar que un procediment taxat i regulat com a excepcional es convertís en norma general. El Senat havia de controlar l'aplicació de l'article 155 i, en comptes d'exercir les seves competències de fiscalització i regulació, va donar carta blanca al Govern de l'Estat. Probablement hi va tenir a veure –més enllà de la tradicional unitat de la classe política espanyola, sigui quina en sigui la ideologia, a confrontar els qui qüestionen la unitat de l'Estat– el fet que les majories al Senat corresponien al partit en el govern. El judici de valor del Senat no es va produir després d'un debat seriós i de fons sobre l'organització territorial de l'Estat i sobre el necessari respecte a la diversitat que representa, encara més en una cambra inicialment concebuda amb vocació de representació territorial, sinó que es va convertir en un simple tràmit més, al servei d'una idea preconcebuda i prevalent. Tot això, deixant de banda les irregularitats en la tramitació parlamentària a la cambra alta, irregularitats que foren expressades per diferents senadors compareixents davant la Comissió d'Investigació i que acrediten la ferma voluntat de determinades formacions polítiques i institucions de l'Estat d'assolir un resultat concret dins d'un termini preestablert, per tal de coincidir temporalment amb la sessió del Parlament de Catalunya del 27 d'octubre de 2017, en què es van votar i aprovar les propostes de resolució que instaven el Govern de la Generalitat a dictar els decrets pertinents per al desenvolupament de la Llei 20/2017, del 8 de setembre, de transitorietat jurídica i fundacional de la República, propostes de resolució que en la part expositiva incorporaven la declaració que una majoria dels diputats van signar a la mateixa seu del Parlament el dia 10 d'octubre de 2017.

22.7. La dicció literal de l'article 155 és el paradigma de la indefinició i la imprecisió, i de resultes d'això no queden determinades les mesures que l'Estat pot adoptar per corregir la hipotètica desviació produïda a conseqüència d'un incompliment. El text només marca la necessitat i la finalitat. Si tenim en compte el caràcter d'*ultima ratio* del precepte, podem entendre que no permet mesures que comportin formalment o materialment la supressió o la suspensió indefinida del règim autonòmic, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera o d'alteració de la titularitat de les competències. Per tant, aquest mecanisme de defensa de l'Estat no legitima el govern estatal a suspendre o dissoldre els òrgans autonòmics, i tampoc no permet la suspensió d'autoritats i d'empleats públics. Com a molt, segons la norma constitucional, se'ls poden adreçar instruccions.

22.8. L'aplicació de l'article tampoc no pot suspendre drets fonamentals. Ha de tenir uns límits marcats: s'han d'identificar i utilitzar les mesures proporcionalment adequades, essencialment de gestió, per tal de posar fi a la hipotètica desobediència

o a l'actuació que es consideri que perjudica l'interès general de l'Estat. L'adopció d'aquest tipus de mesures s'ha de fer des d'una interpretació restrictiva i de la forma més respectuosa possible amb el sistema institucional de la comunitat autònoma.

22.9. Com constaten aquestes conclusions, les mesures aplicades no foren proporcionades, van generar grans perjudicis en la gestió de l'Administració pública i, a més, van vulnerar drets fonamentals de la ciutadania.

23. El 155 de iure i de facto: una mutació constitucional unilateral

23.1. El Parlament de Catalunya ha denunciat en repetides ocasions la reinterpretació unilateral del text constitucional duta a terme per l'Estat, així com la interpretació barroera de tot l'ordenament jurídic per posar-lo al servei de la raó d'estat i en detriment dels drets i les llibertats de la ciutadania. Una estratègia pròpia de la doctrina del dret penal de l'enemic que, a l'Estat espanyol, sota l'excusa inicial de combatre el terrorisme, es va emprar per a combatre el nacionalisme i l'independentisme basc democràtics i s'ha emprat sense cap tipus de límit per a perseguir l'independentisme i el republicanisme català. L'aplicació del 155 no és sinó la màxima expressió d'aquesta doctrina del dret penal de l'enemic portada al terreny constitucional, en un procés en què els suposats garants de l'ordre jurídic s'han inhibit a l'hora d'impedir l'extralimitació en la utilització del 155 i l'abolició de la democràcia territorial a l'Estat espanyol.

23.2. L'acord adoptat per la cambra alta espanyola a proposta del Govern espanyol excedeix de molt l'objecte de l'article 155 de la Constitució espanyola, definit en els debats constituents de la llei suprema de l'ordenament jurídic espanyol.

23.3. En el decurs de les compareixences dels experts jurídics, a les sessions de la Comissió d'Investigació, hi ha hagut consens a situar com a referent, en dret comparat, l'article 37 de la constitució de la República Federal d'Alemanya, la Carta de Bonn, que regula la via coactiva federal davant els incompliments de la legalitat per part dels *Länder* o de les autoritats respectives. Tanmateix, alguns dels compareixents han remarcat que l'acord adoptat pel Senat té més concordança amb allò que defensava en el si dels debats constituents el portaveu d'Aliança Popular, el ministre franquista Manuel Fraga Iribarne, que amb el sentit darrer de l'article com a resultat del consens majoritari al voltant del text constituent.

23.4. Són il·lustratius els vots particulars formulats per Aliança Popular a l'article 144 de l'avantprojecte constitucional, en el si de la Ponència de la Comissió d'Afers Constitucionals i Llibertats Públiques (*Diario de Sesiones del Congreso de los Diputados* número 91, corresponent a la sessió del 16 de juny de 1978), i també el vot particular presentat davant el Ple amb relació al títol VIII del projecte de Constitució (publicat en el *Boletín Oficial de las Cortes* número 121, de l'1 de juliol de 1978), que fou desestimat pel Ple del Congrés en la sessió del 31 d'octubre de 1978 (*Diario de Sesiones* número 130), corresponent a la sessió plenària número 52, que aprovà el text de la Constitució espanyola.

23.5. Val a dir que els termes de l'acord adoptat pel Senat poden ésser terminològicament encara més durs i antidemocràtics que aquells que al seu dia l'exministre franquista va proposar per a incorporar al text constitucional, en tant que la seva proposta era de «suspendre» un o més òrgans de la regió, mentre que l'acord adoptat pel Senat l'octubre de 2017 directament destitueix president de la Generalitat i vicepresident i consellers del Govern de la Generalitat i dissol el Parlament i n'intervé en les competències i facultats. La concordança rau en el fet que l'acord del Senat incorpora la proposta efectuada per Fraga Iribarne de fixar un termini per a la intervenció, connectada amb una convocatòria electoral. El qui fou ministre del Movimiento, banyista a Palomares, compare de Fidel Castro i fundador del partit polític Aliança Popular, embrió de l'actual Partit Popular, continua essent un referent ideològic per als seus hereus polítics i per a la judicatura espanyola, que n'avalua les propostes repressives.

23.6. L'article 155 permet al Govern de l'Estat aplicar un dret d'excepció, amb l'autorització del Senat. Però, tal com es va aplicar, i tal com el va aprovar el Senat, es va canviar *de facto* el mecanisme de control del Senat. No només això, sinó que durant la intervenció va quedar suspès el model territorial establert per la Constitució i es va centralitzar a Madrid la gestió de Catalunya. La Constitució marca un règim, aprovat l'any 1978, i no es pot modificar per via de l'aplicació de l'article 155. Si, a més, es deixa a lliure disposició del Govern espanyol, sense un control específic per part del Senat, es converteix en un article per sotmetre qualsevol govern d'una comunitat autònoma sempre que aparegui una discrepància. I d'això, sense cap dubte, se'n diu inseguretat jurídica i indefensió.

23.7. La consciència plena de la il·legalitat i la irregularitat en el procés d'aprovació i en les circumstàncies d'aplicació de l'article 155 queda acreditada per la voluntat de defugir l'assumpció de les mínimes responsabilitats exigibles a qualsevol representant públic, com són les de donar explicacions davant una cambra legislativa com el Parlament de Catalunya. Emparant-se desvergonyidament en dictàmens del Consell d'Estat fets *ad hoc* per a garantir la impunitat dels perpetradors d'aquest il·lícit constitucional (dictamen número 363/2019, del 25 d'abril de 2019), i amb la complicitat de la fiscalia –la qual, oficialment assabentada per la Mesa del Parlament d'aquesta circumstància, ha fet omissió del seu deure de perseguir l'il·lícit–, personatges de rellevància política en aquest afer com Mariano Rajoy Brey, Soraya Sáenz de Santamaría, María Dolores de Cospedal, Rafael Catalá Polo, Juan Antonio Zoido Álvarez, Josep Enric Millor Rocher, Jorge Moragas Sánchez, Roberto Bermúdez de Castro, Enrique Lasso de la Vega, Juan Antonio Puigserver Martínez, Jaime de Alfonso Alfonso, Pío García Escudero, Ignacio Cosidó, Pedro Sánchez Pérez-Castejón o Carmen Calvo Poyato, que continuen exercint càrrecs públics o gaudeixen dels beneficis de les portes giratòries que els ha procurat l'establishment que han defensat amb llurs actes abjectes, han eludit llur responsabilitat pública de donar explicacions en la seu on rau la sobirania del poble que van trepitjar amb llurs actes. Una nova mostra del menyspreu absolut i la manca de respecte institucional que els dirigents dels diferents governs espanyols i dels principals partits polítics de l'Estat mostren envers les institucions catalanes i, en tant que el representen, envers el poble de Catalunya.

24. El 155 permanent i la tutela judicial de la Generalitat de Catalunya: el Govern

24.1. Amb l'aplicació de l'article 155 es van vulnerar garanties d'assegurament de l'autogovern, com ho és la possibilitat d'interposar recursos d'inconstitucionalitat i conflictes de competències per part del Parlament i el Govern de la Generalitat. Tal com va deixar palès Francesc Esteve i Balagué, director del Gabinet Jurídic de la Generalitat de Catalunya, en la compareixença davant la Comissió, el 155 va comportar la incapacitat de la Generalitat per a defensar els interessos que li són propis, en quedar el mateix Gabinet Jurídic de la Generalitat sota la dependència del Ministeri de Justícia. Això va comportar que la Generalitat no pogués recórrer contra l'acord del Ple del Senat que aprovava les mesures d'intervenció derivades de l'aplicació del 155, de manera que es van haver d'adoptar mesures com l'habilitació d'un període extraordinari per a la formalització de recurs, amb la situació paradoxal que qui comandava el Govern de la Generalitat, per via de l'article 155, i que havia d'exercir el dret a recórrer contra aquell acord, era el mateix govern que n'havia propiciat l'aplicació.

24.2. Aquesta intervenció en l'autogovern de Catalunya provoca una greu vulneració de la tutela judicial efectiva, per tal com altera la possibilitat de la Generalitat de recórrer tant contra les normes amb rang de llei com contra les disposicions estatals de rang inferior que consideri que vulnereu les competències determinades per l'Estatut. Durant els set mesos de la intervenció, el Govern de l'Estat va presentar

onze recursos d'inconstitucionalitat contra normes catalanes amb rang de llei. Per a evitar una vulneració encara superior de resultes d'aquesta ingerència estatal, el Tribunal Constitucional va suspendre el termini per a la presentació d'allegacions, en constatar que es produïa un conflicte d'interessos evident.

24.3. En altres jurisdiccions, la Generalitat tampoc no va poder exercir el seu dret a defensa, com per exemple en el cas flagrant de les obres de Sixena, en què, un cop interposat recurs per l'advocat de la Generalitat de Catalunya contra el trasllat de les 44 obres del Museu de Lleida, el ministre de Cultura del Govern d'Espanya, Íñigo Méndez de Vigo, en tant que titular de la cartera de Cultura del Govern de la Generalitat, va obligar a retirar-lo, com també es va forçar la retirada del recurs en defensa dels docents de l'IES El Palau, de Sant Andreu de la Barca, es va impedir l'oposició a actuacions del Tribunal de Comptes espanyol o es va privar de comparèixer en l'actuació relativa a l'agressió feixista que va tenir lloc al Centre Cultural Llibreria Blanquerna, la Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya a la capital de l'Estat espanyol.

24.4. Si bé és cert que el Tribunal Constitucional va intervenir per a suspendre el termini, atès el clar conflicte d'interessos, precisament aquest fet també va comportar que el TC no es pronunciés sobre l'aplicació del 155 en temps útil, és a dir, mentre encara estaven en vigor les mesures dictades en aplicació d'aquest article. Per tant, es pot entendre que hi hagué una renúncia explícita del TC a la possibilitat de qüestionar l'aplicació del 155 durant la vigència de la intervenció, de manera que es denegava al Govern de la Generalitat el dret a la tutela judicial efectiva. El que és més sorprenent, més enllà de l'abús flagrant i de la vulneració dels drets de les institucions catalanes, i doncs de la generalitat del poble de Catalunya, és que totes aquestes circumstàncies no hagin despertat cap mena de debat entre els constitucionalistes i representants del poder judicial, a l'hora de qüestionar-se quines reformes haurien de donar resposta a aquest funcionament ineficient del sistema, en termes de garanties i drets. Ans al contrari, tots els posicionaments han estat per a tancar files, amb la voluntat de blindar el sistema, en una nova mostra que, per tots aquests agents i operadors jurídics, la fi justifica els mitjans.

24.5. En tots els onze recursos d'inconstitucionalitat esmentats contra lleis aprovades pel Parlament de Catalunya, el Govern de l'Estat invocà l'article 161.2 CE, que produeix la suspensió automàtica de la vigència de les normes impugnades. Un procediment excepcional va esdevenir així regla general. Durant aquesta suspensió, la Generalitat no va tenir l'oportunitat de presentar alegacions i no va poder, doncs, demanar l'aixecament de les suspensions, de manera que es va vulnerar de nou, clarament, el dret a la defensa.

24.6. Les decisions que el Govern de l'Estat va anar prenent vulneren un dels principis essencials d'aplicació de l'article, el de transitorietat. Si la presentació d'aquests recursos d'inconstitucionalitat hagués seguit endavant, hauria comportat una greu vulneració de la tutela judicial efectiva, atès que les decisions serien permanents, sense la possibilitat de defensar la postura del govern elegit pels ciutadans de Catalunya.

24.7. La conclusió de tot això és que hi va haver un cop d'estat institucional, promogut per l'executiu central, i emparat pel poder judicial, per a pervertir la norma constitucional i obrar en detriment de les competències i els drets del Govern de la Generalitat i dels seus administrats.

25. El 155 permanent i la tutela judicial de la Generalitat de Catalunya: el Parlament

25.1. L'aplicació de l'article 155 va suposar la suspensió *de facto* de la democràcia parlamentària a Catalunya, en primer lloc, mitjançant la usurpació de la competència exclusiva del president de la Generalitat de convocar eleccions. Tal com va expressar el catedràtic de dret constitucional Joan Vinyó, i com ja remarquen

aquestes conclusions en fer referència als debats constituents que van donar lloc al text de la Constitució espanyola, les mesures greus adoptades l'octubre del 2017 per via del 155, amb la destitució del president de la Generalitat i del vicepresident i els consellers del Govern, i amb la dissolució del Parlament, són mesures que no estan incloses en per la Constitució, que el poder constituent va considerar i va rebutjar de manera expressa i que, a més, afecten drets fonamentals: el dret fonamental a la participació dels ciutadans en els afers públics (23.1 CE) i el dret fonamental d'exercir funcions i càrrecs públics (23.2 CE).

25.2. La usurpació de la competència per a convocar eleccions per part del Govern de l'Estat altera fonamentalment la democràcia parlamentària. Tal com va destacar en la seva compareixença el professor de dret constitucional i exlletrat del Tribunal Constitucional Joaquín Urías, hi ha un nexa democràtic entre la validació electoral i parlamentària del president de la Generalitat i la potestat de la convocatòria electoral. El president de la Generalitat gaudeix d'aquesta prerrogativa com a fruit de la seva legitimitat parlamentària i, consegüentment, electoral. Així doncs, en aquesta prerrogativa s'observa una continuïtat entre la legitimitat democràtica sorgida d'una convocatòria electoral i la renovació d'aquesta legitimitat democràtica mitjançant una nova convocatòria electoral. Aquesta continuïtat queda estroncada de forma irreparable quan aquesta prerrogativa és assumida pel Govern de l'Estat, que decideix que pot convocar eleccions segons la seva conveniència, i amb la voluntat gens dissimulada d'alterar al seu gust les majories parlamentàries. Tal com denuncia el professor Urías, això suposa a la pràctica una alteració del repartiment de poders establert per la CE, que hauria de quedar fora del contingut del 155. Tal com apunta el recurs d'inconstitucionalitat presentat pel grup parlamentari de Podem al Congrés dels Diputats, lluny de restablir l'ordre autonòmic, el que es fa és modificar-lo: es crea un nou ordre i se silencia la legítima representació ciutadana.

25.3. Igualment greus són les limitacions imposades a l'activitat ordinària del Parlament de Catalunya, en eliminar-ne la funció de control sobre el poder executiu, és a dir sobre el Consell de Ministres espanyol, que va usurpar les funcions de la Generalitat de Catalunya, i en reduir a la inexistència la separació de poders i la funció de control i impuls de l'executiu. Encara és més greu el fet que aquesta restricció es va mantenir després de les eleccions del 21 de desembre de 2017. L'associació Servidors Públics de Catalunya ha recomptat 319 accions i decisions polítiques preses durant el mandat del 155: 319 accions i decisions que es van prendre sense cap tipus de control i sense estar sotmeses al rendiment de comptes.

25.4. L'assumpció formal pel Senat de les responsabilitats de control de l'aplicació del 155 és una il·lustració clara d'aquesta alteració del repartiment de poders. El control de l'acció política de la Generalitat, així com aquesta mateixa acció política, resten supeditats a una cambra i a un govern controlats pel partit que va obtenir menys vots a les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de desembre de 2017: el que no poden les urnes, ho pot l'expressió institucionalitzada del *deep state*. Són continuades les referències a la correspondència de l'article 155 de la CE amb l'article 37 de la llei fonamental de Bonn, amb la intenció d'intentar blanquejar l'aplicació del 155 en identificar-lo amb el precepte homòleg de la constitució d'un estat plenament democràtic i descentralitzat. No obstant això, són substancialment diferents els òrgans que han de ratificar-ne l'aplicació: el Senat espanyol i el Bundesrat alemany. Mentre que el Bundesrat és una autèntica cambra de representació territorial, en què el vot està distribuït per estats, el Senat és a la pràctica una cambra que sobrerrepresenta els segments més conservadors de l'electorat.

25.5. Aquesta voluntat de censura del debat democràtic no és ja només una anomalia en el funcionament i l'aplicació del 155, sinó que impugna directament la qualitat de la democràcia de l'Estat espanyol. I és encara més greu, perquè aquesta voluntat de control del debat parlamentari precedeix l'aplicació del 155 i s'allarga més enllà. Tal com apunta el catedràtic Vintró, un parlament, per definició, pot dis-

cutir el que vulgui, i si aprova lleis contràries a l'ordenament jurídic, els organismes competents les poden suspendre. S'ha situat el Parlament de Catalunya, però, en una situació d'excepcionalitat, començant per la reforma del 2015, en què s'encarrega al Tribunal Constitucional l'execució de les seves pròpies sentències, atribució que el Constitucional fa servir per a desenvolupar una funció inaudita de censura prèvia parlamentària, una censura prèvia que fa servir per a impedir qualsevol debat parlamentari entorn de la convocatòria del referèndum del Primer d'Octubre. Així doncs, no es poden entendre les jornades del 6 i el 7 de setembre si no es té present que el TC havia reduït al mínim la possibilitat del lliure debat parlamentari, amb un objectiu múltiple, però centrat principalment en la llei del referèndum d'autodeterminació de Catalunya i en la llei de transitorietat i fundacional de la República. El debat d'aquestes lleis en el Parlament, lluny de violar els drets d'una part de la ciutadania, és un acte de defensa de la democràcia parlamentària, és a dir del dret a la representació i la participació polítiques del conjunt de la ciutadania, així com de compliment estricte del mandat popular assolit per la majoria, basat en un programa polític mai qüestionat. Un òrgan polític que representa la ciutadania ha de tenir llibertat i autonomia per a tractar qualsevol tema, i la doctrina del TC de limitació *ex ante* del debat parlamentari constitueix un atac a l'autonomia parlamentària i mostra una visió esbiaixada de la separació de poders, més propera a un govern autocràtic dels jutges que no pas a la necessària independència judicial.

25.6. La tensió democràtica que es va produir el 6 i el 7 de setembre de 2017 al Parlament de Catalunya és fruit de la voluntat de defensar l'autonomia i la sobirania de la democràcia parlamentària davant dels qui, dins i fora de la cambra, la volien limitada i subordinada. Així cal explicitar-ho i reconèixer-ho, sense que això sigui incompatible amb entendre la necessitat de més empatia envers les persones que no compartien aquest plantejament, tal com ha reclamat la presidenta Forcadell, i reconèixer el dolor de gent que, no compartint uns plantejaments determinats, va sentir que no se la tenia prou en compte, tal com va explicitar el conseller Raül Romeva en la seva compareixença davant la Comissió.

25.7. En aquest sentit, cal fer un reconeixement exprés a la defensa de la democràcia parlamentària que han dut a terme el president Torrent, en aquesta legislatura, i molt especialment, en la passada legislatura, la presidenta Forcadell, així com els membres de la Mesa del Parlament també encausats per no defallir en la defensa del Parlament de Catalunya com un espai de llibertat en què es pot parlar de tot. L'empresonament de la presidenta Forcadell per haver permès un debat parlamentari és impropï d'un estat que es vulgui considerar una democràcia avançada del segle XXI.

26. L'impacte del 155 en l'Administració de la Generalitat de Catalunya

26.1. L'aplicació del 155 CE va comportar la destitució de 234 treballadors i la supressió d'organismes i unitats administratives, com per exemple el Diplocat, les delegacions del Govern a l'exterior o les oficines del president i del vicepresident, entre d'altres, amb el corresponent cost econòmic per a la Generalitat. La representació institucional va quedar greument afectada, i va quedar anul·lada l'activitat planificadora del Govern, que no va poder aprovar plans directors i estratègics que estaven molt avançats.

26.2. Per altra banda, l'organització i els circuits imposats per l'Administració de l'Estat van comportar una feina suplementària que no aportava cap valor afegit, i les tramitacions dels expedients es van alentar, amb què se'n va comprometre la finalitat. L'aplicació del 155 va afectar greument els ajuts, les subvencions i les beques, va tenir molta repercussió en l'activitat de foment i promoció i va afectar amb intensitat diferent els diversos departaments.

26.3. També van quedar afectats els convenis i acords de col·laboració amb altres institucions, administracions i entitats, a tots els nivells i en tots els àmbits, tant locals, com nacionals com internacionals. Es van haver de paralitzar acords, i el fet

que la Generalitat no pogués fer efectives quotes o pagaments compromesos va posar en perill acords de col·laboració amb organismes internacionals.

26.4. La intervenció del 155 fou asimètrica i polititzada. El Govern de l'Estat va nomenar 12 càrrecs i va intervenir d'una manera especialment contundent el Departament d'Afers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència i el Departament d'Interior. El Departament d'Afers Exteriors no solament va veure desballestada l'estructura de les delegacions del Govern a l'exterior, declarada constitucional pel TC, sinó que va patir la dissolució del Diplocat, de caràcter il·legal, atès que es va fer sense convocar el Patronat, tot i la plena consciència que la Generalitat no té potestat per a dissoldre en solitari el Diplocat. La monitorització dels alts càrrecs que van quedar fou constant, i va incloure la destitució de la directora general d'exteriors, Marina Falcó, per haver permès la intervenció del conseller Lluís Puig en un debat obert a la delegació del Govern català a Brussel·les amb motiu de la diada de Sant Jordi.

26.5. El Departament d'Interior fou l'únic en què es va nomenar un secretari general perquè s'encarregués de la gestió directa del departament, i el nomenament va recaure en Juan Antonio Puigserver, aleshores secretari general tècnic del Ministeri d'Interior estatal. Encara que és difícil trobar testimonis públics de la pressió del ministeri sobre el departament, i en especial sobre el Cos de Mossos d'Esquadra, hi ha un canvi evident de direcció en la gestió de l'ordre públic. Després dels greus incidents provocats per l'actuació dels mossos d'esquadra durant el mandat del conseller Felip Puig, per exemple en els desallotjaments de l'acampada del 15-M o de Can Vies, i arran dels treballs al Parlament de Catalunya de la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses, s'havia evolucionat cap a un model basat en la mediació. La gestió del desallotjament del Banc Expropiat, al barri de Gràcia, la manifestació davant el Departament d'Economia, el 20 de setembre de 2017, o la intervenció dels mossos el Primer d'Octubre, en què van tancar més escoles que les forces i cossos de seguretat de l'Estat, i ho van fer sense rastre de violència, són exemples d'aquest model, que sembla haver estat abandonat després del pas del Cos pel 155. Una mostra d'aquest control polític és que, també al Departament d'Interior, igual com al Departament d'Exteriors, es van destituir càrrecs professionals del departament purament per motius de persecució política. En aquest cas, la cap de comunicació del Cos de Mossos d'Esquadra, Patrícia Plaja, de qui és va reconèixer la bona feina durant els atemptats del 17 i 18 d'agost de 2017, fou destituïda com a conseqüència d'un tuit crític sobre la sentència del cas La Manada.

26.6. La consellera de Treball, Afers Socials i Famílies destituïda pel 155, Dolors Bassa, va denunciar en la compareixença davant la Comissió l'impacte que l'aplicació del 155 va tenir en la lluita feminista i en la tasca de la Generalitat de Catalunya per construir una societat més igualitària. En els mesos d'intervenció de la Generalitat, es va paraitzar la tramitació al Parlament de la Llei d'igualtat de tracte i no-discriminació i es va demorar la creació del registre públic dels plans d'igualtat; es va suspendre la campanya «Igualtat als carrers i places», en col·laboració amb la majoria de municipis del país per tal de recuperar la memòria de les dones treballadores; es va aturar la signatura de contractes i convenis essencials per a la Xarxa d'atenció i recuperació Integral per a les dones que han patit violència masclista, i es va aturar la creació de nous serveis.

26.7. L'abast de l'aplicació del 155 va quedar limitat pel compromís del personal al servei de la Generalitat de Catalunya i de l'administració pública. La xarxa d'alts càrrecs i del *sottogoverno* que va es mantenir al lloc durant l'aplicació del 155 va constituir una primera barrera entre les amenaces i coaccions dels ministeris i el personal de la Generalitat. No obstant això, l'autoorganització del personal al servei de l'Administració de la Generalitat va resultar essencial per a protegir el conjunt de la societat catalana dels efectes del 155. Cal fer un reconeixement explícit de la tas-

ca d'autodefensa i testimoniatge duta a terme per l'associació Servidors Públics de Catalunya, essencial per a conèixer l'abast i l'impacte del 155, i també de les Assembles en Defensa de les Institucions Catalanes (ADIC), que es van constituir als diferents departaments de la Generalitat, i que van denunciar la persecució a què es van veure sotmesos molts professionals de l'Administració catalana i fins i tot van proveir suport jurídic a aquest personal.

27. L'impacte econòmic del 155

27.1. L'aplicació del 155 va venir precedida per una autèntica campanya de guerra bruta per a desestabilitzar l'economia catalana durant l'octubre del 2017. Aquesta campanya es pot dividir en tres fases: la retirada massiva de dipòsits de i per part de l'Estat, la pressió per a forçar el trasllat de la seu social d'una munió d'empreses catalanes o amb seu a Catalunya i la modificació de la legislació per a facilitar-ho. Una operació planificada seqüencialment coordinada per les més altes instàncies de les institucions de l'Estat. Informacions periodístiques apunten que entre Renfe, Adif, Ports de l'Estat, RTVE i altres ens públics van retirar fins a 2.000 milions d'euros del Banc Sabadell en un sol dia: fins a un terç del total de dipòsits retirats són diners d'administracions públiques i empreses controlades per l'Estat, seguint les ordres polítiques del Govern d'Espanya. Una actuació concertada amb alts executius unionistes, que van voler imposar llurs tesis polítiques a decisions de caràcter empresarial i van fer pressió en favor del trasllat de seus socials.

27.2. Aquesta operació també va venir acompanyada de la promulgació de legislació amb l'objectiu específic de facilitar el trasllat de seus socials a fora de Catalunya. En concret, el Reial decret llei 15/2017, que permetia aprovar els canvis de seu social sense la votació dels accionistes, és a dir, traslladant una decisió tan transcendent com aquesta al consell d'administració de les diferents empreses. Una reforma efectuada a petició de les grans entitats financeres: així ho va reconèixer vehement i explícitament el president del consell d'administració de CaixaBank, Jordi Gual Solé. I hi va haver una munió d'empreses que, obligades per la pressió del Govern de l'Estat i pel grup de pressió empresarial al seu servei, es veien forçades a traslladar la seu social i volien fer-ho amb les mínimes turbulències possibles. Tal com apunten informacions periodístiques, el mateix ministre d'Economia, Luis de Guindos, va assegurar a executius de les entitats esmentades que, si havien canviat la seu social, no els calia patir. Tot i que tant el president de CaixaBank, Jordi Gual, d'una manera desafiant, com el president de la Fundació «la Caixa», Isidre Fainé Casas, van justificar la demanda al Govern espanyol de regulació de la deslocalització per la sagnant fuga de dipòsits que van manifestar que patia l'entitat bancària, la decisió de traslladar seus socials es va estendre a totes les participades industrials de l'entitat, d'una manera incomprensible des del punt de vista econòmic i només comprensible des de la voluntat de congraciar-se amb les altes institucions de l'Estat. La reivindicada *grandeur* de les corporacions del grup financer, que també van reivindicar orgullosament com a catalanes al si de la Comissió d'Investigació –tot i que, per a atendre a aquest concepte, perquè inclogui Alacant, València i Palma, cal remetre's a la idea de nació completa plasmada per Joan Sales en la seva carta a Màrius Torres: de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó–, no es pot oblidar que es fonamenta en l'esforç i la capacitat d'estalvi de les classes populars, industrials i autònomes catalanes, segrestats tanmateix en l'amortització eterna de tota mena d'infraestructures de comunicació en règim de concessió.

27.3. Que les institucions de l'Estat, també la Corona, van intervenir decididament i activament en tot aquest procés de descapitalització econòmica, financera i industrial de Catalunya s'acredita tanmateix per les manifestacions en aquest sentit efectuades en el si de la Comissió d'Investigació pel president del comitè d'empresa de SEAT, la principal empresa catalana, Matías Carnero. Aquesta informació se suma a les nombroses informacions periodístiques publicades sobre aquesta qües-

tió, que indiquen una tasca ingent, mai desmentida, d'establiment de contactes de la Casa Reial amb empresaris catalans per a convèncer-los de la necessitat «imperiiosa» de desmarcar-se del procés polític català cap a la independència i, sumant esforços en la guerra bruta en l'àmbit econòmic, deslocalitzar empreses amb la voluntat de dissuadir la voluntat de la població catalana davant un horitzó econòmic desolador. És allò d'una Catalunya condemnada a vagar per l'espai sense reconeixements i a restar exclosa de la Unió Europea pels segles dels segles que havia anticipat José Manuel García-Margallo.

27.4. L'aplicació de l'article 155 va tenir un impacte directe en la capacitat econòmica de la Generalitat de Catalunya, que es pot xifrar en 1.800 milions d'euros d'afectació econòmica en els pressupostos de la Generalitat, degut a pèrdues, bloqueigs o endarreriments afectats pel 155. En aquest sentit, cal remetre's novament a l'informe emès pel Comissionat de la Presidència per al Desplegament de l'Autogovern, Pau Villòria i Sistach.

27.5. L'afectació econòmica del 155 la va patir d'una manera especialment dramàtica el tercer sector social. Més d'un miler d'entitats de l'àmbit social, si més no 1.057, es van veure afectades per la paralització de subvencions, i 11,9 milions d'euros de subvencions en matèria social van quedar sense executar. Al Departament de Treball Afers Socials i Família, l'administració del 155 va paralitzar 395 expedients de contractació i 585 pròrroques de contractes, així com el decret de desplegament de la renda garantida. Tal com van reconèixer els representants de la Taula del Tercer Sector, l'impacte en el sector social va comportar un impacte directe en el benestar de les persones, sobretot les més vulnerables. El 155 va deixar les entitats socials sense interlocutor i va paralitzar l'acció executiva i legislativa. La paralització de subvencions es va deixar sentir en els pressupostos de les entitats, i va dificultar tasques com el suport a les famílies, la lluita contra les addiccions o el suport als afectats pel VIH. Així mateix, tal com va apuntar la consellera Dolors Bassa en la compareixença davant la Comissió, el 155 va aturar un ambiciós pla de millora de residències per a la gent gran, per tal d'anar revertint les retallades que es van produir durant els mandats del president Mas al capdavant de la Generalitat de Catalunya. A aquestes dificultats de gestió, se li suma l'increment de costos burocràtics generats per la fiscalització extra de l'Estat. Tal com va denunciar la consellera Dolors Bassa en la seva compareixença, «el 155 només va servir per a aturar polítiques socials i polítiques econòmiques i intentar escapar les nostres institucions».

27.6. El 155 va tenir un impacte directe en el personal de la Generalitat. En primer lloc, sobre els 234 treballadors públics que foren destituïts: 33 alts càrrecs, 139 treballadors eventuais, 11 treballadors laborals amb funcions d'alta direcció, 50 treballadors laborals i 1 funcionari. La resta de personal de la Generalitat de Catalunya va veure triplicada la càrrega laboral: exercir les funcions pròpies del lloc, atendre la burocràcia afegida per l'administració del 155 i, alhora, mitigar-ne l'acció per evitar l'impacte en la ciutadania. Cal incloure en aquest apartat la xarxa d'alts càrrecs que es van mantenir al lloc i van fer de tap entre l'acció política imposada dels ministeris del Govern de l'Estat i els servidors públics de la Generalitat de Catalunya.

27.7. L'associació Servidors Públics de Catalunya ha documentat l'augment de traves burocràtiques que suposen un impacte econòmic indirecte en l'Administració: en primer lloc, l'obligació de traduir els expedients al castellà per a validar-los, amb una voluntat poc dissimulada de debilitar l'ús del català a l'Administració; en segon lloc, la creació i la implementació de programes i aplicacions informàtiques de control per part de l'Estat, que van implicar un augment de declaracions responsables i la suspensió de diversos pagaments sense fiscalització prèvia.

27.8. Algunes d'aquestes suspensions foren decisions clarament polititzades, com l'impagament de les indemnitzacions als presos polítics de la Guerra Civil i el fran-

quisme, l'aportació de la Generalitat de 71 milions d'euros al Consorci d'Educació de Barcelona o l'aturada de les subvencions a les comunitats catalanes a l'exterior.

27.9. L'aplicació del 155 s'ha de contextualitzar en un procés previ d'intervenció econòmica de la Generalitat de Catalunya. Aquest procés s'inicia quan el 2015 el ministre de Finances, Cristóbal Montoro, se serveix del Fons de liquiditat autonòmica (FLA) per aprovar una sèrie de mesures de control addicionals amb l'objectiu d'intervenir les finances de la Generalitat. Mesures de supervisió, sota l'excusa de vigilar el compliment d'objectius de dèficit i deute, que no han estat aplicades a cap altra autonomia i que impliquen la remesa d'informes mensuals al Ministeri d'Hisenda. El 21 de juliol de 2017 la Comissió Delegada del Govern espanyol per a Afers Econòmics condiona la percepció del FLA a la presentació d'informes setmanals de despesa. El 15 de setembre de 2017 la Comissió Delegada decideix intervenir els comptes de la Generalitat de Catalunya. La Comissió dona quaranta-vuit hores al Govern, abans d'intervenir, perquè en compleixi els requeriments, i després n'assumeix els pagaments. La Comissió ho fa a l'empara de la Llei d'estabilitat pressupostària, però, tal com ha apuntat en la seva compareixença el síndic de Greuges, Rafael Ribó, aquesta llei estatal estableix que la intervenció es faci per mitjà de l'article 155, estableix un termini de quinze dies, i no pas de quaranta-vuit, hores, i n'atribueix la competència al Govern, i no pas a la Comissió Delegada. Així doncs, abans del 155 formal, la Generalitat ja havia estat impactada per un 155 *de facto*. Les intervencions del setembre de 2017 es retiren amb la finalització del 155, però la intervenció del 2015 ja no es retira. Aquesta intervenció original continua amb el Govern del PSOE i continua, fins i tot, després que la Generalitat compleixi tots els objectius d'estabilitat fiscal –dèficit, deute i regla de despesa–, amb el tancament de l'exercici pressupostari del 2018. El Govern, el Parlament i la societat de Catalunya segueixen encara avui sota el jou d'una intervenció econòmica inconstitucional i, per tant, de tot punt il·legal.

27.10. L'Administració local catalana també va resultar àmpliament perjudicada per l'aplicació de l'article 155. Tots els projectes i programes desenvolupats en relació amb la Generalitat de Catalunya, tots els que depenien de transferències corrents i subvencions procedents de l'executiu català, es van veure paralitzats o fins i tot suspesos o cancel·lats, amb el consegüent perjudici no solament per a l'administració, sinó fonamentalment per als ciutadans que en depenien.

28. L'impacte del 155 en els drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya

28.1. Durant els set mesos que va durar l'aplicació de l'article 155 el Govern de la Generalitat va deixar d'ésser la representació del mandat de la ciutadania. La dissolució del Parlament i la destitució del Govern, sense haver-hi una determinació constitucional expressa que ho avalés, afecta no solament l'autonomia de Catalunya, sinó també el dret fonamental a la participació dels ciutadans en els afers públics i el dret fonamental a l'exercici de funcions i càrrecs públics, emparats per l'article 23 de la Constitució.

28.2. L'aplicació del 155, tal com han dit el Consell de Garanties Estatutàries i el mateix Tribunal Constitucional, és una mesura extraordinària que només és aplicable si les vies ordinàries de control han estat insuficients per a restablir l'ordre constitucional o si és previsible, fonamentadament, que ho seran. La vulneració dels drets de la ciutadania no queda inclosa en aquesta aplicació de l'article, i encara menys si les conseqüències de l'actuació del Govern de l'Estat són desproporcionades. Aquesta vulneració només quedaria recollida per la Constitució en l'article 116 CE, amb caràcter col·lectiu; per tant, l'aplicació de l'article 155 no pot afectar en cap cas els drets fonamentals de la ciutadania del territori, inclòs el dret a la participació ciutadana.

28.3. La vulneració de l'article 23 de la Constitució espanyola comporta, per una banda, la vulneració de drets dels càrrecs destituïts i dels diputats desposseïts de llur condició per la dissolució anticipada del Parlament i, per l'altra, la vulneració del dret a la participació política de la ciutadania, un valor fonamental en una societat democràtica.

28.4. La destitució anticipada, per causes i mitjançant procediments no regulats, constitueix una vulneració del dret fonamental que reconeix l'article 23.2 de la Constitució espanyola. La vulneració d'aquest dret afecta directament el dret de participació política de la ciutadania, en tant que quedaria buit de contingut. I aquests drets no foren vulnerats únicament per mitjà de la destitució, sinó que, una vegada convocats nous comicis per al 21 de desembre, es va impedir a certs representants, que havien estat destituïts, de concórrer com a candidats a la presidència de la Generalitat.

28.5. L'article 23 de la Constitució i l'article 3 del Protocol adicional número 1 del Conveni europeu de drets humans, que reconeixen el dret al sufragi actiu i passiu, determinen que les persones que no incorren en causa d'inhabilitació poden ésser escollides com a representants populars. El dret de sufragi passiu, però, no és únicament el dret a ésser votat o a ésser escollit, sinó que es desplega, un cop escollit, en el dret a dur a terme la tasca de representació per a la qual s'ha estat elegit.

28.6. Pel que fa als membres del govern destituït, i a altres electes que tenien la condició de parlamentaris de l'onzena legislatura del Parlament de Catalunya, cal destacar-ne la compareixença davant la Comissió, i la fermesa de les conviccions democràtiques. En un context totalment irregular, van comparèixer per videoconferència, des de l'exili, el Molt Honorable President Carles Puigdemont; la secretària general d'Esquerra Republicana, Marta Rovira, que l'octubre de 2017 era portaveu del Grup Parlamentari de Junts pel Sí, i el conseller Lluís Puig. I van comparèixer també, traslladats des dels centres penitenciaris en què compleixen la condemna dictada pel Tribunal Suprem, el vicepresident Junqueras, els consellers Jordi Turull, Raül Romeva, Josep Rull i Joaquim Forn i la consellera Dolors Bassa. Llur testimoni no fa sinó evidenciar que la voluntat i el tarannà democràtics, la demanda de diàleg sincer i l'atenció del mandat rebut del poble no han estat correspostos d'una manera democràtica per l'Estat espanyol, que ha emprat d'una manera barroera, demofòbica i reaccionària les eines de què disposa un estat per a anorrear i reprimir, i ha pretès imposar un càstig il·legal, amb la voluntat palesa de dissuadir generacions de catalans de lluitar per drets polítics bàsics i fonamentals, com el d'autodeterminació. La normalitat pacífica i el diàleg constructiu que es van evidenciar en llurs testimonis deixa també despulat l'autoritarisme de la instrucció judicial i l'acord de presó preventiva, que va impedir que els presos polítics participessin en la campanya electoral i va impedir fins i tot l'assistència del vicepresident Junqueras a la sessió constitutiva del Parlament i als debats d'investidura. Una gestió del dret a la participació política i de la pena de presó preventiva que s'ha evidenciat parcial i barroera, i que ha comportat l'adopció de decisions diferents segons de quina campanya electoral es tractava i de la cambra de representants que s'elegia, i en funció del que més convenia a la «raó d'estat» de cada moment. Eleccions al Parlament de Catalunya, eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat, eleccions locals, eleccions al Parlament Europeu: en aquests tres anys, no s'ha aplicat un criteri únic i homologable, sinó que s'han adoptat decisions *ad hoc* segons els interessos ideològics de l'alta judicatura de l'Estat.

28.7. L'aplicació de l'article 155 va comportar la convocatòria d'eleccions per part d'un òrgan sense legitimitat per a convocar-les. La Constitució espanyola entén que Espanya és un país descentralitzat i confereix al president de la Generalitat, en aquest cas, la competència per a decidir quan convocar eleccions. És una competència plenament política, i no pas de gestió, com ho han d'ésser les mesures aplicades a l'empara de l'article 155. La Generalitat de Catalunya, i en concret el president,

té la legitimitat per a decidir quan convocar eleccions, legitimitat que li és atribuïda per la ciutadania del territori. La convocatòria per part del Govern central comporta una nova vulneració del dret de la ciutadania a la participació política.

29. Efectivitat de la mesura: aplicació ineficaç de l'article 155 de la Constitució espanyola

29.1. L'aplicació de l'article 155 perseguia que els partits de base independentista deixessin de governar les institucions catalanes. Precisament, les primeres mesures foren la destitució del Molt Honorable President de la Generalitat, del vicepresident del Govern i de tots els consellers i la dissolució del Parlament de Catalunya. En segon lloc, les mesures es van adreçar a corregir la voluntat popular directament expressada pels catalans a les urnes, perquè, si bé la condició de president de la Generalitat exigeix com a premissa tenir la condició de diputat del Parlament de Catalunya, tal com ho estableix l'article 67.2 de l'Estatut («El president o presidenta de la Generalitat és elegit pel Parlament d'entre els seus membres»), l'elecció és fruit d'un sistema de representació, en tant que recau en el conjunt dels diputats, mentre aquests ho són com a resultat d'un procés electoral. En aquest sentit, cal entendre la mesura acordada de dissolució del Parlament de Catalunya com una vulneració evident de la voluntat popular per a intentar, mitjançant un conjunt de mesures en l'àmbit judicial, polític i econòmic, acomodar-la als interessos polítics de qui promovia la mesura.

29.2. El fet que les mesures esmentades es vincuessin a un procés electoral, com el que fou convocat per al 21 de desembre de 2017, porta a concloure que, efectivament, la mesura proposada pel Govern de l'Estat i aprovada pel Senat aspirava a la resolució d'un conflicte polític mitjançant l'alteració artificiosa de les majories expressades pel poble català el setembre de 2015. En paraules de la secretària general d'Esquerra Republicana de Catalunya, Marta Rovira, el 155 va consistir en «decisiones que va portar a terme el Govern espanyol que vulneren la sobirania democràtica del Parlament de Catalunya, el dret de representació política i el dret dels ciutadans a escollir els seus propis representats. En definitiva, el principi democràtic. L'article 155 tal com va ser aplicat a Catalunya va vulnerar el principi democràtic».

29.3. Mentre que el president del Govern espanyol, Mariano Rajoy, anunciava que se celebrarien eleccions amb normalitat constitucional, la realitat és que aquestes eleccions foren convocades amb dos caps de llista a la presó i a l'exili, Oriol Junqueras i Carles Puigdemont, i amb 14 candidats més a la presó i a l'exili, tot plegat per actuacions dutes a terme al Parlament de Catalunya i, per tant, amb una situació personal que és fruit de la persecució que pateixen per llur participació política.

29.4. El resultat de les eleccions del 21 de desembre de 2017, la consecució d'una majoria parlamentària independentista, encara amb més vots que al setembre de 2015, i la conformació d'un govern de coalició integrat pels mateixos partits que l'integraven quan el govern fou destituït per l'article 155, acrediten el fracàs clamorós que l'Estat espanyol, per mediació de les seves institucions, va patir en pretendre liquidar el moviment polític independentista mitjançant la utilització d'aquests mitjans. Això, si es deixa de banda el resultat final en termes de cost personal i familiar per als líders independentistes, per als representants de la societat civil i per a totes les persones que, exercint diferents responsabilitats, s'han vist immerses en diferents procediments judicials, així com el mal fet a l'economia productiva i a la societat.

29.5. El millor resum de la ineficàcia de la mesura adoptada és la sentència d'Oriol Junqueras, president d'Esquerra Republicana de Catalunya, exvicepresident del Govern de la Generalitat de Catalunya destituït per l'aplicació de l'article 155 de la CE i pres polític de l'Estat espanyol, quan, en la seva compareixença davant la Comissió d'Investigació, el 28 de gener de 2020, va dir: «...aquells que van ser més protagonistes del 155 ja no hi són, i jo sí...». Unes paraules que denoten la impos-

sibilitat d'esclafar la raó democràtica servint-se de l'autoritarisme i la repressió. La causa general contra l'independentisme pot haver expulsat de les institucions presos polítics i exiliats, els pot haver privat de la llibertat i allunyat de la llar, però no ha pogut impedir que la societat catalana, d'una manera democràtica i cívica, els continuï reconeixent com a referents polítics i socials.

30. Atribució de responsabilitats

30.1. El principal actor polític i gestor de la mala aplicació de l'article 155 és el Govern espanyol. Fou aquest govern qui va decidir que l'aplicació d'un article completament obert de la Constitució era el que realment calia en aquella situació, un article que mai no s'havia arribat a aplicar. Només se n'havia estudiat l'aplicació en el cas de la política d'aranzels de les illes Canàries, contrària als tractats europeus, que finalment fou reconduïda. Fou el Govern espanyol qui va decidir portar al Senat uns reials decrets que no incorporaven gairebé cap mesura, amb una clara intenció: retirar les competències, destituir tot el Govern català i gestionar Catalunya des de Madrid.

30.2. La destitució del Govern va comportar una greu vulneració dels drets civils i polítics dels membres d'aquell Govern i de la ciutadania que havia votat lliurement i havia escollit democràticament els seus representants electes. La substitució d'aquests representants electes per membres del Govern espanyol, i en concret d'un partit polític amb una mínima representació al Parlament de Catalunya, comporta una vulneració d'un dret fonamental bàsic en democràcia per part del poder executiu de l'Estat espanyol. La mateixa vulneració es dona en el cas dels diputats del Parlament de Catalunya, que amb la dissolució de la cambra catalana foren desposseïts de llur condició.

30.3. Pel que fa a la gestió de les competències de Catalunya per part de l'executiu espanyol, fou desmesurada: es va excedir la raó per la qual es destituïa el Govern català i es va aprofitar per anar més enllà. L'executiu espanyol no solament va fer efectius els actes que havia especificat en els reials decrets llei per a recuperar el control de Catalunya, sinó que va aprofitar el moment per a alterar projectes de la Generalitat i per a evitar que l'executiu català es posicionés en procediments clau com ara el manteniment de les obres d'art de Sixena o la subscripció de convenis en l'àmbit internacional. Aquesta gestió ineficient va perjudicar clarament la institució de la Generalitat i la ciutadania de Catalunya.

30.4. Per altra banda, la centralització d'un conjunt tan extens de competències, totes les que el Govern espanyol va retirar a la Generalitat, va comportar una mutació *de facto* de l'organització territorial establerta per la Constitució. Ho va denunciar en la seva compareixença davant la Comissió la secretària general d'ERC, Marta Rovira: «Tal com s'ha aplicat l'article 155, el missatge és molt clar i és autoritari: o observeu la Constitució com nosaltres creiem que l'heu d'observar i aplicar, o nosaltres, els vostres adversaris polítics, prendrem les mesures que considerem oportunes sense cap mena de control per part dels poders de l'Estat, sense garanties, sense debat, sense escoltar-vos.»

30.5. En aquesta línia, aquesta mutació constitucional i l'atribució de competències al Govern espanyol sense un control fàctic i real fa que la cambra alta també pugui ésser considerada cooperadora necessària per a l'aplicació esbiaixada i partidista de l'article 155. El Govern de l'Estat va portar al Senat les mesures que pensava imposar a Catalunya amb un caràcter obert, indefinit i extens. El Senat les va aprovar sense tenir en compte les conseqüències que comportarien, o potser, supòsit que seria molt pitjor en termes democràtics, amb la convicció que les conseqüències serien les que finalment s'han produït. Amb l'aprovació d'aquestes mesures es va fer *de facto* una mutació de la Constitució espanyola, i en aquest sentit cal remetre's novament als debats constituents. El Senat, com a òrgan encarregat de controlar l'aplicació de l'article, va decidir de no fer aquest control, pels vots favorables de la

majoria parlamentària que conformaven el Partit Popular, Ciutadans, Unió del Poble Navarrès, Fòrum Astúries, Coalició Canària i, cal no oblidar-ho, el Partit Socialista Obrer Espanyol.

30.6. L'única diferència entre el 155 proposat inicialment i el que finalment es va aprovar és el nivell d'intervenció en els mitjans de comunicació públics, una modificació feta a partir de les demandes del PSOE per tal de donar suport a l'aplicació del 155. Es posa així de manifest que la línia vermella que el PSOE va traçar obeïa només al desprestigi que implicaria intervenir mitjans de comunicació, i que és plenament corresponsable de l'aplicació i la gestió del 155, incloent-hi, entre altres, el nomenament de càrrecs polítics que van renovar el finançament dels concerts econòmics d'escoles que segreguen per sexe, en plena contradicció amb el que havia aprovat el Parlament de Catalunya abans de la intervenció. Això vol dir que el Govern espanyol va aconseguir imposar lliurement sobre Catalunya un 155 gràcies a la no-intervenció de l'oposició per fiscalitzar les mesures abusives que s'adoptaven des de l'Estat cap a Catalunya. La intervenció, doncs, no solament va tenir lloc en l'àmbit constitucional i institucional, sinó també en l'ideològic.

30.7. L'aplicació d'aquest article 155 de la Constitució no quedava sotmesa només al control del Senat: el Tribunal Constitucional, una vegada rebuts els recursos presentats pel Parlament i per Podem, va tenir l'oportunitat de garantir els drets de la ciutadania de Catalunya; malgrat això, va decidir no actuar fins que no es va aixecar l'aplicació de l'article constitucional, de manera que l'alt tribunal no es va posicionar en un termini que permetés evitar una utilització fraudulenta i esbiaixada d'aquest precepte. Per tant, l'endarreriment en el control de constitucionalitat va comportar un greuge en la tutela judicial efectiva dels catalans, en una mostra més de la complicitat dels diferents poders de l'Estat per a la consecució d'un interès comú espuri, en tant que violenta la voluntat política dels ciutadans de Catalunya democràticament expressada.

30.8. La complicitat de les forces polítiques que van donar suport des de Catalunya a l'execució del 155, el Partit Popular de Catalunya, Ciutadans i el Partit dels Socialistes de Catalunya, fou imprescindible per a executar aquest cop a la democràcia: es va traslladar l'acció de control i impuls del Govern de la Generalitat des d'una cambra que representa la voluntat popular de la societat catalana –en què els postulats d'aquests tres partits són minoritaris– cap a una cambra que representa la voluntat del conjunt de l'Estat, amb un biaix electoral que beneficia les opcions més conservadores i on els postulats d'aquests partits respecte a Catalunya gaudeixen d'una àmplia majoria.

30.9. Tal com ho va explicitar la secretària general d'Esquerra Republicana de Catalunya, Marta Rovira, destituïda com a diputada pel 155 i exiliada davant la persecució judicial de l'Estat, de 40 senadors escollits per Catalunya, 37 van votar-hi en contra.

30.10. La consellera Dolors Bassa ho va denunciar en la compareixença davant la Comissió: «Imperdonable que representants catalans dels partits del 155 celebressin no solament el cessament del Govern i el Parlament, sinó que poguessin celebrar en algun moment afectar institucions, afectar sobirania dels catalans i afectar directament benestar de la ciutadania del país. Cap polític que representi els catalans i les catalanes s'hauria d'alegrar del patiment de les seves entitats i del patiment personal, tampoc, de molts d'ells. En poc més de mig any el bloc dels 155 va intentar esfondrar els pilars no del nostre Govern sinó del nostre país. Com deia abans, acusant-nos d'independentistes, sí, però també vam ser, i ho acabo d'explicar explicant els efectes socials, un govern bolcat en la justícia social i en el benestar col·lectiu.»

30.11. L'opacitat a l'hora de discutir sobre l'aplicació del 155 s'ha estès a la manca de participació d'aquests partits en la comissió d'investigació. Un fet reprovable, encara més en les sessions en què va comparèixer l'anterior Govern de la Generalitat de Catalunya, destituït, empresonat i exiliat com a conseqüència del 155. Tal com va

manifestar el conseller Raül Romeva en la seva compareixença, el 155 és sinònim d'error i covardia política.

30.12. Aquesta manca de voluntat de participar en espais en què es puguin debatre les conseqüències de la resposta autoritària de l'Estat a les demandes democràtiques majoritàries de la ciutadania de Catalunya –en la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya, però també en la Comissió d'Estudi sobre els Drets Civils i Polítics, per exemple– evidencia la hipocresia del discurs que mantenen. No es pot denunciar la suposada existència d'un conflicte de convivència a Catalunya i alhora renunciar als espais institucionals en què la ciutadania de Catalunya pot debatre i arribar a grans consensos: evidencia, de fet, que aquest suposat conflicte de convivència no existeix, més enllà de la voluntat de crear-lo per part de certs sectors que volen imposar llurs postulats mitjançant la coacció institucional, jurídica i policial i no pas mitjançant procediments democràtics basats en el consentiment.

30.13. Finalment, hi ha hagut un altre actor que ha estat clau perquè es pogués aplicar el 155 tal com el va patir Catalunya: el rei Felip VI. El monarca es va mostrar públicament i amb contundència a favor de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola. Més enllà de les seves maniobres per a promoure l'estratègia de descapitalització econòmica de Catalunya, mitjançant la deslocalització d'empreses amb l'objectiu de generar un estat general de desànim en la societat catalana i promoure el rebuig al projecte d'una Catalunya independent empobrida artificiosament, una de les mostres més evidents de la seva intervenció, en aquest cas pública, amb un suport total a l'aplicació d'aquest article i la intervenció de l'autonomia de Catalunya i amb un menyspreu absolut de les seves institucions i de la voluntat popular, fou el discurs del dia 3 d'octubre de 2017. En aquest discurs, va acusar obertament el Govern de Catalunya de trair Espanya i l'ordenament que considerava que protegeix realment les institucions històriques de Catalunya, és a dir la Constitució espanyola i l'Estatut d'autonomia, i no solament això, sinó que, a més, va arribar a dir que el Govern català havia destruït l'harmonia i la convivència de la societat catalana i l'havia dividida. En aquesta frase s'intueix una idea molt més perillosa: que la ciutadania no pot pensar per si mateixa i que la dissidència ideològica respecte a la unitat d'Espanya no és possible dins l'ordre constitucional de l'Estat, una declaració poc democràtica i mancada de consideració envers la ciutadania.

31. Reparacions

31.1. El Parlament de Catalunya constata que el procés de mutació constitucional que culmina amb l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola, revisat per a aplicar-lo *ad hoc* contra la Generalitat de Catalunya, suposa una reversió del pacte polític territorial que l'Estat va segellar amb la Constitució del 1978 i el restabliment previ, el 1977, de la Generalitat de Catalunya, hereva directa de les institucions republicanes, encarnades en la figura de Josep Tarradellas. Tal com apuntava Jordi Turull, conseller de la Presidència destituït de resultes de l'aplicació de l'article 155, aquesta mesura culmina la reversió de la promesa de la Constitució del 1978 com una eina progressiva de resposta a la voluntat de l'autogovern per esdevenir l'eina principal per a combatre de manera extensiva i intensiva aquest autogovern.

31.2. Es constata també que les institucions democràtiques de l'Estat espanyol no han atorgat cap garantia que permetés a les minories nacionals i a Catalunya defensar-se davant la reversió unilateral d'aquest pacte i davant l'impacte que ha tingut en el lliure exercici dels drets civils i polítics. Tal com va explicitar el conseller Raül Romeva en la seva compareixença davant la Comissió, el 155 ha generat una situació d'empat tècnic, i ha evidenciat que l'Estat espanyol pot tenir la capacitat d'impedir la creació d'una república catalana, però no té capacitat d'imposar-se a la majoria social republicana i autodeterminista de la societat catalana. I quan una part no té la capacitat suficient per a imposar-se a l'altra, l'única solució possible és parlar, dialogar.

31.3. Per tot això, el Parlament de Catalunya considera que:

a) És imprescindible que qualsevol estat, tant de nova creació com preexistent, trobi la legitimació en el consentiment i no pas en la coacció. L'aplicació del 155 marca el punt en què l'Estat espanyol abandona qualsevol aparença de voler legitimar la seva continuïtat a Catalunya mitjançant el consentiment i sosté aquesta legitimitat únicament en la seva capacitat de coacció jurídica i de violència física contra els seus ciutadans. No hi pot haver una solució al conflicte polític a Catalunya que no estigui basada en el consentiment explícit de la ciutadania de Catalunya. Per aquests motius és imprescindible que l'Estat espanyol renunciï a basar la seva continuïtat a Catalunya en la coacció jurídica i en l'ús de la violència.

b) Un nou pacte territorial només pot aportar garanties de defensa dels drets civils i polítics si reconeix explícitament el dret a l'autodeterminació i atorga a la Generalitat de Catalunya una veu directa a les institucions europees que en garanteixi el lliure exercici. L'ordenament jurídic sorgit de l'aprovació de la Constitució del 1978 ha anat deixant enrere el pacte polític que hi era implícit. Del reconeixement de les singularitats nacionals es va passar ràpidament a l'homogeneïtzació territorial autonòmica; d'un 155 administratiu per a reconduir polítiques autonòmiques que excedissin el marc vigent es va passar a un 155 com a eina per a aturar administracions autonòmiques per motius polítics; de les competències compartides s'ha passat a la lectura extensiva de principis d'unitat de mercat i doble imposició per a limitar l'acció política de les comunitats autònomes; de la inviolabilitat ratificada i la neutralitat obligada del cap de l'Estat s'ha passat a la impunitat criminal i la interferència política sense retiment de comptes; de la diversitat d'interpretacions que possibilitaven l'encaix d'un referèndum en l'ordenament jurídic quan l'independentisme era minoritari s'ha passat a la interpretació monolítica que assimila referèndum amb «cop a la democràcia». L'única garantia possible per a reconèixer la democràcia territorial de l'Estat és el reconeixement explícit i l'exercici del dret a l'autodeterminació.

c) Aquesta involució també ha modificat substancialment el paper del cap de l'Estat. El discurs del 3 d'octubre de 2017 va representar un pas imprescindible per a emparar i legitimar l'aplicació del 155 i l'aplicació del dret penal de l'enemic contra l'independentisme, actuació que no solament el situa en contra de l'opinió majoritària a Catalunya en favor d'un referèndum acordat, sinó que també el situa en contra de més d'una quarta part dels membres del Congrés dels Diputats, els qui en aquell moment havien manifestat l'aposta pel diàleg i per una eventual consulta. Amb aquell discurs, el rei va abandonar completament la màscara de neutralitat amb què s'havia justificat la monarquia, i la intervenció es va veure agreujada per la conxorxa de l'*establishment* per a convertir la inviolabilitat en impunitat criminal i per la negativa a investigar no solament les intervencions polítiques de la monarquia, sinó també les més que acreditades sospites de presumpta corrupció. Sospites accentuades per les investigacions de periodistes suïssos –prou creïbles per haver impulsat l'actuació de la fiscalia de Suïssa– que denuncien l'existència d'un fons procedent de les monarquies del Golf, gestionat pels advocats i assessors fiscals de Luis Bárcenas i nodrit de comissions procedents de la intermediació de la monarquia per a aconseguir negocis per a les grans empreses de l'Ibex-35. Un fons que aniria a parar a les butxaques de l'actual cap d'Estat Felip VI, en cas de decés del rei emèrit. Per aquests motius, independentment de la celebració d'un referèndum d'autodeterminació a Catalunya, per salut democràtica, considerem necessària l'abdicació de Felip VI, una investigació exhaustiva sobre les interferències polítiques i la corrupció de la monarquia borbònica i un referèndum sobre monarquia o república a la resta de l'Estat. No es pot consolidar una democràcia de qualitat a l'Estat espanyol fins que no es produeixi un consentiment explícit a l'elecció del cap d'estat, una tria que es va evitar de presentar separatament durant la transició, davant la probabilitat que el resultat fos contrari a la monarquia, tal com va reconèixer el mateix Adolfo Suárez.

d) Aquesta reinterpretació ha estat possible gràcies a les continuïtats institucionals entre la judicatura espanyola del període de la dictadura franquista i del període posterior a la transició, així com al projecte explícit del Partit Popular d'intensificar aquestes continuïtats per garantir una hegemonia conservadora i ultranacionalista dins l'estament jurídic. Així doncs, lluny d'un equilibri de poders, s'ha desembocat en un govern dels jutges en què aquests es consideren amb la potestat de subordinar l'activitat política a llurs preferències ideològiques. És imprescindible que qualsevol nou acord territorial es basi en el consentiment i no pas en la coacció jurídica i l'ús de la violència i estigui acompanyat d'una reforma profunda de l'estament judicial –tant pel que fa a l'accés a la carrera judicial com la seva dimensió territorial, incloent-hi els mecanismes d'autogovern– que acabi conformant un poder judicial modern, que actuï amb un respecte escrupolós per una interpretació i aplicació de les lleis allunyada de cap temptació ideològica i amb un màxim respecte per la voluntat popular expressada democràticament.

31.4. El Parlament de Catalunya constata que l'aplicació del 155 polític ha implicat una vulneració substancial de drets civils i polítics. Tal com va denunciar Marta Rovira en la seva compareixença, l'aplicació del 155 ha posat de manifest que el Regne d'Espanya és absolutament capaç de tot en defensa de la seva unitat nacional, i és capaç d'emprar sense escrúpols la maquinària d'estat contra un moviment pacífic i democràtic. En aquestes condicions, la repressió és un punt de no retorn, perquè no és possible un diàleg honest sense esborrar el camí de la repressió:

a) L'aplicació del 155 s'ha d'emmarcar dins la causa general contra l'independentisme, continuadora de la tradició de les polítiques del dret penal de l'enemic practicades i assajades contra el moviment independentista basc, i també contra moviments socials vistos amb sospita per l'Estat per llur capacitat de transformació, amenaçadora per als interessos de l'*establishment*. El 155 va servir d'instrument per a donar peu de sortida a la persecució judicial del Govern de la Generalitat, amb el resultat de presó i d'exili. Però aquesta persecució és només la punta de l'iceberg d'una causa general que afecta centenars, si no milers, de persones: des d'alts càrrecs de la Generalitat fins a ciutadans anònims, que veuen vulnerats llurs drets civils i polítics. Aquesta vulneració no es podrà reconduir si no és amb una llei d'amnistia per mitjà de la qual l'Estat reconegui els seus abusos i rescabali les víctimes d'aquesta causa general, incloent-hi els presos polítics i els exiliats. Una llei d'amnistia aplicada de forma col·lectiva per reconduir aquesta causa general, que inclogui l'alliberament dels presos polítics, el retorn dels exiliats i l'absolució dels encausats i que reconegui que s'ha perseguit jurídicament de forma injusta una ideologia política i s'ha fet passar la unitat d'Espanya per damunt dels drets i les llibertats de la ciutadania.

b) L'amnistia és un mecanisme internacionalment reconegut per a redreçar una injustícia per part de l'Estat. Una mesura que s'aplica de forma col·lectiva, no a una persona sinó a una causa, i amb què es reconeix que les víctimes han estat encausades i condemnades d'una manera injusta, per raó de l'activitat política que duïen a terme. L'amnistia és l'únic mecanisme legal que permet la transició d'una situació d'excepció i persecució penal a una situació de diàleg i democràcia. A diferència de les altres alternatives, com l'indult o les modificacions legals *ad hoc*, l'amnistia és un mecanisme de reparació col·lectiva, no una mesura de gràcia personal. És la millor mesura per a corregir l'excepcionalitat i l'arbitrarietat que han marcat els procediments jurídics contra l'independentisme català. L'amnistia no és un objectiu, sinó un prerrequisit per a la resolució del conflicte democràtic, perquè és el mecanisme que permet precisament esborrar el camí de la repressió i obre la possibilitat d'un diàleg honest encarat a resoldre el conflicte polític.

c) L'aplicació del 155 va vulnerar els drets democràtics del conjunt de la ciutadania de Catalunya. En primer lloc, amb la destitució del Govern i la dissolució del Parlament. En segon lloc, usurpant la potestat única del president de la Generalitat,

derivada de la seva legitimitat parlamentària, per a convocar eleccions. En tercer lloc, empresonant diversos diputats o forçant-ne l'exili, mitjançant una revisió de mesures cautelars que només s'explica per l'activitat política duta a terme al Parlament de Catalunya durant la dotzena legislatura, i en concret per la voluntat d'impedir l'accés a la presidència de la Generalitat, perfectament constitucional i legal però políticament inoportú per al Govern de l'Estat, del llavors diputat Jordi Turull i Negre. Finalment, bloquejant també el nomenament de consellers del Govern de la Generalitat. En definitiva, fets que constitueixen un dany irreparable per a la ciutadania de Catalunya i una perversió del dret de participació política i del dret al sufragi actiu i al sufragi passiu.

d) L'actuació concertada de l'executiu espanyol i dels diferents estaments del poder judicial per fer prevaldre la raó d'estat per damunt del respecte als drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya mostra que només l'accés a la justícia europea i internacional pot aportar una mesura raonable d'imparcialitat. Per aquest motiu el Parlament de Catalunya considera que cal que es posi fi a les maniobres judicials que tenen com a únic objectiu dilatar l'accés a la justícia europea dels presos encausats pel Primer d'Octubre i que cal que els recursos siguin resolts d'una manera immediata. Només en aquest sentit es pot interpretar l'acceptació en tromba dels recursos interposats pels presos polítics i les injustificables dilacions a l'hora de resoldre'ls, amb l'objectiu d'ajornar l'accés a la instància continental.

e) L'aplicació del 155 va representar un canvi d'orientació del model de la gestió de l'ordre públic, que es va allunyar del model respectuós amb els drets civils i polítics dibuixat pel Parlament de Catalunya en les conclusions de la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses. Els ciutadans de Catalunya, i en particular els qui han exercit el dret de protesta, han estat testimonis directes d'aquest retrocés democràtic, que es tradueix en la utilització de pràctiques, tàctiques i elements que havien estat abolits en el nostre país com a fruit d'un ampli consens polític que només és possible qualificar com un avenç en l'àmbit dels drets humans. Així com altres departaments han revertit l'impacte polític del 155, l'actual Departament d'Interior no ha actuat sempre en la mateixa línia, i és per això que el Parlament de Catalunya considera imprescindible que el Departament d'Interior retorni al model d'ordre públic previ al 155, esbossat en les conclusions de l'esmentada comissió d'estudi sobre els models de seguretat i d'ordre públic.

31.5. El Parlament de Catalunya constata l'impacte econòmic que l'aplicació de l'article 155 ha comportat per als ciutadans, les institucions i el teixit econòmic de Catalunya:

a) L'impacte econòmic del 155 va més enllà de la seva estricta aplicació i s'ha de contextualitzar en una estratègia de guerra bruta econòmica de l'Estat envers Catalunya, que inclou les pressions dels aparells de l'Estat perquè empreses ubicades a Catalunya marxessin fora, la utilització discrecional dels fons i les reserves bancàries de l'Estat, d'organismes autònoms i d'empreses públiques per a exercir aquesta pressió i la legislació *ad hoc* orientada a facilitar el trasllat de seus socials d'empreses domiciliades a Catalunya.

b) La utilització dels fons bancaris de l'Estat per a promoure una retirada massiva de dipòsits en entitats bancàries i financeres ubicades a Catalunya és especialment greu, atès que s'incorria en el risc de provocar un pànic bancari descontrolat, sense oblidar el perjudici patit per accionistes que van veure compromeses llurs inversions per una actuació de l'Estat intrusiva en les cotitzacions de moltes empreses cotitzades. El llavors ministre d'Economia, Luis de Guindos, és ara vicepresident del Banc Central Europeu, amb responsabilitats sobre la política monetària de la zona euro, un càrrec que és incompatible amb la seva actuació irresponsable durant l'octubre de 2017, en què es va arriscar a un pànic bancari que hauria pogut desestabilitzar dues de les principals entitats financeres de l'Estat espanyol.

c) El Reial decret llei 15/2017, del 6 d'octubre, de mesures urgents en matèria de mobilitat d'operadors econòmics, és un exemple de legislació aprovada *ad hoc* amb la intenció de perjudicar el bon funcionament econòmic de Catalunya. Un reial decret que, tal com apunten informacions periodístiques, i com va confirmar en seu parlamentària el president del consell d'administració de CaixaBank, Jordi Gual Solé, es va negociar directament entre la cúpula de CaixaBank i el cap de gabinet del president espanyol Mariano Rajoy, Jorge Moragas, per tal de facilitar els canvis de seus socials sense sotmetre'ls a votació dels accionistes. Com a mostra de submissió, el suport a la política del Govern espanyol es va ampliar al trasllat de les societats participades industrials i de les asseguradores respectives, i a l'emissió de comunicats de suport a les mesures del Govern de l'Estat, des de les confederacions bancàries presidides per dirigents bancaris catalans, com ara Isidre Fainé, en tant que president de la Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvis (CECA), fins a les manifestacions públiques del president del Banc Sabadell, Josep Oliu Creus. Per aquest motiu, el Parlament de Catalunya considera imprescindible la derogació del Reial decret llei 15/2017 i fa una crida a les empreses que no ho hagin fet a ratificar les decisions preses pels consells de direcció en les assemblees d'accionistes corresponents.

d) El Comissionat de la Presidència per al Desenvolupament de l'Autogovern ha xifrat en 1.800 milions d'euros l'impacte econòmic del 155. Un impacte econòmic que va representar un xoc important per a les entitats socials, tal com han denunciat les entitats mateixes, i que va afectar principalment els segments més vulnerables de la ciutadania. El Govern de l'Estat no ha reconegut ni reparat aquest impacte. Per aquests motius, el Parlament de Catalunya insta el Govern de la Generalitat a exigir al Govern de l'Estat la reparació de l'impacte econòmic del 155, en forma d'un fons extraordinari de 1.800 milions d'euros, com a reconeixement i reparació econòmica.

e) El 155 va venir precedit de la intervenció econòmica de la Generalitat de Catalunya, en un ús extensiu de la Llei d'estabilitat pressupostària, començant per una intervenció arbitrària el 2015, que han mantingut tant el govern del PP com el govern del PSOE. El Parlament de Catalunya considera que és imprescindible deixar sense efecte aquesta intervenció, encara més en un context en què les regles d'estabilitat pressupostària europees han quedat suspeses a tots els efectes.

32. Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya

La Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya no ha pogut complir les seves funcions amb plenitud i normalitat democràtica per dos motius:

a) Diverses de les persones que han estat citades a comparèixer davant aquesta comissió estaven injustament privades de llibertat o en situació d'exili polític.

b) Totes les persones que han estat citades pel fet de tenir alguna responsabilitat com a autoritat de l'Estat, inclosos els membres del Govern, s'han negat a comparèixer davant aquesta comissió.

33. Anàlisi del context històric i polític

33.1. El conflicte polític no és nou, si bé al llarg del temps ha estat abordat i gestionat de maneres diverses. Històricament i a través d'un constant procés de transformació i mestissatge, Catalunya s'ha anat configurant com a nació amb voluntat d'autogovernar-se. Aquesta voluntat s'ha fet palesa en diversos processos de canvi polític al llarg del temps: en la defensa persistent de les institucions pròpies, en les diverses apel·lacions a l'Estat i la República catalanes durant els segles XIX i XX, en l'impuls de l'Estatut de Núria del 1932, en el mateix procés constituent dels anys 1977 i 1978 i, fins i tot, en la proposta de reforma estatutària aprovada pel Parlament de Catalunya el 2005. Projectes diversos que han cercat la construcció de la

sobirania pròpia i la transformació del marc estatal existent com a dos processos entrelligats.

33.2. La Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, del 28 de juny, sobre el recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Grup Parlamentari del Partit Popular contra l'Estatut d'autonomia de Catalunya del 2006, va suposar l'alteració de la voluntat de la ciutadania de Catalunya, que havia votat aquell estatut en referèndum. Aquesta sentència, sumada als processos constants de recentralització practicats per l'Estat en el marc de la crisi econòmicofinancera desfermada l'any 2008, va esdevenir un punt d'inflexió que va desfermar una onada creixent de mobilitzacions sobiranistes i independentistes, que va fer entrar en crisi el model territorial sorgit de la Constitució espanyola del 1978.

33.3. Durant aquests anys, les institucions catalanes i una part molt important de la ciutadania han impulsat diverses iniciatives perquè Catalunya pugui exercir el seu dret a decidir. Les primeres es remunten al període 2009-2011, quan la Plataforma pel Dret a Decidir va impulsar un conjunt de consultes extraoficials sobre la independència de Catalunya. Començant per Arenys de Munt, es van celebrar consultes en 549 municipis catalans i en set països estrangers. Des d'aleshores, va anar creixent a la societat catalana la demanda perquè Catalunya pogués decidir el seu futur polític mitjançant un referèndum.

33.4. En aquesta línia, el 8 d'abril de 2014, una delegació del Parlament de Catalunya configurada pels diputats Jordi Turull, Marta Rovira i Joan Herrera van defensar al Congrés de Diputats una proposició de llei orgànica aprovada pel Parlament de Catalunya perquè l'Estat transferís a la Generalitat la competència per a autoritzar, convocar i celebrar un referèndum consultiu perquè els catalans es pronunciessin sobre el futur polític col·lectiu de Catalunya. El Congrés de Diputats no va admetre a tràmit la proposta del Parlament de Catalunya.

33.5. Tancada aquesta porta, el Parlament de Catalunya va cercar una altra via mitjançant l'aprovació de la Llei 10/2014, del 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana. Tot i que aquesta llei fou parcialment suspesa pel Tribunal Constitucional, el 9 de novembre de 2014 es celebrà un procés participatiu impulsat pel Govern de la Generalitat amb l'objectiu de conèixer l'opinió de la ciutadania sobre si Catalunya havia d'esdevenir un estat independent. Més de 2,3 milions de catalans hi van participar.

34. Cronologia dels fets relatius a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola

34.1. El Govern de l'Estat va intervenir les finances de la Generalitat, primer amb l'Ordre HFP/878/2017, del 15 de setembre, per la qual es publica l'Acord de la Comissió Delegada del Govern per a Assumptes Econòmics del 15 de setembre de 2017, pel qual s'adopten mesures en defensa de l'interès general i en garantia dels serveis públics fonamentals a la comunitat autònoma de Catalunya i, posteriorment, amb l'Ordre HFP/886/2017, del 20 de setembre, per la qual es declara la no-disponibilitat de crèdits en el pressupost de la comunitat autònoma de Catalunya per al 2017. Amb aquesta intervenció, anterior a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola, el Govern de l'Estat ja alterava l'autogovern de Catalunya, i tota l'acció de la Generalitat quedava supeditada al control financer que s'exercia des de l'Administració central.

34.2. El 20 de setembre de 2017, en el marc de l'Operació Anubis contra el referèndum convocat per a l'1 d'octubre de 2017, executada per la Guàrdia Civil per ordre del Jutjat d'Instrucció número 13 de Barcelona, es van registrar diferents seus del Govern de la Generalitat i es van fer quinze detencions d'alts càrrecs, treballadors públics i responsables d'empreses que presumptament estaven col·laborant en la preparació del referèndum.

34.3. Milers de ciutadans es van concentrar pacíficament davant les seus on la Guàrdia Civil estava duent a terme els escorcolls, principalment davant la seu del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda a la Rambla de Catalunya i la seu del Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència a la Via Laietana de Barcelona. Les entitats Òmnium Cultural i Assemblea Nacional Catalana van fer una crida a la mobilització pacífica davant d'aquests edificis.

34.4. La fiscalia de l'Audiència Nacional va denunciar per sedició els presidents d'Òmnium Cultural, Jordi Cuixart, i de l'Assemblea Nacional Catalana, Jordi Sànchez, per haver estat els instigadors d'aquesta mobilització pacífica. El 16 d'octubre de 2017 aquests activistes van ésser empresonats preventivament.

34.5. Pocs dies abans de la celebració del referèndum, el fiscal superior de Catalunya, mitjançant la Instrucció 4/2017, del 22 de setembre, va assignar a un alt càrrec del Ministeri de l'Interior la coordinació de les forces i els cossos de seguretat de l'Estat amb els Mossos d'Esquadra amb relació al dispositiu policial per a impedir el referèndum de l'1 d'octubre de 2017, dispositiu que es va quedar a Catalunya fins a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola. Aquest nomenament no tenia base legal i va suposar una nova intromissió en l'autogovern de Catalunya.

34.6. L'1 d'octubre de 2017 una part molt important de la ciutadania de Catalunya es va mobilitzar, amb un grau d'autoorganització sense precedents, per a exercir el seu dret a vot en referèndum. El Cos Nacional de Policia i la Guàrdia Civil van exercir un ús abusiu i totalment desproporcionat de la força per a reprimir la ciutadania que, pacíficament, defensava les urnes i volia exercir el seu dret a vot. La jornada es va saldar amb centenars de col·legis electorals clausurats per la policia i més de mil persones ferides. Tot i això, 2.286.217 ciutadans van aconseguir emetre el seu vot. El Parlament de Catalunya, mitjançant la Resolució 734/XII, ha creat una Comissió d'Investigació sobre la Violència Institucional durant la Celebració del Referèndum del Primer d'Octubre amb l'objectiu d'analitzar a fons els fets succeïts aquell dia.

34.7. El 3 d'octubre de 2017 va tenir lloc una massiva jornada de mobilització a Catalunya en protesta per l'actuació policial de l'1 d'octubre, sota la convocatòria d'una aturada de país per part de la Taula per la Democràcia i d'una vaga general per part d'alguns sindicats. Aquell mateix dia el rei Felip VI va pronunciar un discurs televisat en què va prendre part en el conflicte polític. Felip VI va obviar la mobilització ciutadana i la violència policial exercida a Catalunya i va instar els poders de l'Estat a prendre mesures per a garantir l'ordre constitucional, fet que va ésser interpretat com una amenaça del cap de l'Estat instant a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya. En aquell discurs el rei va perdre la neutralitat institucional que, com ha cap d'Estat, hauria hagut de mantenir.

34.8. El 6 d'octubre de 2017 el Govern de l'Estat va aprovar un decret per a facilitar que les empreses amb seu social a Catalunya poguessin traslladar la seu a altres comunitats autònomes i accelerar-ne el procés.

34.9. Un cop el Senat va autoritzar d'aplicar l'article 155 de la Constitució en les condicions establertes, el Govern de l'Estat va acordar-ne les primeres mesures, consistents principalment en:

a) La destitució del president de la Generalitat, del vicepresident i de la resta del Govern.

b) La dissolució del Parlament de Catalunya i la convocatòria d'eleccions per al dia 21 de desembre de 2017.

c) La supressió de diversos òrgans de la Generalitat i el cessament dels titulars.

d) La designació d'òrgans i autoritats per a fer efectiva l'aplicació de les mesures autoritzades pel Senat, i la substitució de les autoritats catalanes destituïdes a favor del president del Govern de l'Estat, la vicepresidenta, el Consell de Ministres i els ministres.

e) La destitució de diversos alts càrrecs de la Generalitat.

34.10. Davant d'aquesta situació i sota l'amenaça d'ésser processats penalment, el president Carles Puigdemont i els consellers Antoni Comín, Lluís Puig, Meritxell Serret i Clara Ponsatí van optar per marxar a l'exili. La resta de membres del Govern destituït es van quedar en territori català.

34.11. El 2 de novembre de 2017 tots els membres del Govern van ésser citats a declarar davant l'Audiència Nacional. Hi van acudir el vicepresident, Oriol Junqueras, els consellers Joaquim Forn, Raül Romeva, Dolors Bassa, Carles Mundó, Jordi Turull, Josep Rull i Meritxell Borràs i l'exconseller Santi Vila. Tots ells van ésser acusats dels delictes de rebel·lió, sedició i malversació i se'ls va decretar presó provisional sense fiança, amb l'excepció de Santi Vila, pel qual es va decretar presó provisional amb fiança.

34.12. Durant aquest període, el Parlament de Catalunya va veure frustrades quatre sessions d'investidura: la del president Carles Puigdemont, suspesa cautelarment pel Tribunal Constitucional; la del diputat Jordi Sánchez, en situació de presó provisional i a qui el Tribunal Suprem va denegar en dues ocasions el permís extraordinari per a assistir a la sessió d'investidura, i la del diputat Jordi Turull, a qui el Tribunal Suprem va tornar a empresonar provisionalment el 23 de març enmig de la sessió d'investidura.

34.13. A més del candidat a la presidència de la Generalitat, Jordi Turull, el 23 de març de 2018 el Tribunal Suprem va tornar a empresonar provisionalment Dolors Bassa i els diputats Raül Romeva i Josep Rull. També va dictar presó provisional per a la presidenta del Parlament, Carme Forcadell. Aquell mateix dia Marta Rovira, secretària general d'Esquerra Republicana de Catalunya, va optar per marxar a l'exili davant l'amenaça d'ésser empresonada.

34.14. Amb data de 2 de juliol de 2019, el Tribunal Constitucional va dictar sentència sobre els dos recursos d'inconstitucionalitat presentats amb relació a l'Acord del Senat per a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola (sentències 89/2019 i 90/2019). Aquestes sentències desestimaven pràcticament la totalitat dels recursos presentats, i validaven, així, l'adequació constitucional de l'aplicació feta de l'article 155. Sorpren que les sentències no facin al·lusió ni als debats constituents, diverses de les mesures aplicades dels quals havien quedat explícitament excloses, ni al dret constitucional comparat, en què fàcilment es podrien trobar interpretacions divergents amb la doctrina aplicada pel Tribunal Constitucional.

34.15. Tots els presos polítics independentistes (els activistes Jordi Cuixart i Jordi Sánchez, la presidenta del Parlament, Carme Forcadell, el vicepresident del Govern, Oriol Junqueras, i els consellers Joaquim Forn, Raül Romeva, Dolors Bassa, Jordi Turull i Josep Rull) avui continuen injustament empresonats.

35. Legalitat i conveniència de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola

35.1. El text de l'article 155 de la Constitució espanyola és imprecís, cosa que en dificulta l'aplicació i pot donar lloc, com així va succeir, a una interpretació arbitrària i sense limitacions constitucionals. D'altra banda, cal tenir en compte que no s'ha aprovat cap llei orgànica que desplegui l'aplicació d'aquest article i que quan es va aplicar a Catalunya l'octubre del 2017 no hi havia antecedents jurisdiccional. La imprecisió del text constitucional s'observa en dos aspectes que poden donar lloc a una justificació arbitrària i una aplicació dubtosa:

a) En primer lloc, l'apartat 1 de l'article posa l'èmfasi en el fet que una comunitat autònoma «atempti greument l'interès general d'Espanya». El concepte *interès general* és un concepte indeterminat, fet que obre la porta a tot tipus de justificacions subjectives per a l'aplicació de l'article.

b) En segon lloc, en la fase executiva de les mesures (apartat 2 de l'article) estableix que el Govern de l'Estat podrà «donar instruccions» a totes les autoritats de

la comunitat autònoma en qüestió. A diferència d'altres textos constitucionals, en el cas espanyol no es concreten les mesures que cal adoptar i s'obre la porta al fet que el Govern de l'Estat doni instruccions d'acord amb els principis de necessitat, idoneïtat, concreció, proporcionalitat i temporalitat. Ara bé, existeix una contradicció raonable entre «donar instruccions a les autoritats» i algunes de les mesures que es van aplicar amb el 155 a Catalunya, com destituir el Govern de la Generalitat o dissoldre el Parlament.

35.2. L'article 155 es troba en el capítol III de la Constitució espanyola, el que fa referència a les comunitats autònomes, i, més concretament, s'ubica en el marc de la relació entre l'Estat i les comunitats autònomes. Per tant, les mesures a aplicar s'haurien de cenyir a aquest marc relacional. L'aplicació de l'article 155 a Catalunya, en canvi, va anar molt més enllà i va intercedir en nombroses qüestions pròpies de l'autogovern.

35.3. El contingut de l'Acord del Senat per a aplicar l'article 155 de la Constitució excedia les possibilitats que es deriven d'aquest article mateix, ja que afectava les institucions que no podien ésser-ne objecte, senyaladament el Parlament de Catalunya, i sotmetia les institucions catalanes a un règim jurídic incompatible amb el principi de l'autonomia del contingut constitucional.

35.4. Destituir el president de la Generalitat, elegit pel Parlament de Catalunya d'acord amb l'article 67 de l'Estatut d'autonomia, va ésser una invasió de les competències del Parlament que, en cap cas, no podia formar part de les mesures previstes per l'article 155.

35.5. La dissolució del Parlament de Catalunya i la convocatòria anticipada d'eleccions va ésser una invasió del marc estatutari, que en l'article 66 estableix les causes de finiment de la legislatura i en l'article 56 regula la convocatòria electoral. Aquesta mesura, en cap cas, no podia formar part de les mesures previstes per l'article 155.

35.6. La dissolució del Parlament de Catalunya i la destitució del president de la Generalitat i dels membres del Govern no només no estan previstes explícitament en el text constitucional, sinó que van ésser rebutjades durant el debat parlamentari del procés constituent que va donar lloc a l'article 155.

35.7. L'Acord del Senat per a aplicar l'article 155 es va adoptar vulnerant el procediment constitucionalment, per diversos motius:

a) L'Acord del Consell de Ministres del 21 d'octubre de 2017, que va sol·licitar l'autorització del Senat, es va adoptar sense la necessària consideració de les al·legacions presentades pel president de la Generalitat en resposta al requeriment previ de l'11 d'octubre.

b) El requeriment previ del Govern de l'Estat, la sol·licitud d'autorització i l'acord mateix no guardaven la necessària coherència en la identificació de l'incompliment o atemptat a l'interès general ni en la determinació de les mesures de restabliment.

c) No es van respectar les garanties d'intervenció de les autoritats de la Generalitat en el procediment, ni tampoc es van considerar degudament les al·legacions, de manera que es van defraudar els principis i valors constitucionals protegits per aquest procediment.

36. Efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola

36.1. La dissolució del Parlament de Catalunya i la destitució del president de la Generalitat vulneren d'una manera directa el dret de participació política reconegut per l'article 23 de la Constitució espanyola, i afecta tant el dret dels càrrecs públics que van ésser destituïts com el dret de participació política de la ciutadania, atès que els representants que havia elegit no van poder exercir llur funció pel temps pel qual ho havien de fer.

36.2. Amb la dissolució del Parlament de Catalunya, la destitució del president de la Generalitat i de tots els membres del Govern i la designació d'òrgans i autori-

tats per a fer efectiva l'aplicació de les mesures autoritzades pel Senat es va vulnerar clarament l'article 4 de l'Estatut, segons el qual «els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya».

36.3. La dissolució del Parlament va provocar la paralització de l'activitat parlamentària ordinària, fet que va suposar:

a) El decaïment d'un total de quaranta-sis iniciatives legislatives que es trobaven en tràmit parlamentari.

b) La impossibilitat d'exercir la funció de control al Govern de la Generalitat per part del Parlament.

36.4. Amb la destitució del Govern es va alterar greument la representació institucional i el normal funcionament de la Generalitat:

a) El Govern de la Generalitat va deixar d'ésser la representació d'una majoria parlamentària escollida a les urnes.

b) El Govern de la Generalitat va deixar d'estar representat institucionalment en molts organismes on té una presència institucional orgànica.

c) Es van fer cessar 234 treballadors públics de categories diverses.

d) Es van tancar el Diplocat i totes les delegacions de la Generalitat a l'exterior.

e) Es va paraitzar la governança de moltes entitats, institucions, organismes i òrgans col·legiats, atès que, en molts casos, els consellers dels departaments de la Generalitat n'exerceixen la presidència i són aquests els qui tenen la facultat de convocar les reunions de govern o els plens.

f) Van quedar alterades les funcions de representació i defensa de la Generalitat davant els tribunals, la qual cosa va condicionar la capacitat de defensa de la Generalitat davant les diferents jurisdiccions.

g) Es va limitar la capacitat de la Generalitat de tancar acords de col·laboració amb altres institucions i entitats, es va endarrerir la tramitació d'alguns convenis en curs i d'altres van quedar aturats.

36.5. La substitució del Govern de la Generalitat per mitjà de l'article 155 de la Constitució va aturar el desplegament de diversos plans i programes del Govern i va comportar que un gran volum d'inversions, compres, serveis i subministraments no es poguessin fer o es demoressin en el temps.

36.6. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució va comportar un evident increment de tasques administratives i l'adaptació als criteris organitzatius que exigien els diferents ministeris. Tots els assumptes que abans requerien l'aprovació del Govern de la Generalitat o d'un conseller, durant l'aplicació del 155 havien d'ésser aprovats en Consell de Ministres o pel ministeri respectiu, i tots els assumptes necessitaven incorporar un informe de la secretaria general de cada departament promotor de la iniciativa que recollís que l'actuació respectava la normativa estatal i autonòmica vigent, així com un informe jurídic elaborat per les assessories jurídiques de cada departament en els mateixos termes.

36.7. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució va anar acompanyada d'altres mesures de repressió i d'intervenció de l'autogovern de Catalunya que van comportar també vulneracions de drets fonamentals i van tenir efectes negatius importants per al conjunt de la societat. Cal destacar-ne els següents:

a) La judicialització del conflicte polític, amb les detencions de l'Operació Anubis i els empresonaments preventius duts a terme durant el mes d'octubre del 2017, van suposar una clara erosió de la llibertat d'expressió, de reunió i de manifestació.

b) En el marc de les actuacions policials i judicials per a impedir la celebració del referèndum de l'1 d'octubre de 2017, es va vulnerar el dret a la informació i al lliure exercici del referèndum, amb actuacions com ara registres a mitjans d'informació, identificacions i agressions a periodistes o tancaments de pàgines web.

c) La desproporcionada actuació policial duta a terme per la Guàrdia Civil i el Cos Nacional de Policia durant la jornada de l'1 d'octubre de 2017 va provocar no només més d'un miler de persones ferides, sinó també un important impacte psi-

col·lògic al conjunt de la societat catalana. L'ús abusiu de la força durant aquella jornada, sense respectar els principis de congruència, oportunitat i proporcionalitat inscrits en les lleis que regulen l'actuació dels cossos i les forces de seguretat, va provocar, sens dubte, un dany superior al mal que suposadament es volia evitar.

d) Les mesures restrictives i de control de l'autonomia financera i pressupostària de la Generalitat van comportar la no disponibilitat de crèdit per a la Generalitat fins al finiment de l'exercici del 2017, la retenció de la bestreta de recursos propis, el bloqueig dels comptes bancaris de la Generalitat i la necessària declaració responsable dels interventors sobre el compliment de la legalitat en l'adjudicació de contractes. Totes aquestes mesures limitaven clarament la capacitat d'autogovern de la Generalitat.

e) El decret del Govern de l'Estat per a facilitar que les empreses amb seu social a Catalunya poguessin traslladar la seu a altres comunitats autònomes i accelerar-ne el procés va atorgar un poder extraordinari als consells d'administració de les empreses i va provocar que més de 3.700 companyies, amb un volum de facturació de 100.000 milions d'euros, traslladessin la seu social durant la vigència de l'aplicació de l'article 155.

37. Consideracions finals

37.1. Els efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya i de la resta de mesures repressives que el van acompanyar van afectar el conjunt de la ciutadania catalana atès que els poders de la Generalitat que van ésser suspesos i intervinguts emanen del conjunt del poble de Catalunya; es van vulnerar drets i llibertats fonamentals que són col·lectius, i es van produir afectacions significatives sobre l'Administració de la Generalitat, que administra els recursos públics del conjunt de la ciutadania de Catalunya.

37.2. Si bé el Govern de la Generalitat va mantenir sempre la porta oberta a iniciar un procés de diàleg i negociació política, el Govern de l'Estat presidit per Mariano Rajoy en cap moment no es va mostrar predisposat a cercar una solució dialogada.

38. La raó d'estat per sobre de la raó democràtica. Guanyar amb la violència institucional el que es perd a les urnes

38.1. L'aplicació a l'Administració autonòmica de Catalunya de l'article 155 de la Constitució, l'octubre del 2017, va suposar un cas clar d'imposició de la raó d'estat per sobre de la raó democràtica i de voluntat de guanyar amb violència institucional el que els partits polítics defensors de l'Estat havien perdut a les urnes.

38.2. Aquest fet no és separable del conjunt de la política repressiva, inclosa la guerra bruta des de les clavegueres del règim, que l'Estat va aplicar a Catalunya, abans i després de la imposició de l'article 155, tant sobre les institucions catalanes, els partits polítics i entitats independentistes, com sobre la ciutadania i els moviments socials. El context era –i és encara en tota regla– una operació d'estat contra l'independentisme i contra tota dissidència que s'hi enfrontés en defensa dels drets socials, civils i polítics, individuals i col·lectius.

38.3. Així ho va manifestar el rei Felip VI en el seu discurs del 4 d'octubre de 2017, en què va avalar i legitimar la suspensió de la democràcia a Catalunya, i també totes les formes de violència, inclosa la feixista, tant les prèvies, entre el 20 de setembre i l'1 d'octubre, com les que en van derivar. Així ho havien advertit diversos dirigents polítics espanyols del PP, el PSOE i Cs, que havien donat per fet que l'Estat espanyol mantindria la unitat d'Espanya pagant-ne, si calia, un preu democràtic.

38.4. Aquest context repressiu a Espanya no era una novetat i venia de lluny. De fet, ha estat una constant en l'actuació del Règim del 78 per a sostenir-se i reproduir-se. La resposta de l'Estat a la revolta social del 15-M va suposar un salt endavant, amb la Llei mordassa com una de les seves conseqüències que avui encara patim.

38.5. La resposta del Règim del 78, amb tots els instruments de l'Estat al seu servei, a les seves múltiples crisis –econòmica, social, territorial i democràtica– no va ésser ni ha estat més democràcia, sinó la repressió, la judicialització de la política i la vulneració de drets fonamentals.

38.6. Les noves atribucions atorgades al Tribunal Constitucional i la seva permanent actuació repressiva contra les decisions democràtiques del Parlament de Catalunya van preparar el terreny per a la posterior justificació jurídica de la repressió i de la vulneració de drets fonamentals.

38.7. Aquesta actuació antidemocràtica de l'Estat espanyol ha implicat també una aplicació generalitzada del dret penal de l'enemic.

38.8. Tot plegat constitueix un conjunt d'anomalies democràtiques que segueixen vigents, tal com múltiples experts, observadors, entitats i institucions internacionals han observat i assenyalat.

39. Vulneració de drets civils i polítics d'electors i d'electes

39.1. Aquestes actuacions del Tribunal Constitucional, i també el conjunt de les actuacions repressives de l'Estat sobre les institucions catalanes i els partits polítics independentistes, han suposat una restricció i vulneració permanent dels drets civils i polítics dels electes del Parlament i dels ajuntaments de Catalunya. Però també dels drets socials i democràtics i de representació dels electors, que han vist com sistemàticament es prohibia l'aplicació dels programes electorals a què havien donat suport en successives eleccions, i com s'impedia continuadament la presa de decisions democràtiques en el Parlament de Catalunya o en els plens municipals quan es tractava de tot allò relacionat amb els programes polítics independentistes avalats a les urnes, però també quan es tractava de prendre i aplicar decisions relacionades amb la defensa de drets socials, civils i polítics, o de polítiques públiques, corresponents al contingut d'aquests programes polítics legitimats per les urnes.

39.2. La defensa de les competències de l'Estat o dels privilegis de les elits i de les oligarquies econòmiques i financeres era i és utilitzada per a justificar la restricció dels drets de la ciutadania, malgrat que el Parlament o els ajuntaments prenguin decisions per a eixamplar-los, amb el pretext del debat constitucional i competencial i les consegüents limitacions autonòmiques.

39.3. La restricció del dret al lliure debat polític en el Parlament o en els ajuntaments, quan es tracta del qüestionament de la monarquia o del dret a l'autodeterminació, n'és un extrem dramàtic i una anomalia excepcional, fins i tot en un marc d'altres estats comparables en el context europeu.

39.4. La conseqüència del judici, condemna i empresonament de la presidenta del Parlament per haver permès aquests debats és una part inacceptable i insostenible d'aquesta restricció democràtica. Així mateix, l'empresonament i exili de membres del Govern i de la Mesa del Parlament i de representants polítics i socials és una situació dolorosa i intolerable, que posa de manifest la impossibilitat de desenvolupar plenament els drets democràtics en el context de l'Estat espanyol, la seva constitució i el Règim del 78.

40. Abús de poder i abús institucional. Instrumentalització il·legítima de la Constitució i de l'article 155

40.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola ha comportat un clar abús de poder per part de l'Estat espanyol, que ha traspassat fins i tot els límits constitucionals i la naturalesa, l'abast i els límits d'aquest article.

40.2. La justificació de la seva aplicació comporta una interpretació de la Constitució espanyola i del mateix article 155 que depassa el contingut i el sentit dels supòsits explícits, i també de les condicions i els criteris que n'havien de guiar l'aplicació. Es tracta d'una extralimitació dels poders de l'Estat que vulnera el pacte constitucional del 1978, com ja ho va ésser la Sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut d'autonomia, del 28 de juny de 2010.

40.3. Amb la finalitat d'aturar l'exercici del dret a l'autodeterminació a Catalunya, l'Estat espanyol ha generat una excepcionalitat, un escenari de restricció de drets democràtics, en la qual ha basat una lectura restrictiva del text constitucional per a justificar un abús de poder, una actuació recentralitzadora i una intervenció de l'autonomia, actuacions que avui encara perduren. La destitució del Govern, la suspensió del Parlament i la convocatòria imposada d'eleccions en són aspectes clarament impropis i abusius.

40.4. A la repressió i a la judicialització de la política, s'hi han sumat la interpretació i la utilització de la Constitució contra la democràcia a Catalunya.

41. Control polític de l'Administració i de les polítiques públiques, contravenint a decisions i legislacions prèvies legítimes de la Generalitat

41.1. Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155 no només va comportar l'anul·lació de les competències autonòmiques de la Generalitat, sinó que va imposar decisions polítiques i administratives alienes i contràries a les que eren vigents en aquell moment per decisió de les institucions i de l'Administració catalanes, i va suspendre i contravenir a legislacions, normatives, ordenaments i procediments legítimament en vigor com a resultat de les decisions democràtiques del Parlament, del Govern i dels seus departaments.

41.2. D'aquesta manera, l'Estat espanyol va reorientar les polítiques públiques catalanes d'acord amb principis, objectius i criteris imposats, que mai no havien gaudit del corresponent aval democràtic a les urnes.

42. Purga política

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155 va comportar una operació de purga política per raons d'ideologia, antecedents, pertinença política o no col·laboració contra diversos treballadors públics, que hom pot considerar com una actuació repressiva i punitiva que depassa la mateixa naturalesa de l'article 155 de la Constitució espanyola i vulnera drets fonamentals.

43. Danys a les polítiques públiques i a la societat

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155, sobre l'Administració pública catalana, va comportar importants greuges sobre les polítiques públiques. En forma d'obstacles o impediments sobre decisions, actuacions i procediments en tots els àmbits polítics i administratius, es va entorpir, alterar o paraitzar el funcionament normal de les administracions autonòmica i municipal, amb greus perjudicis sobre les polítiques públiques, els serveis públics, els treballadors públics, el teixit social i econòmic, i la societat i la ciutadania de manera generalitzada.

44. Complicitat d'elits i oligarquies. El cas de la banca

44.1. Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155 va tenir suports i complicitats significats entre les elits i oligarquies catalanes, dels àmbits empresarial, bancari i financer, jurídic i dels mitjans de comunicació. Això es va fer especialment públic i manifest en aquelles més vinculades a l'Ibex-35 i tradicionalment compromeses amb l'entramat d'interessos, aliances i complicitats del Règim del 78 i de la monarquia espanyola.

44.2. Aquest fet es va fer especialment evident en el decurs de les compareixences dels representants de la banca, que van manifestar explícitament llur complicitat i suport a l'aplicació de l'article 155 i a l'operació repressiva corresponent, en funció de la primacia de la seguretat jurídica associada als riscos i interessos financers, que van posar per sobre dels drets democràtics.

45. Aplanament autonòmic

45.1. L'aplicació de l'article 155 no hauria estat eficaç ni reeixida sense la col·laboració, l'obediència i l'aplanament d'alts càrrecs de la Generalitat que van optar per obeir l'estat i les seves directrius, i participar activament en la intervenció de l'autonomia, coordinant-se amb els dirigents i funcionaris de l'Estat que en comanaven l'aplicació.

45.2. En nom de la preservació de mínimes quotes autonòmiques o del propi càrrec, o en funció i al servei d'una política d'obediència i col·laboració amb l'Estat, van esdevenir participants necessaris de la repressió i de la recentralització forçada.

45.3. Caldria saber per què alts càrrecs de Junts pel Sí van seguir en llurs llocs, servint directament els ministeris de l'Estat. Hom es demana si algú es va plantejar una estratègia de boicot a l'article 155 i si s'ha valorat en la Comissió l'impacte que hauria tingut actuar d'una altra manera.

45.4. Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han demostrat clarament aquests esdeveniments, però aquestes preguntes han restat sense resposta.

45.5. La nul·la reacció d'alguns responsables polítics va facilitar la intervenció total de la Generalitat, i llur escàs convenciment en la defensa de l'Estatut i de les institucions va ajudar a crear un clima d'indefensió i autocensura, que avui perdura.

46. Renúncia a les conseqüències polítiques del referèndum del Primer d'Octubre, article 155, conseqüències actuals i nova recentralització

46.1. La declaració d'independència i la proclamació de la república en el Parlament del 27 d'octubre de 2017, que va seguir el referèndum del Primer d'Octubre i la vaga general del 3 d'octubre, va ésser un acte polític legítim i democràtic, que no va tenir una traducció jurídica efectiva pel context repressiu i per la decisió del Govern de la Generalitat i de Junts pel Sí de no sostenir la confrontació política amb l'Estat per a donar continuïtat a la mobilització social i popular d'aquelles jornades democràtiques i de lluita, en un marc de fallida de les pretensions de diàleg i negociació amb l'Estat espanyol i d'unilateralitat com a única via per a exercir l'autodeterminació i fer front a la repressió en la defensa dels drets socials, civils i polítics.

46.2. Aquest escenari va facilitar l'aplicació de l'article 155 i va crear un context propici per a la repressió posterior. De fet, el 155 segueix incrustat en l'ADN de l'autonomia, que continua intervinguda i restringida, a la vegada que l'autocensura segueix vigent en la política catalana i les seves institucions.

46.3. La participació, la complicitat i el zel del Cos de Mossos d'Esquadra en l'aplicació de l'article 155 i en la repressió contra el moviment independentista i contra la dissidència política en defensa dels drets socials, civils i polítics mereixen una atenció especial.

46.4. L'acceptació de l'arbitrarietat contra tot allò que sigui independentista i dissident, que ha seguit amb la repressió i la intervenció coordinada dels cossos de seguretat, la fiscalia i els jutges, ha estat reiteradament denunciada per diverses institucions internacionals i per organismes de defensa dels drets humans.

46.5. Només l'exercici del dret a l'autodeterminació, així com la plenitud de drets socials, civils i polítics, farà possible el veritable desterrament de l'article 155 de les institucions i de la vida política de Catalunya, ja que aquest va associat a la pervivència del Règim del 78 i és un instrument al seu servei.

47. Recomanacions i propostes de millora

47.1. Es recomana al Parlament i al Govern, davant de nous escenaris – presents, com la recentralització amb motiu de la Covid-19, o futurs, en què es pugui restringir l'autogovern –, un capteniment de no col·laboració i desobediència, a favor de l'exercici de les competències i de la sobirania en pro de la plena garantia dels drets socials, civils i polítics del conjunt de la ciutadania.

47.2. Es manifesta el rebuig a les entitats, institucions o empreses de les quals hagi restat palesa la col·laboració activa en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola.

47.3. Es proposa la creació en el Parlament d'una comissió d'estudi sobre la recentralització, les restriccions de l'autogovern i les estratègies per a exercir efectivament el dret a l'autodeterminació.

Palau del Parlament, 21 de juliol de 2020

El secretari primer, Eusebi Campdepadrós i Pucurull; el president, Roger Torrent i Ramió

1.20. Interpel·lacions

Interpel·lació al Govern sobre el confinament de Lleida i el baix Segrià

300-00282/12

SUBSTANCIACIÓ

Sessió 58, tinguda el 22.07.2020, DSPC-P 104.

Interpel·lació al Govern sobre la gestió econòmica

300-00283/12

SUBSTANCIACIÓ

Sessió 58, tinguda el 22.07.2020, DSPC-P 104.

Interpel·lació al Govern sobre la política industrial

300-00284/12

SUBSTANCIACIÓ

Sessió 58, tinguda el 22.07.2020, DSPC-P 104.

Interpel·lació al Govern sobre les polítiques de foment i desplegament de les infraestructures de comunicacions electròniques

300-00285/12

SUBSTANCIACIÓ

Sessió 58, tinguda el 22.07.2020, DSPC-P 104.

Interpel·lació al Govern sobre els actius de Catalunya en l'economia productiva vinculada a les ciències de la vida

300-00286/12

SUBSTANCIACIÓ

Sessió 58, tinguda el 22.07.2020, DSPC-P 104.

Interpel·lació al Govern sobre l'espionatge a representants polítics

300-00287/12

SUBSTANCIACIÓ

Sessió 58, tinguda el 22.07.2020, DSPC-P 104.

Interpel·lació al Govern sobre la política pressupostària de la Generalitat

300-00288/12

SUBSTANCIACIÓ

Sessió 58, tinguda el 22.07.2020, DSPC-P 104.

Interpel·lació al Govern sobre la desinformació i la manca de transparència en l'actuació de la Generalitat a l'exterior

300-00289/12

SUBSTANCIACIÓ

Sessió 58, tinguda el 22.07.2020, DSPC-P 104.

Interpel·lació al Govern sobre el balanç de la política general del Govern

300-00290/12

SUBSTANCIACIÓ

Sessió 58, tinguda el 22.07.2020, DSPC-P 104.

3. Tramitacions en curs

3.01. Projectes i proposicions de llei i altres propostes de norma

3.01.01. Projectes de llei

Projecte de llei de restabliment del complement de productivitat variable del personal estatutari de l'Institut Català de la Salut

200-00008/12

TRAMITACIÓ EN SEU LEGISLATIVA PLENA EN LA COMISSIÓ DE SALUT

Acord: Ple del Parlament, sessió 58, tinguda el 24.07.2020, DSPC-P 105.

3.01.02. Proposicions de llei

Proposició de llei de modificació de la Llei 1/2003, d'universitats de Catalunya

202-00035/12

DEBAT DE TOTALITAT

Ple del Parlament, sessió 58, tinguda el 21.07.2020, DSPC-P 103.

TRAMESA A LA COMISSIÓ

Comissió competent: Comissió d'Empresa i Coneixement.

Acord: Mesa del Parlament, escoltada la Junta de Portaveus, 10.03.2020.

TERMINI PER A PROPOSAR COMPAREIXENCES

Termini: 5 dies hàbils (del 29.07.2020 al 02.09.2020).

Finiment del termini: 03.09.2020; 10:30 h.

Proposició de llei del servei d'atenció pública a la salut bucodental i de creació del Programa d'atenció dental infantil a Catalunya

202-00040/12

TRAMITACIÓ EN SEU LEGISLATIVA PLENA EN LA COMISSIÓ DE SALUT

Acord: Ple del Parlament, sessió 58, tinguda el 24.07.2020, DSPC-P 105.

Proposició de llei per a suprimir de manera efectiva la càrrega fiscal al turisme davant la Covid-19

202-00073/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES A LA TOTALITAT

Sol·licitud: GP JxCat (reg. 74310).

Pròrroga: atesa la tramitació d'urgència acordada, 1 dia hàbil - última.

Finiment del termini: 31.07.2020; 10:30 h.

Proposició de llei de mesures urgents en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge

202-00080/12

SOL·LICITUD DE DICTAMEN AL CONSELL DE GARANTIES ESTATUTÀRIES

Presentació: GP Cs, SP PPC (reg. 74330).

Admissió a tràmit: Presidència del Parlament, 24.07.2020.

N. de la r. : La sol·licitud es reproduïx en la secció 4.67.

4. Informació

4.53. Sessions informatives, compareixences i audiències

4.53.15. Sessions informatives i compareixences d'autoritats, de funcionaris i d'altres persones

Compareixença de Sara Bujalance Arguijo, directora general de l'Associació contra l'Anorèxia i la Bulímia, davant la Comissió de Polítiques de Joventut per a informar sobre les línies bàsiques d'actuació de l'Associació respecte als joves

357-00658/12

SUBSTANCIACIÓ

Compareixença feta en la sessió 11 de la Comissió de Polítiques de Joventut, tinguda el 23.07.2020, DSPC-C 540.

Compareixença d'una representació de l'Institut Químic de Sarrià davant la Comissió d'Estudi de la Seguretat del Sector de la Petroquímica

357-00859/12

ACORD DE TENIR LA SESSIÓ DE COMPAREIXENÇA

Adoptat per la Comissió d'Estudi de la Seguretat del Sector de la Petroquímica en la sessió 3, tinguda el 06.05.2020, DSPC-C 485.

4.67. Comunicacions dels grups parlamentaris i dels diputats

Sol·licitud de dictamen al Consell de Garanties Estatutàries

PRESENTACIÓ: GP CS, SP PPC

Reg. 74330

A la Mesa del Parlament

Els diputats sotasignats representant els seus respectius grups parlamentaris, d'acord amb el que estableixen els articles 16.1.b i 23.b de la Llei 2/2009, del 12 de febrer, del Consell de Garanties Estatutàries, demanen dictamen del Consell de Garanties Estatutàries sobre l'adequació a l'Estatut i a la Constitució de la Proposició de Llei de mesures urgents en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge (tram. 202-00080/12), i d'una manera especial dels preceptes següents:

Fonaments jurídics

- Apartat 1 de l'article 1.
- Articles 6 a 13 (Capítol tercer la proposició de llei).
- Articles 14 i 15 (Capítol quart).
- Disposició addicional primera.
- Disposició addicional segona.
- Disposició addicional tercera.
- Disposició addicional quarta.
- Disposició transitòria primera.

- Disposició transitòria segona.
- Disposició final tercera.

Antecedents

1. La Mesa del Parlament en la sessió tinguda el proppassat 20 de juliol va qualificar i admetre a tràmit la Proposició de Llei de mesures urgents en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge (tram.202-00080/12) presentada pel grup parlamentari de Junts per Catalunya, grup parlamentari Republicà, grup parlamentari Catalunya en Comú Podem i el subgrup parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular-Crida Constituent.

2. Els grups parlamentaris promotors de la iniciativa legislativa van sol·licitar, d'acord amb l'article 138 del Reglament del Parlament de Catalunya (RPC), la seva tramitació pel procediment de lectura única. En aquest sentit, la Mesa del Parlament, d'acord amb la Junta de Portaveus, va acordar proposar al Ple la tramitació en lectura única, una proposta que va ser acordada a la sessió número 58 del Ple del Parlament.

3. La proposició de Llei que es debat directament davant en Ple del Parlament i en lectura única té un contingut que no és nou per a la cambra, com tampoc és desconegut pel propi Consell de Garanties Estatutàries. La regulació que conté la iniciativa legislativa presentada pels grups parlamentaris és gairebé una reproducció idèntica a la regulació continguda al Decret Llei 9/2019, de 21 de maig, de mesures urgents en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge i de modificació del llibre cinquè del Codi civil de Catalunya en l'àmbit de la penyora.

4. El Decret Llei 9/2019, tal i com queda reflectit a l'Acord de derogació publicat al DOGC núm.7911 del 5 de juliol de 2019, no va ser validat expressament pel Parlament de Catalunya com estableix l'article 64.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. En conseqüència, el Decret Llei 9/2019 va restar derogat. Abans però, el Consell de Garanties Estatutàries va tenir l'oportunitat d'emetre el Dictamen 4/2019, de 17 de juny, en el que analitza l'encaix constitucional i estatutari de la norma.

5. El Consell de Garanties Estatutàries va concloure que les mesures en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge contingudes al Decret Llei 9/2019, no tenien encaix en les competències de la Generalitat i que vulnerava diverses competències exclusives de l'Estat. Ara que la Proposició de Llei que sotmetem al parer consultiu del CGE reproduceix la mateixa regulació considerada inconstitucional és del tot evident que, els fonaments jurídics que varen motivar el DCGE 4/2019 es poden reproduir per sostenir la contravenció de la Constitució espanyola i de l'Estatut d'autonomia de Catalunya per part de la Proposició de Llei de mesures urgents en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge.

Fonaments jurídics

Primer. - De la falta de competències de la Generalitat per regular un règim de contenció de rendes en els contractes d'arrendaments d'habitatge

La Proposició de Llei que sotmetem a dictamen del Consell de Garanties Estatutàries contempla a l'apartat 1 de seu article 1 que l'objecte de la dita proposició de Llei és regular la contenció i moderació de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge. La regulació del règim de contenció de rendes anunciat en el primer article del text de la iniciativa legislativa es regulat i desenvolupat al Capítol tercer del text legislatiu, és a dir, en els articles 6 a 13.

El règim de contenció de rendes previst a la proposició de Llei és el mateix règim de contenció de rendes que va regular i va preveure el Decret Llei 9/2019 i que va resultar inconstitucional segons el DGCE 4/2019. La igualtat material d'ambdues regulacions és palmària i evident i es desprèn d'una simple lectura dels articles, quins enunciats i continguts és idèntic, amb algunes matisacions i canvis, és cert, però que en cap cas afecten al nucli essencial de la regulació, quina finalitat continua sent la

d'establir limitacions a la llibertat d'establiment de la renda en els contractes d'arrendament d'habitatges.

Així, davant la igualtat entre la regulació del Decret Llei 9/2019 i la regulació de la proposició de llei, aquests diputats sostenim que les taxes posades de relleu pel CGE en relació al decret llei són les mateixes taxes que afecten a la proposició de llei que sotmetem a dictamen del Consell, motiu pel qual fem nostres els arguments expressat pel propi CGE al seu dictamen 4/2019.

Tal i com va concloure el Consell de Garanties Estatutàries al seu DGCE 4/2019 *«[l]a Generalitat de Catalunya és competent per regular el contracte d'arrendament d'habitatge, totalment o parcial, però amb el límit que la dita regulació no contradiu les bases de les obligacions contractuals»*.

Els articles que regulen el règim de contenció i moderació de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatges (arts.1, 6 a 13) tenen com a objectiu establir limitacions a la fixació dels preus dels lloguers per a contractes celebrats en determinats municipis que es concreten a l'annex de la pròpia proposició de llei. Aquest règim legal previst a la iniciativa legislativa en qüestió col·lideix amb el principi de llibertat d'estipulació de la renda que actualment caracteritza la legislació estatal sobre arrendaments urbans, de la mateixa manera que col·lidia la regulació del Decret llei 9/2019.

En efecte, tal i com es recull al DCGE 4/2019 *«[l]es mesures legals de contenció de rendes [...] entren a regular aspectes materials d'interès general, en tant que afecten el règim de llibertat d'establiment de la renda en els contractes d'arrendament d'habitatge (art. 17.1 LAU). Com ja hem dit, aquest principi de lliure determinació de la quantia de l'obligació de pagament del lloguer constitueix una base estatal de les obligacions derivades d'aquesta modalitat contractual ex article 149.1.8 CE, que s'adreça a garantir una unitat de regulació que eviti disfuncions en el funcionament de l'activitat econòmica»*.

La proposició de llei establint una limitació imperativa de la renda dels contractes d'arrendaments contravé la legislació estatal sobre els arrendaments urbans, concretament el principi de lliure determinació de la renda, que pel seu contingut material, tal i com ha considerat el CGE *«[c]onstitueix una base de les obligacions contractuals en l'àmbit dels arrendaments urbans dictada per l'Estat a l'empresa de l'article 149.1.8 CE»*.

Així, tenint en compte la seva doctrina consultiva del CGE expressada al DCGE 4/2019 s'ha de concloure que la Proposició de llei de mesures urgents en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge i el règim de contenció i moderació de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge que hi regula no troba empara en l'article 129 EAC i vulnera alhora l'article 149.1.8 CE.

Aquesta conclusió s'ha d'aplicar sense dubte a l'article 1 i als articles 6 a 13 de la proposició de llei però, el text articulat de la proposició de llei conté altres articles o disposicions que, per connexió amb aquells, tampoc troben empara a l'article 129 EAC i vulneren l'article 149.1.8 CE. Es tracta concretament dels articles 14 i 15 (Capítol 4. Règim sancionador), de les disposicions addicionals primera, quarta i de les disposicions transitòries primera i segona.

De fet, com ja succeïa amb Decret Llei 9/2019, l'efecte imperatiu de la legislació projectada té una afectació directa en la contractació entre ciutadans privats i els seus drets i per contra exclou la contractació en què els poders públics actuen com arrendadors. Aquesta circumstància evidencia l'afectació a la necessitat, l'adequació i la proporcionalitat de les mesures imperatives establertes.

Els articles 14 i 15 de la proposició de llei constitueixen el règim sancionador aplicable en cas d'incompliment de les previsions de la proposició de llei. Així ho determina el primer d'aquests articles. El segon d'aquests contempla les infraccions en matèria de contenció de rendes.

Com ha recordat el Tribunal Constitucional en diverses de les seves sentències, per totes STC 37/2002, FJ 13, «[l]a potestat sancionadora no constitueix un títol competència autònom (STC 156/1995, de 26 d'octubre, fonament jurídic 7) i que les Comunitat Autònomes tenen potestat sancionadora en les matèries substantives sobre les que ostenten competències, podent establir o modular tipus i sancions en el marc de les normes o principis bàsics de l'Estat».

La Generalitat de Catalunya té competència exclusiva en matèria d'habitatge (art.137 EAC) i aquesta competència inclou, entre altres, la regulació administrativa de mesures de protecció i disciplinàries en aquest àmbit (art.137.1.d EAC). Però aquest títol competencial no empara l'establiment d'un règim sancionador en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge.

D'acord amb la jurisprudència constitucional, abans apuntada, les comunitats autònomes només poden exercir la potestat disciplinària en aquelles matèries en les són competents. La Generalitat és competent en matèria d'habitatge però no ho és per regular un règim de contenció de les rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge ja que aquesta regula és contravé l'article 149.1.8 CE. Així, els articles 14 i 15 de la proposició de llei no podem trobar empara a l'article 137 EAC.

En relació a les disposicions addicionals primera i quarta i de les disposicions transitòries primera i segona, en tant que completen el règim de contenció de rendes que regula la proposició de llei a través de normes addicionals i transitòries, cal concloure que aquestes disposicions tampoc trobem empara a l'article 129 EAC i vulneren l'article 149.1.8 CE.

Segon. - De la inconstitucionalitat de les disposicions addicionals segona i tercera i de la disposició final tercera

El text de la proposició de llei reproduïx en la part final del seu text articular diverses disposicions que van ser incloses al Decret llei 9/2019 i que el DCGE 4/2019 va considerar adoptades al marge de les competències de la Generalitat i en vulneració de les competències exclusives de l'Estat d'acord amb l'article 149.1 CE.

Es tracta concretament de la disposició addicional segona, de la disposició addicional tercera i de la disposició final tercera.

En primer lloc, la disposició addicional segona reproduïx la disposició addicional primera del Decret llei 9/2019 que preveu la resolució extrajudicial de conflictes que es produeixen entre arrendadors i arrendataris per raó dels contractes de lloguer, i en particular, per raó de la determinació de les rendes i de les pretensions de reemborsament de quantitats pagades en excés en aplicació de la proposició de llei.

Com va tenir ocasió de dir el CGE al Dictamen 4/2019 «[e]l legislador català és competent per establir sistemes de resolució extrajudicial de conflictes en l'àmbit de les seves competències, en aquest cas, en matèria arrendatícia, que és civil, per tal d'oferir distintes vies de solució a les discrepàncies que es plantegin entre arrendadors i arrendataris per raó dels contractes de lloguer». Ara bé, no és competent per establir sistemes de resolució extrajudicial de conflictes en àmbit sobre els que no tenen competència.

Com ha quedat acreditat, i així ho ha considerat ja el CGE, la Generalitat no té competència per regular el règim de contenció de rendes pel que s'ha de considerar que els sistemes de mediació que ha d'impulsar la Generalitat en virtut de la disposició addicional segona de la proposició de llei no pot tenir com a objecte la resolució de conflictes que es generin per aplicació d'una regulació que no troba empara en l'article 129 EAC.

És per això que la disposició addicional segona de la proposició de llei, i en concret, l'incís «i en particular, per raó de la determinació de les rendes i les pretensions de reemborsament de quantitats pagades en excés en aplicació d'aquest Decret llei», no troba empara en l'article 106.2 EAC perquè la Generalitat no disposa de competències en aquesta concreta matèria ex article 129 EAC i vulnera l'article 149.1.8 CE.

En segon lloc, la disposició addicional tercera es refereix al procediment judicial previst per a les controvèrsies sobre la determinació i el reemborsament de les quantitats pagades indegudament en els contractes d'arrendament d'habitatge subjectes al règim de contenció de renda. Aquesta disposició té el mateix contingut que la inconstitucional disposició addicional segona del Decret Llei 9/2019.

Així, d'acord amb el que va considerar el propi CGE al Dictamen 4/2019, «*[H]avent considerat inconstitucionals les normes substantives que regulen el règim de contenció de renda, ho ha de ser també la que es refereix al procediment judicial previst per a les controvèrsies sobre la determinació i el reemborsament de les quantitats pagades indegudament, raó per la qual és innecessari determinar si es compleix el requisit de la relació d'especificitat derivada de les particularitats que derivin del dret substantiu de Catalunya que exigeix l'article 130 EAC en relació amb l'article 149.1.6 CE (per totes, STC 80/2018, FJ 5, i STC 47/2004, FJ 4 i següents)*».

Per últim, la disposició final tercera per connexió amb la resta de disposicions no troba empara en l'article 130 EAC perquè la Generalitat no disposa de competències respecte al règim de contenció de renda dels contractes d'arrendament d'habitatge *ex* article 129 EAC i vulneren l'article 149.1.8 CE, pel que fa a la competència de l'Estat sobre les bases de les obligacions contractuals.

Palau del Parlament, 23 de juliol de 2020

Lorena Roldán Suárez, portaveu GP Cs; Alejandro Fernández Álvarez, representant SP PPC
